ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИВАТНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«МЕДИКО-ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо організації, виконання, оформлення та захисту
науково-дослідних і навчально-дослідницьких робіт
для здобувачів фахової передвищої освіти
спеціальності І5 «Медсестринство»

Миколаїв – 2026

Методичні рекомендації щодо організації, виконання, оформлення та захисту науково-дослідних і навчально-дослідницьких робіт здобувачів фахової передвищої освіти спеціальності І5 «Медсестринство» / уклад.: Л. П. Бондаренко, О. С. Акимова, Р. Т. Габрель. Миколаїв: Фаховий коледж ПВНЗ «Медико-Природничий Університет», 2026. **131 с.**

Укладачі:

Бондаренко Лілія Павлівна — голова циклової комісії медсестринства Фахового коледжу ПВНЗ «Медико-Природничий Університет»;

Акимова Оксана Степанівна — старший викладач циклової комісії медсестринства Фахового коледжу ПВНЗ «Медико-Природничий Університет»;

Габрель Роман Тарасович — кандидат медичних наук, старший викладач циклової комісії медсестринства Фахового коледжу ПВНЗ «Медико-Природничий Університет».

Розглянуто та ухвалено на засіданні Педагогічної ради Фахового коледжу ПВНЗ «Медико-Природничий Університет» (протокол № 2 від 30 вересня 2026 року).

АНОТАЦІЯ

Методичні рекомендації розроблено для здобувачів фахової передвищої освіти спеціальності І5 «Медсестринство» освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр».

Видання визначає основні вимоги до організації та виконання науково-дослідних і навчально-дослідницьких робіт, їх структури, змісту й оформлення, а також порядок проходження передзахисту, остаточного захисту та оцінювання результатів дослідницької діяльності.

Методичні рекомендації містять практичні приклади, зразки документів, рекомендації щодо роботи з інформаційними джерелами, дотримання академічної доброчесності, підготовки доповіді та презентації результатів дослідження.

Видання призначене для здобувачів фахової передвищої освіти, керівників науково-дослідних і навчально-дослідницьких робіт та педагогічних працівників.

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	5
2. ВИБІР ТЕМИ НДСР ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КЕРІВНИЦТВА РОБОТОЮ	7
3. ОСНОВНІ ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ТА ВИКОНАННЯ НДСР	12
4. СКЛАДАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПЛАНУ ВИКОНАННЯ НДСР	21
5. ПОШУК, ОПРАЦЮВАННЯ ТА АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ	25
6. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ НДСР	34
6.1. Загальна структура роботи	34
6.2. Вимоги до вступу	36
6.3. Вимоги до основної частини роботи	43
6.4. Особливості виконання НДСР залежно від характеру та тематики дослідження	45
6.5. Вимоги до висновків і практичних рекомендацій	49
6.6. Список використаних джерел та додатки	50
7. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ НДСР	52
7.1. Загальні технічні вимоги до оформлення	52
7.2. Оформлення заголовків, розділів і підрозділів	54
7.3. Нумерація сторінок	56
7.4. Оформлення таблиць, рисунків, схем і діаграм	57
7.5. Оформлення додатків	61
7.6. Вимоги до подання НДСР в електронному та друкованому форматах	62
8. ПРАВИЛА ЦИТУВАННЯ, ПОСИЛАННЯ НА ДЖЕРЕЛА ТА ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ	64
8.1. Загальні правила академічної доброчесності	64
8.2. Правила цитування та оформлення посилань	65
8.3. Вимоги до оформлення списку використаних джерел	70
8.4. Запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності	74
9. МОВА ТА НАУКОВИЙ СТИЛЬ ВИКЛАДЕННЯ НДСР	76
9.1. Загальні вимоги до мови та стилю дослідницької роботи	76
9.2. Об'єктивність і послідовність викладення матеріалу	78
9.3. Використання професійної та медичної термінології	80
9.4. Логічність викладення та зв'язок між частинами тексту	82
9.5. Особливості викладення матеріалу в окремих структурних частинах НДСР	83
9.6. Типові мовні та стилістичні помилки	88
9.7. Самостійність викладення та редагування тексту НДСР	90
10. ТИПОВІ ПОМИЛКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ НДСР	91
10.1. Загальні положення	91

10.2. Організаційні помилки під час виконання НДСР	92
10.3. Помилки у формулюванні мети та завдань дослідження	93
10.4. Недоліки структури та змісту НДСР	94
10.5. Помилки у виборі та застосуванні методів дослідження	96
10.6. Помилки під час пошуку та опрацювання інформаційних джерел	97
10.7. Помилки під час аналізу та представлення результатів дослідження	97
10.8. Помилки під час формулювання висновків	99
10.9. Порушення правил цитування та академічної доброчесності	100
10.10. Технічні помилки оформлення НДСР	100
10.11. Помилки під час підготовки та проходження передзахисту НДСР	101
10.12. Помилки під час підготовки до остаточного захисту НДСР	103
10.13. Самоперевірка НДСР перед остаточним поданням	103
11. ПОРЯДОК ПОДАННЯ, ПЕРЕВІРКИ ТА ЗАХИСТУ НДСР	105
11.1. Загальні положення та організація захисту НДСР	105
11.2. Порядок подання НДСР для попередньої перевірки	106
11.3. Організація та проведення передзахисту НДСР	107
11.4. Остаточне подання НДСР та перевірка керівником	110
11.5. Визначення готовності НДСР до остаточного захисту	112
11.6. Організація та порядок проведення остаточного захисту НДСР	113
11.7. Підготовка доповіді та презентації для захисту НДСР	115
11.8. Рекомендації щодо відповідей на запитання під час захисту	116
11.9. Оформлення результатів захисту та завершення роботи	117
12. КРИТЕРІЇ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ НДСР	118
12.1. Загальні положення щодо оцінювання НДСР	118
12.2. Критерії оцінювання змісту та оформлення письмової НДСР	120
12.3. Критерії оцінювання результатів захисту НДСР	125
12.4. Порядок визначення підсумкової НДСР	127
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	131
ДОДАТКИ	132
Додаток А. Зразок заяви щодо вибору теми НДСР (за потреби)	132
Додаток Б. Зразок індивідуального завдання на виконання НДСР	133
Додаток В. Орієнтовна структура НДСР	136
Додаток Г. Зразок титульного аркуша НДСР	138
Додаток Д. Зразок оформлення змісту НДСР	140
Додаток Е. Орієнтовний графік виконання НДСР	142
Додаток Ж. Зразок відгуку керівника НДСР	147
Додаток И. Приклади оформлення бібліографічних описів джерел інформації	148
Додаток К. Рекомендовані мовні конструкції для написання НДСР	153
Додаток Л. Зразок доповіді для захисту НДСР	163
Додаток М. Рекомендації щодо підготовки презентації для захисту НДСР	167

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Методичні рекомендації щодо організації, виконання, оформлення та захисту науково-дослідних і навчально-дослідницьких робіт здобувачів фахової передвищої освіти спеціальності І5 «Медсестринство» (далі — Методичні рекомендації) визначають основні вимоги до змісту, структури, послідовності виконання, оформлення, подання та захисту дослідницьких робіт у Фаховому коледжі Приватного вищого навчального закладу «Медико-Природничий Університет» (далі — Фаховий коледж).

1.2. Методичні рекомендації розроблено відповідно до законодавства України у сфері освіти, Положення про організацію науково-дослідної та навчально-дослідницької роботи здобувачів фахової передвищої освіти у Фаховому коледжі ПВНЗ «Медико-Природничий Університет», затвердженого наказом директора Фахового коледжу від 28 серпня 2026 року № 60, та інших внутрішніх нормативних документів закладу освіти.

1.3. Науково-дослідна та навчально-дослідницька робота здобувача фахової передвищої освіти (далі — НДСР) є самостійною роботою дослідницького, пошукового, аналітичного або практично орієнтованого характеру, яка виконується під методичним керівництвом педагогічного працівника відповідно до обраної теми.

1.4. Виконання та захист НДСР є обов'язковими для здобувачів фахової передвищої освіти спеціальності І5 «Медсестринство» відповідно до встановленого у Фаховому коледжі порядку організації освітнього процесу.

1.5. Метою виконання НДСР є поглиблення та систематизація теоретичних знань, розвиток дослідницьких, аналітичних і практичних умінь, формування здатності самостійно опрацьовувати професійну інформацію, аналізувати актуальні проблеми медсестринства та обґрунтовувати висновки й пропозиції.

1.6. Основними завданнями виконання НДСР є:

- формування навичок самостійного пошуку, відбору, критичного аналізу та систематизації інформації;
- поглиблення знань із питань професійної діяльності медичної сестри;

- ознайомлення з основними методами навчально-дослідницької діяльності;
- розвиток умінь визначати мету, завдання та методи дослідження;
- формування навичок узагальнення й інтерпретації опрацьованих матеріалів;
- розвиток здатності формулювати аргументовані висновки та практичні рекомендації;
- удосконалення навичок академічного письма, оформлення результатів дослідження та їх публічного представлення;
- формування культури академічної доброчесності та професійної відповідальності.

1.7. Тематика НДСР формується з урахуванням змісту освітньо-професійної програми, актуальних напрямів розвитку медсестринства, сучасних проблем охорони здоров'я та професійної діяльності медичних сестер.

1.8. Здобувачі освіти обирають тему НДСР із запропонованого переліку. За погодженням із керівником роботи може бути розглянута власна тема здобувача або уточнення раніше обраної теми відповідно до встановленого порядку.

1.9. Залежно від змісту обраної теми НДСР може мати теоретичний, аналітичний, порівняльний, історико-аналітичний, оглядовий, соціологічний або практично орієнтований характер.

Конкретні методи виконання роботи визначаються відповідно до теми, поставленої мети, завдань та доступності необхідних джерел інформації.

1.10. Виконання НДСР може передбачати аналіз наукової та професійної літератури, нормативних документів, статистичних матеріалів, результатів опублікованих досліджень, професійних ситуацій, а також проведення власних спостережень, опитувань чи інших дозволених методів збору інформації.

Проведення експериментального або емпіричного дослідження не є обов'язковим для кожної НДСР та визначається характером обраної теми.

1.11. Керівництво НДСР здійснює педагогічний працівник, який надає здобувачу методичну допомогу, консультує з питань виконання роботи,

рекомендує відповідні джерела інформації, здійснює поточний контроль та оцінює результати відповідно до встановлених критеріїв.

1.12. Здобувач освіти несе відповідальність за самостійність виконання НДСР, достовірність наведеної інформації, дотримання академічної доброчесності, належне оформлення використаних джерел та своєчасне подання роботи.

1.13. Під час виконання НДСР, що передбачає використання персональних даних, медичної інформації або результатів опитувань, обов'язковим є дотримання законодавства щодо захисту персональних даних, конфіденційності, професійної та дослідницької етики.

1.14. Завершена НДСР подається керівнику для перевірки та подальшого захисту у строки, визначені Фаховим коледжем.

1.15. Захист НДСР передбачає представлення здобувачем основних результатів виконаної роботи, обґрунтування висновків та відповіді на запитання щодо теми дослідження.

1.16. Оцінювання НДСР здійснюється відповідно до визначених критеріїв з урахуванням змісту, самостійності виконання, обґрунтованості висновків, дотримання вимог до оформлення та результатів захисту.

2. ВИБІР ТЕМИ НДСР ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КЕРІВНИЦТВА РОБОТОЮ

2.1. Вибір теми науково-дослідної та навчально-дослідницької роботи (далі — НДСР) є початковим етапом її виконання та здійснюється з урахуванням професійних інтересів здобувача фахової передвищої освіти, змісту освітньо-професійної програми, актуальності проблеми дослідження та можливостей її опрацювання.

2.2. Тематика НДСР формується педагогічними працівниками Фахового коледжу Приватного вищого навчального закладу «Медико-Природничий Університет» (далі — Фаховий коледж) з урахуванням:

- змісту освітньо-професійної програми спеціальності І5 «Медсестринство»;

- сучасних тенденцій розвитку медсестринства та системи охорони здоров'я;
- актуальних проблем професійної діяльності медичних сестер;
- можливостей практичного застосування результатів дослідження;
- доступності наукових, навчальних, нормативних та інших інформаційних джерел;
- відповідності складності теми рівню підготовки здобувачів фахової передвищої освіти.

2.3. Перелік рекомендованих тем НДСР розглядається на засіданні циклової комісії медсестринства та доводиться до відома здобувачів освіти через офіційний вебсайт закладу освіти та/або інші визначені Фаховим коледжем канали інформування.

Тематика НДСР може оновлюватися з урахуванням змін у змісті освітньо-професійної програми, розвитку медичної науки, сучасної сестринської практики та актуальних потреб системи охорони здоров'я.

2.4. Здобувач фахової передвищої освіти самостійно обирає тему НДСР із запропонованого переліку відповідно до власних професійних інтересів.

Вибір теми здійснюється одним із таких способів:

- шляхом заповнення відповідної електронної форми, розміщеної на офіційному вебсайті закладу освіти;
- шляхом подання письмової заяви про вибір теми НДСР за бажанням здобувача освіти.

Обидва способи вибору теми є рівнозначними та використовуються для подальшого формування зведеного переліку обраних тем.

Здобувач, який здійснив вибір теми шляхом заповнення електронної форми, не зобов'язаний додатково подавати письмову заяву.

Зразок заяви про вибір теми НДСР наведено в додатку А до цих Методичних рекомендацій.

2.5. За погодженням із керівником НДСР здобувач освіти має право запропонувати власну тему дослідження або ініціювати уточнення формулювання

теми із запропонованого переліку.

Запропонована тема повинна відповідати змісту освітньо-професійної програми, професійній спрямованості спеціальності, рівню підготовки здобувача та встановленим вимогам до дослідницьких робіт.

2.6. Під час вибору теми НДСР здобувачу освіти рекомендується враховувати:

- актуальність і практичну значущість досліджуваної проблеми;
- особисту зацікавленість у дослідженні;
- наявність достатньої кількості достовірних інформаційних джерел;
- можливість використання доступних методів дослідження;
- відповідність складності теми рівню набутих знань і практичних навичок;
- можливість виконання роботи в установлені строки;
- перспективи застосування результатів дослідження у професійній діяльності медичної сестри.

2.7. Після завершення процедури вибору тем НДСР на підставі інформації, отриманої через електронні форми та письмові заяви здобувачів освіти, формується зведений перелік обраних тем.

Зведений перелік повинен містити:

- прізвище, власне ім'я та по батькові (за наявності) здобувача освіти;
- академічну групу;
- повну назву обраної теми НДСР;
- прізвище, власне ім'я та по батькові (за наявності) запропонованого керівника роботи.

Формування та узагальнення зазначеного переліку забезпечується відповідальними педагогічними працівниками спільно з адміністрацією Фахового коледжу.

2.8. Зведений перелік тем НДСР і кандидатур керівників розглядається на засіданні циклової комісії медсестринства.

Під час розгляду перевіряється відповідність обраних тем змісту освітньо-

професійної програми, їх актуальність, професійна спрямованість, можливість виконання та відповідність кандидатур керівників напрямам досліджень.

За результатами розгляду циклова комісія ухвалює відповідне рішення, яке оформлюється протоколом засідання.

2.9. Після розгляду цикловою комісією медсестринства зведений перелік тем НДСР і кандидатур керівників подається на розгляд Педагогічної ради Фахового коледжу.

За результатами розгляду Педагогічна рада ухвалює відповідне рішення, яке оформлюється протоколом засідання.

На підставі рішення Педагогічної ради видається наказ про затвердження тем НДСР та закріплення керівників за здобувачами фахової передвищої освіти.

2.10. Керівниками НДСР призначаються педагогічні працівники, освіта, професійна компетентність та/або практичний досвід яких відповідають напряму обраного дослідження.

Керівництво НДСР передбачає організаційний і методичний супровід здобувача освіти на основних етапах підготовки, виконання, оформлення та захисту роботи.

2.11. Керівник НДСР здійснює такі основні функції:

- консультує здобувача щодо визначення мети, завдань і методів дослідження;
- надає рекомендації щодо структури та змісту роботи;
- рекомендує наукові, навчальні, нормативні та професійні інформаційні джерела;
- сприяє складанню індивідуального плану виконання НДСР;
- проводить консультації на основних етапах підготовки роботи;
- здійснює поточний контроль за виконанням НДСР та дотриманням установлених строків;
- перевіряє підготовлені матеріали та надає рекомендації щодо їх доопрацювання;
- роз'яснює вимоги академічної доброчесності, професійної та

дослідницької етики;

- перевіряє завершену роботу на відповідність установленим вимогам;
- надає рекомендації щодо підготовки до захисту НДСР;
- бере участь в оцінюванні результатів роботи відповідно до встановленого порядку.

2.12. Здобувач освіти під час виконання НДСР зобов'язаний:

- самостійно виконувати роботу відповідно до обраної та затвердженої теми;
- дотримуватися погодженого індивідуального плану та встановлених строків виконання;
- підтримувати взаємодію з керівником НДСР;
- своєчасно подавати підготовлені матеріали для перевірки;
- враховувати обґрунтовані зауваження та рекомендації керівника;
- дотримуватися принципів академічної доброчесності;
- забезпечувати достовірність наведеної інформації та результатів дослідження;
- дотримуватися вимог професійної та дослідницької етики, конфіденційності та захисту персональних даних;
- належним чином оформити завершену НДСР та подати її в установлений строк;
- підготуватися до захисту та представити результати виконаної роботи.

2.13. Після затвердження теми НДСР здобувач освіти спільно з керівником визначає мету, основні завдання, методи дослідження, орієнтовну структуру та послідовність виконання роботи.

Залежно від характеру обраної теми можуть визначатися об'єкт і предмет дослідження, джерела інформації, способи збирання та аналізу матеріалів.

Індивідуальний план виконання НДСР складається з урахуванням установлених строків підготовки та захисту роботи.

2.14. Зміна або уточнення затвердженої теми НДСР допускається за обґрунтованим зверненням здобувача освіти та за погодженням із керівником

роботи.

Підставами для зміни або уточнення теми можуть бути:

- неможливість отримання необхідних матеріалів для проведення дослідження;
- зміна обставин, що впливають на можливість виконання роботи;
- необхідність конкретизації або звуження предмета дослідження;
- інші обґрунтовані обставини, які перешкоджають належному виконанню роботи за затвердженою темою.

Запропоновані зміни розглядаються цикловою комісією медсестринства та виносяться на подальше погодження відповідно до встановленого порядку.

Зміна затвердженої теми НДСР або керівника роботи оформлюється відповідним наказом.

2.15. Затвердження теми НДСР та закріплення керівника є підставою для організації подальшої роботи здобувача над дослідженням відповідно до цих Методичних рекомендацій, індивідуального плану та вимог Положення про організацію науково-дослідної та навчально-дослідницької роботи здобувачів фахової передвищої освіти у Фаховому коледжі ПВНЗ «Медико-Природничий Університет».

3. ОСНОВНІ ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ТА ВИКОНАННЯ НДСР

3.1. Підготовка та виконання науково-дослідної та навчально-дослідницької роботи (далі — НДСР) здійснюються поетапно відповідно до затвердженої теми, індивідуального плану роботи, цих Методичних рекомендацій та Положення про організацію науково-дослідної та навчально-дослідницької роботи здобувачів фахової передвищої освіти у Фаховому коледжі ПВНЗ «Медико-Природничий Університет».

Поетапна організація виконання НДСР спрямована на забезпечення системності дослідження, належної якості підготовлених матеріалів, своєчасного виконання роботи та ефективної взаємодії здобувача освіти з керівником.

3.2. Основними етапами підготовки та виконання НДСР є:

1. Вибір теми НДСР, її розгляд і затвердження та закріплення керівника роботи.

2. Отримання індивідуального завдання та складання плану виконання НДСР.

3. Визначення актуальності теми, мети, завдань і методів дослідження.

4. Пошук, відбір, опрацювання та систематизація інформаційних джерел.

5. Проведення теоретичного, аналітичного та/або практично орієнтованого дослідження відповідно до обраної теми.

6. Аналіз та узагальнення отриманих результатів.

7. Підготовка попереднього варіанта НДСР та його подання керівнику.

8. Проходження передзахисту НДСР як етапу проміжного контролю виконання роботи.

9. Доопрацювання НДСР з урахуванням рекомендацій, отриманих під час передзахисту.

10. Формулювання остаточних висновків та, за необхідності, практичних рекомендацій.

11. Завершення оформлення НДСР та подання роботи на перевірку.

12. Підготовка до захисту НДСР.

13. Захист НДСР та оцінювання результатів її виконання.

14. Залежно від характеру дослідження окремі етапи можуть виконуватися паралельно або уточнюватися за погодженням із керівником роботи.

3.3. На початковому етапі здобувач фахової передвищої освіти здійснює вибір теми НДСР із запропонованого переліку шляхом заповнення відповідної електронної форми, розміщеної на офіційному вебсайті закладу освіти, або, за власним бажанням, шляхом подання письмової заяви.

Після розгляду обраних тем цикловою комісією медсестринства, ухвалення відповідного рішення Педагогічною радою Фахового коледжу та видання наказу про затвердження тем НДСР і закріплення керівників здобувач переходить до подальших етапів виконання роботи.

До офіційного затвердження теми здобувач може здійснювати попередній пошук і опрацювання інформаційних джерел за обраним напрямом дослідження.

3.4. Після затвердження теми та закріплення керівника здобувач освіти отримує індивідуальне завдання на виконання НДСР і спільно з керівником складає план роботи.

Індивідуальне завдання визначає основні напрями дослідження, завдання, очікувані результати та орієнтовні строки виконання роботи.

План виконання НДСР передбачає послідовність підготовки окремих частин роботи, опрацювання інформаційних джерел, проведення дослідження, проходження передзахисту, доопрацювання матеріалів і підготовки до остаточного захисту.

За необхідності окремі положення індивідуального завдання та плану можуть уточнюватися за погодженням із керівником без зміни затвердженої теми НДСР.

3.5. На етапі визначення основних параметрів дослідження здобувач освіти за методичної підтримки керівника:

- обґрунтовує актуальність обраної теми;
- визначає проблему, на вивчення або розв'язання якої спрямована робота;
- формулює мету та основні завдання дослідження;
- визначає об'єкт і предмет дослідження, якщо це передбачено характером роботи;
- обирає методи дослідження відповідно до поставлених завдань;
- визначає основні джерела інформації та способи їх опрацювання;
- за необхідності формулює дослідницьке припущення або гіпотезу.

Мета, завдання та методи дослідження повинні відповідати темі НДСР, бути конкретними, логічно взаємопов'язаними та реалістичними для виконання здобувачем фахової передвищої освіти.

3.6. Пошук, відбір та опрацювання інформаційних джерел є обов'язковим складником виконання НДСР незалежно від характеру дослідження.

Для підготовки роботи можуть використовуватися:

- наукові статті, монографії та інші наукові публікації;
- навчальні посібники, підручники та довідкові видання;
- нормативно-правові акти, що регламентують професійну діяльність медичних працівників;
- клінічні настанови, стандарти медичної допомоги, професійні рекомендації та протоколи;
- офіційні статистичні й аналітичні матеріали;
- інформаційні ресурси державних органів, закладів охорони здоров'я, професійних та міжнародних організацій;
- електронні наукові бібліотеки, бази даних та інші достовірні інформаційні джерела.

Під час опрацювання джерел здобувач повинен оцінювати їх достовірність, актуальність і відповідність темі дослідження, а також фіксувати бібліографічні відомості для подальшого оформлення посилань і списку використаних джерел.

3.7. Основний етап виконання НДСР передбачає проведення дослідження відповідно до затвердженої теми, визначених завдань і методів.

Залежно від спрямованості роботи дослідницька діяльність може включати:

- теоретичний аналіз наукової та професійної літератури;
- порівняння наукових підходів, методик, технологій і професійних практик;
- аналіз нормативних документів, клінічних рекомендацій та професійних стандартів;
- вивчення історичних аспектів розвитку медсестринства та охорони здоров'я;
- аналіз статистичних матеріалів і результатів опублікованих досліджень;
- проведення анкетування, опитування або спостереження за умови дотримання встановлених вимог;
- аналіз професійних ситуацій і практичних випадків;

- узагальнення досвіду організації сестринського догляду;
- розроблення інформаційних, профілактичних або освітніх матеріалів за темою дослідження;
- використання інших методів, що відповідають меті НДСР та не суперечать законодавству України.

Проведення власного експериментального дослідження не є обов'язковим для кожної НДСР. Необхідність збору первинних даних визначається характером теми та погоджується з керівником роботи.

3.8. Під час виконання НДСР, що передбачає використання результатів опитувань, медичної документації, відомостей про пацієнтів або іншої інформації з обмеженим доступом, здобувач освіти зобов'язаний дотримуватися вимог законодавства щодо захисту персональних даних, конфіденційності, професійної та дослідницької етики.

Збирання та використання відповідної інформації допускається за наявності належних правових підстав, а у випадках, передбачених законодавством, — необхідних дозволів і згод.

Не допускається розголошення в НДСР інформації, яка дає змогу ідентифікувати пацієнтів або інших осіб, без належних правових підстав.

3.9. Після збирання та опрацювання матеріалів здобувач здійснює їх систематизацію, аналіз та узагальнення відповідно до мети й завдань дослідження.

Результати можуть бути представлені у формі текстового аналізу, порівняльних характеристик, таблиць, схем, діаграм, графіків та інших матеріалів, що сприяють повному й зрозумілому висвітленню досліджуваної проблеми.

Застосування кількісних і статистичних методів обробки інформації здійснюється відповідно до характеру дослідження та наявності даних, що потребують такої обробки.

3.10. На підставі опрацьованих матеріалів та отриманих результатів здобувач освіти готує попередній варіант НДСР відповідно до структури, погодженої з керівником роботи.

Під час підготовки тексту здобувач повинен забезпечити:

- відповідність змісту роботи затвердженій темі;
- логічність і послідовність викладення матеріалу;
- належне розкриття поставлених завдань;
- обґрунтованість наведених положень і результатів;
- використання достовірних інформаційних джерел;
- дотримання принципів академічної доброчесності;
- правильне оформлення цитат і посилань;
- дотримання наукового стилю викладення.

Попередній варіант НДСР подається керівнику для ознайомлення, перевірки та отримання рекомендацій щодо подальшого виконання роботи.

3.11. Передзахист НДСР є обов'язковим етапом проміжного контролю, спрямованим на перевірку стану виконання дослідницької роботи, дотримання індивідуального плану, оцінювання проміжних результатів та визначення готовності здобувача до подальшого завершення дослідження.

Основними завданнями передзахисту є:

- перевірка відповідності змісту роботи затвердженій темі;
- оцінювання стану виконання індивідуального плану НДСР;
- визначення ступеня опрацювання інформаційних джерел;
- аналіз правильності формулювання мети, завдань і методів дослідження;
- ознайомлення з підготовленими розділами та проміжними результатами;
- виявлення організаційних і методичних труднощів;
- надання рекомендацій щодо подальшого виконання та вдосконалення роботи.

Передзахист має консультаційно-контрольний характер і не замінює остаточного захисту НДСР.

3.12. Для проходження передзахисту здобувач освіти представляє наявні

результати виконання НДСР відповідно до етапу її підготовки.

Під час передзахисту здобувач повинен бути готовим:

- назвати тему дослідження та обґрунтувати її актуальність;
- сформулювати мету й основні завдання роботи;
- охарактеризувати використані та заплановані методи дослідження;
- повідомити про стан виконання індивідуального плану;
- представити підготовлені частини роботи та проміжні результати;
- визначити завдання, які залишилося виконати;
- пояснити труднощі, що виникли під час підготовки НДСР;
- відповісти на запитання щодо змісту та подальшого виконання роботи.

Наявність повністю завершеної НДСР на етапі передзахисту не є обов'язковою.

3.13. Передзахист НДСР організовується Фаховим коледжем у строки, визначені відповідним графіком.

До проведення передзахисту можуть залучатися керівники НДСР, члени циклової комісії медсестринства, представники адміністрації Фахового коледжу та інші педагогічні працівники відповідно до встановленого порядку.

За результатами передзахисту здобувачу надаються рекомендації щодо подальшого виконання НДСР, усунення виявлених недоліків та вдосконалення змісту роботи.

Результати передзахисту можуть фіксуватися у відомості проміжного контролю, протоколі або іншій формі обліку, визначеній Фаховим коледжем.

3.14. Після проходження передзахисту здобувач освіти продовжує виконання НДСР з урахуванням отриманих рекомендацій.

Доопрацювання роботи може передбачати:

- уточнення структури та змісту окремих розділів;
- поглиблення аналізу інформаційних джерел;
- доповнення дослідницьких матеріалів;
- уточнення методів дослідження;

- удосконалення аналізу отриманих результатів;
- усунення змістових, логічних і технічних недоліків;
- підготовку остаточних висновків і практичних рекомендацій.

Керівник НДСР здійснює методичний супровід здобувача під час доопрацювання роботи та контролює виконання погоджених рекомендацій.

3.15. Завершальним змістовим етапом виконання НДСР є формулювання висновків, які повинні відображати основні результати проведеного дослідження та відповідати поставленим завданням.

Висновки мають бути чіткими, логічними, обґрунтованими та ґрунтуватися на фактично опрацьованих матеріалах і отриманих результатах.

За необхідності робота може містити практичні рекомендації щодо вдосконалення сестринського догляду, профілактичної діяльності, професійної комунікації або інших аспектів медсестринської практики.

3.16. Після завершення змістової частини здобувач здійснює остаточне оформлення НДСР відповідно до вимог цих Методичних рекомендацій.

Остаточне оформлення передбачає:

- перевірку структури та послідовності розміщення матеріалів;
- редагування тексту та виправлення мовних і технічних помилок;
- перевірку відповідності заголовків змісту розділів і підрозділів;
- оформлення таблиць, рисунків, схем та інших матеріалів;
- перевірку цитувань і посилань на використані джерела;
- оформлення списку використаних джерел;
- підготовку додатків за потреби;
- перевірку відповідності роботи встановленим технічним вимогам.

3.17. Завершена НДСР подається керівнику у визначений строк для остаточної перевірки.

Керівник оцінює відповідність роботи затвердженій темі, повноту розкриття поставлених завдань, обґрунтованість результатів і висновків, дотримання вимог академічної доброчесності та встановлених правил оформлення.

За результатами перевірки керівник надає висновок щодо готовності НДСР

до захисту та, за необхідності, рекомендації щодо усунення виявлених недоліків.

Порядок подання, перевірки та допуску НДСР до захисту визначається розділом 11 цих Методичних рекомендацій.

3.18. Підготовка до захисту НДСР передбачає узагальнення основних результатів дослідження, підготовку доповіді та, за необхідності, презентаційних або інших наочних матеріалів.

Під час захисту здобувач освіти повинен продемонструвати здатність:

- обґрунтовувати актуальність обраної теми;
- визначати мету та основні завдання дослідження;
- пояснювати використані методи дослідження;
- представляти й аналізувати основні результати виконаної роботи;
- аргументувати сформульовані висновки;
- відповідати на запитання щодо змісту НДСР.

Захист НДСР є обов'язковим завершальним етапом роботи та здійснюється відповідно до встановленого Фаховим коледжем порядку.

3.19. Упродовж виконання НДСР здобувач освіти зобов'язаний дотримуватися встановлених строків, підтримувати взаємодію з керівником роботи, своєчасно подавати матеріали для перевірки та виконувати погоджені завдання.

Керівник НДСР забезпечує методичний супровід, консультування та поточний контроль за виконанням роботи, сприяє своєчасному виявленню й усуненню недоліків.

Строки виконання основних етапів НДСР, проведення передзахисту та остаточного захисту визначаються відповідними графіками з урахуванням організації освітнього процесу у Фаховому коледжі.

3.20. Результатом виконання НДСР є самостійно підготовлена, належним чином оформлена дослідницька робота, у якій здобувач освіти демонструє здатність застосовувати набуті знання, здійснювати пошук і аналіз професійної інформації, узагальнювати результати дослідження, формулювати обґрунтовані висновки та представляти їх під час захисту.

4. СКЛАДАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПЛАНУ ВИКОНАННЯ НДСР

4.1. Індивідуальний план виконання науково-дослідної та навчально-дослідницької роботи (далі — НДСР) є організаційно-методичним документом, що визначає послідовність, основні етапи та орієнтовні строки виконання дослідження відповідно до затвердженої теми.

Індивідуальний план складається з метою забезпечення системності та послідовності дослідницької діяльності здобувача освіти, раціонального розподілу часу, своєчасного виконання поставлених завдань і здійснення контролю за підготовкою роботи.

4.2. Індивідуальний план виконання НДСР розробляється здобувачем фахової передвищої освіти спільно з керівником роботи після затвердження теми та закріплення керівника відповідним наказом.

Під час складання плану враховуються:

- зміст та особливості обраної теми дослідження;
- мета й основні завдання НДСР;
- характер і методи дослідження;
- доступність необхідних інформаційних джерел;
- можливість проведення практичної або емпіричної частини дослідження, якщо вона передбачена темою;
- обсяг роботи та складність її окремих етапів;
- строки проведення передзахисту й остаточного захисту НДСР;
- індивідуальні можливості здобувача освіти та організацію освітнього процесу.

4.3. Індивідуальний план виконання НДСР повинен бути конкретним, логічно послідовним, реалістичним і забезпечувати можливість поетапного контролю за виконанням роботи.

Планування дослідницької діяльності передбачає розподіл загального обсягу роботи на окремі взаємопов'язані етапи, кожен із яких має визначені завдання, строки виконання та очікувані результати.

4.4. Індивідуальний план виконання НДСР рекомендується складати з урахуванням таких основних етапів:

1. Ознайомлення з темою дослідження, визначення її актуальності, мети та завдань.

2. Розроблення попередньої структури НДСР.

3. Пошук, відбір та опрацювання наукових, навчальних, нормативних та інших інформаційних джерел.

4. Підготовка теоретичної частини роботи.

5. Проведення аналітичного, порівняльного, соціологічного або практично орієнтованого дослідження залежно від обраної теми.

6. Систематизація та аналіз отриманих матеріалів.

7. Підготовка попереднього варіанта НДСР та подання його керівнику.

8. Проходження передзахисту НДСР і представлення проміжних результатів дослідження.

9. Доопрацювання роботи відповідно до рекомендацій керівника та результатів передзахисту.

10. Формулювання остаточних висновків і практичних рекомендацій (за необхідності).

11. Остаточне оформлення НДСР та перевірка відповідності встановленим вимогам.

12. Подання завершеної роботи керівнику для перевірки.

13. Підготовка доповіді та презентаційних матеріалів для захисту.

14. Захист НДСР.

15. Залежно від характеру теми окремі етапи можуть уточнюватися, об'єднуватися або доповнюватися за погодженням із керівником роботи.

4.5. Для кожного етапу індивідуального плану визначаються орієнтовні строки виконання та очікуваний результат.

Строки виконання встановлюються з урахуванням загального графіка підготовки НДСР, визначеного Фаховим коледжем, та повинні забезпечувати достатній час для перевірки підготовлених матеріалів, усунення зауважень і

підготовки до захисту.

Планування роботи повинно передбачати можливість її своєчасного доопрацювання після проходження передзахисту.

4.6. Індивідуальний план виконання НДСР оформлюється за рекомендованою формою, наведеною в додатку Е до цих Методичних рекомендацій.

План повинен містити:

- прізвище, власне ім'я та по батькові (за наявності) здобувача освіти;
- академічну групу;
- назву затвердженої теми НДСР;
- прізвище, власне ім'я та по батькові (за наявності) керівника роботи;
- перелік основних етапів виконання НДСР;
- орієнтовні строки виконання кожного етапу;
- відмітки про стан виконання запланованих завдань.

Індивідуальний план погоджується з керівником НДСР та використовується для організації роботи здобувача й здійснення поточного контролю за її виконанням.

4.7. Під час складання індивідуального плану здобувач освіти спільно з керівником визначає попередню структуру НДСР.

Структура роботи формується відповідно до теми, мети, завдань і характеру дослідження та може уточнюватися в процесі опрацювання інформаційних джерел і підготовки матеріалів.

Залежно від особливостей дослідження під час складання плану може застосовуватися:

- тематичний (проблемний) принцип — послідовний розгляд окремих аспектів досліджуваної проблеми;
- хронологічний принцип — вивчення явищ, процесів або подій у послідовності їх історичного розвитку;
- порівняльний принцип — зіставлення різних підходів, методик, технологій або результатів;

- аналітичний принцип — послідовне вивчення, систематизація та узагальнення інформації з досліджуваної проблеми.

Обраний принцип побудови роботи повинен забезпечувати логічність викладення матеріалу та повне розкриття теми дослідження.

4.8. У процесі виконання НДСР індивідуальний план може уточнюватися за погодженням із керівником роботи.

Підставами для внесення змін до плану можуть бути:

- необхідність уточнення послідовності виконання окремих завдань;
- отримання додаткових матеріалів або нових інформаційних джерел;
- зміна доступності необхідної інформації;
- виникнення об'єктивних труднощів під час проведення дослідження;
- рекомендації керівника роботи;
- результати передзахисту НДСР.

Уточнення індивідуального плану не повинно призводити до необґрунтованого порушення встановлених строків подання та захисту НДСР.

4.9. Контроль за виконанням індивідуального плану здійснюється керівником НДСР у процесі проведення консультацій, перевірки підготовлених матеріалів та аналізу результатів виконаних завдань.

Здобувач освіти зобов'язаний своєчасно інформувати керівника про стан виконання роботи, отримані результати та труднощі, що виникають під час дослідження.

За необхідності керівник надає рекомендації щодо коригування послідовності виконання завдань, уточнення методів дослідження або доопрацювання окремих матеріалів.

4.10. Однією з форм контролю за виконанням індивідуального плану є передзахист НДСР.

Під час передзахисту здійснюється аналіз стану виконання запланованих етапів, ступеня готовності окремих частин роботи, наявних результатів дослідження та дотримання встановлених строків.

За результатами передзахисту здобувачу освіти можуть надаватися

рекомендації щодо внесення уточнень до індивідуального плану, визначення першочергових завдань та строків завершення роботи.

Передзахист має консультаційно-контрольний характер і спрямований на забезпечення своєчасного та якісного завершення НДСР.

4.11. Відповідальність за виконання індивідуального плану НДСР, дотримання погоджених строків і своєчасне подання підготовлених матеріалів покладається на здобувача освіти.

Керівник НДСР забезпечує методичний супровід, консультування та поточний контроль за виконанням плану, сприяє своєчасному виявленню й усуненню недоліків.

4.12. Виконання індивідуального плану НДСР завершується підготовкою належним чином оформленої дослідницької роботи, її поданням на перевірку та проходженням обов'язкового захисту у встановленому Фаховим коледжем порядку.

5. ПОШУК, ОПРАЦЮВАННЯ ТА АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ

5.1. Пошук, відбір, опрацювання та аналіз інформаційних матеріалів є важливими складниками виконання науково-дослідної та навчально-дослідницької роботи (далі — НДСР), що забезпечують наукову обґрунтованість, достовірність, актуальність і повноту розкриття обраної теми дослідження.

Робота з інформаційними джерелами спрямована на формування у здобувачів фахової передвищої освіти навичок самостійного пошуку професійної інформації, критичного оцінювання її змісту, систематизації отриманих відомостей та їх використання для розв'язання дослідницьких і професійних завдань.

5.2. Пошук інформаційних матеріалів здійснюється відповідно до затвердженої теми НДСР, визначених мети, завдань і методів дослідження.

На початковому етапі здобувачу освіти рекомендується:

- визначити основні поняття та ключові слова, пов'язані з темою

дослідження;

- сформувати перелік питань, які необхідно розглянути;
- встановити основні напрями пошуку інформації;
- визначити види інформаційних джерел, необхідних для виконання роботи;
- провести попередній аналіз доступності наукової та професійної інформації;
- скласти орієнтовний перелік джерел для подальшого опрацювання.

Пошук інформації доцільно здійснювати послідовно — від загального ознайомлення з проблемою до поглибленого вивчення її окремих аспектів.

5.3. Для підготовки НДСР можуть використовуватися такі основні види інформаційних джерел:

- нормативно-правові джерела — закони України, постанови Кабінету Міністрів України, накази Міністерства охорони здоров'я України, інші нормативно-правові акти;
- наукові джерела — монографії, статті у наукових виданнях, результати наукових досліджень, матеріали наукових і науково-практичних конференцій;
- навчальні джерела — підручники, навчальні посібники, довідники та інші видання, що відповідають змісту дослідження;
- професійні джерела — клінічні настанови, стандарти медичної допомоги, протоколи, методичні та професійні рекомендації;
- статистичні й аналітичні джерела — офіційні статистичні збірники, звіти, результати соціологічних досліджень, інформаційно-аналітичні матеріали;
- електронні інформаційні ресурси — офіційні вебсайти державних органів, наукових установ, закладів охорони здоров'я, електронні бібліотеки та наукові бази даних;
- матеріали власного дослідження — результати анкетувань, опитувань, спостережень, порівняльного аналізу та інших дозволених методів збору інформації.

Вибір конкретних джерел залежить від характеру теми, поставлених завдань та методів дослідження.

5.4. Перевагу під час пошуку інформації слід надавати достовірним, актуальним та авторитетним джерелам, зміст яких відповідає темі НДСР.

Для досліджень медичного та медсестринського спрямування рекомендовано використовувати офіційні інформаційні ресурси, зокрема:

- Міністерства охорони здоров'я України;
- Міністерства освіти і науки України;
- Центру громадського здоров'я МОЗ України;
- Національної служби здоров'я України;
- Всесвітньої організації охорони здоров'я (WHO);
- інших національних і міжнародних професійних організацій;
- наукових установ, закладів освіти та закладів охорони здоров'я.

Використання інформації з неофіційних вебсайтів, блогів, соціальних мереж та інших відкритих інформаційних ресурсів допускається за умови критичного оцінювання її достовірності й відповідності завданням дослідження.

5.5. Для пошуку наукових публікацій здобувачам освіти рекомендується користуватися бібліотечними фондами, електронними каталогами, науковими пошуковими системами та спеціалізованими базами даних.

Зокрема, можуть використовуватися:

- Google Scholar — для пошуку наукових статей, монографій та інших наукових публікацій;
- PubMed — для пошуку наукових досліджень у галузі медицини, медсестринства та охорони здоров'я;
- Cochrane Library — для пошуку систематичних оглядів та інших матеріалів доказової медицини;
- Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського — для пошуку вітчизняних наукових видань та інформаційних матеріалів;
- інституційні репозитарії закладів освіти та наукових установ;
- інші відкриті електронні бібліотеки й наукові інформаційні ресурси.

Під час використання наукових баз даних необхідно враховувати доступність повних текстів публікацій, їх актуальність, наукову якість та відповідність досліджуваній проблемі.

5.6. Пошук інформаційних матеріалів рекомендується здійснювати за ключовими словами та словосполученнями, що відображають основні поняття обраної теми.

Для підвищення результативності пошуку можуть використовуватися:

- різні формулювання ключових понять;
- синоніми та споріднені терміни;
- українські й англомовні відповідники професійних термінів;
- поєднання кількох ключових слів;
- уточнення пошукового запиту за тематикою, роком публікації або видом джерела.

Наприклад, під час виконання НДСР за темою «Профілактика пролежнів у лежачих пацієнтів: організаційний аспект» можуть використовуватися ключові слова: «профілактика пролежнів», «сестринський догляд», «оцінювання ризику пролежнів», «pressure injury prevention», «nursing care».

5.7. Відбір інформаційних джерел здійснюється на основі критичного оцінювання їх змісту, актуальності та достовірності.

Основними критеріями відбору джерел є:

- відповідність темі, меті та завданням НДСР;
- наукова або професійна обґрунтованість наведених відомостей;
- авторитетність автора, установи чи організації, яка оприлюднила матеріал;
- актуальність інформації на момент виконання роботи;
- наявність належного обґрунтування висновків;
- можливість перевірки наведених фактів і результатів;
- відповідність інформації сучасним професійним підходам і вимогам.

Для висвітлення сучасних медичних технологій, методів профілактики, лікування та сестринського догляду перевагу доцільно надавати новітнім

науковим публікаціям і чинним професійним рекомендаціям.

Використання джерел попередніх років допускається, якщо вони мають важливе теоретичне, історичне або методологічне значення для дослідження.

5.8. Під час роботи з нормативно-правовими актами здобувач освіти повинен перевіряти їх чинність, актуальність редакції та відповідність досліджуваному питанню.

Не допускається використання положень нормативно-правових актів, які втратили чинність, як чинних вимог без відповідного пояснення.

Документи, що втратили чинність, можуть використовуватися для історичного або порівняльного аналізу із зазначенням їхнього правового статусу.

5.9. Опрацювання інформаційних джерел передбачає не лише ознайомлення з їх змістом, а й осмислення, порівняння, систематизацію та критичний аналіз отриманої інформації.

У процесі опрацювання джерел здобувачу освіти рекомендується:

- визначати основні положення, що стосуються теми НДСР;
- виокремлювати ключові поняття, факти, результати та висновки;
- порівнювати підходи різних авторів до досліджуваної проблеми;
- встановлювати спільні та відмінні положення;
- виявляти питання, які потребують додаткового вивчення;
- формувати власні обґрунтовані узагальнення;
- визначати можливості використання отриманої інформації у професійній діяльності.

Результатом опрацювання джерел має бути не механічне відтворення їх змісту, а самостійне, логічне й аргументоване висвітлення досліджуваної проблеми.

5.10. Для систематизації опрацьованих матеріалів здобувач освіти може використовувати робочі записи, конспекти, тематичні таблиці, порівняльні схеми, електронні документи та інші зручні способи організації інформації.

Доцільно групувати матеріали відповідно до основних завдань і структурних частин НДСР.

Під час роботи з кожним джерелом рекомендується фіксувати:

- прізвище та ініціали автора або найменування організації;
- назву публікації чи документа;
- рік видання або оприлюднення;
- назву видання або електронного ресурсу;
- сторінки, на яких розміщено використані матеріали, за наявності;
- електронну адресу або цифровий ідентифікатор джерела, якщо вони передбачені;
- основні положення, які можуть бути використані в НДСР.

Зазначені відомості необхідні для належного оформлення посилань і списку використаних джерел.

5.11. Під час аналізу інформаційних матеріалів здобувач освіти повинен дотримуватися принципів об'єктивності, достовірності, логічності та наукової обґрунтованості.

Аналіз матеріалів може здійснюватися шляхом:

- порівняння різних джерел і професійних підходів;
- узагальнення теоретичних положень;
- систематизації фактичних і статистичних даних;
- визначення причинно-наслідкових зв'язків у межах можливостей обраного методу;
- виявлення основних тенденцій розвитку досліджуваного явища;
- критичного оцінювання результатів раніше проведених досліджень;
- формулювання аргументованих висновків.

Застосування конкретних методів аналізу визначається характером НДСР та погоджується з керівником роботи.

5.12. У разі використання статистичних матеріалів здобувач освіти повинен зазначати джерело отримання даних, період, якого вони стосуються, та основні характеристики досліджуваних показників.

Порівняння статистичних даних здійснюється з урахуванням їх зіставності, методів отримання та особливостей досліджуваних груп.

За необхідності результати статистичного аналізу можуть бути представлені у вигляді таблиць, графіків, діаграм або інших засобів візуалізації інформації.

Не допускається довільне змінювання, перекручення або вигадування статистичних даних для підтвердження попередньо сформульованих висновків.

5.13. Проведення власного опитування, анкетування, спостереження або іншого емпіричного дослідження здійснюється за погодженням із керівником НДСР та за умови дотримання законодавства, професійної й дослідницької етики.

Під час підготовки емпіричного дослідження необхідно визначити:

- мету та завдання збору інформації;
- категорію осіб, які можуть бути залучені до дослідження;
- спосіб отримання та фіксації даних;
- порядок забезпечення конфіденційності;
- способи опрацювання й аналізу результатів;
- необхідність отримання відповідних згод або дозволів.

Участь осіб в опитуваннях та інших дослідженнях повинна здійснюватися відповідно до вимог законодавства й етичних принципів, зокрема щодо добровільності та належного інформування учасників.

5.14. Під час виконання НДСР, пов'язаної з медичною інформацією, здобувач освіти зобов'язаний забезпечувати дотримання вимог щодо захисту персональних даних і конфіденційності відомостей про стан здоров'я пацієнтів.

Використання медичної документації, клінічних випадків, результатів обстежень та інших матеріалів, що містять інформацію про конкретних осіб, допускається лише за наявності належних правових підстав і необхідних погоджень або дозволів.

За можливості перевагу слід надавати використанню оприлюднених, узагальнених або належним чином знеособлених даних.

Здобувач освіти не повинен самостійно отримувати чи копіювати конфіденційні матеріали закладів охорони здоров'я без належного дозволу.

5.15. Використання цифрових технологій та інструментів штучного інтелекту під час пошуку й опрацювання інформаційних матеріалів допускається

з дотриманням принципів академічної доброчесності, самостійності виконання роботи та вимог внутрішніх нормативних документів Фахового коледжу.

Такі інструменти можуть застосовуватися як допоміжні засоби для пошуку ключових слів, попередньої систематизації інформації, мовного редагування та інших допоміжних завдань.

Здобувач освіти зобов'язаний самостійно перевіряти достовірність отриманих відомостей, існування та зміст наведених джерел, правильність фактичних тверджень і відповідність сформульованих висновків результатам дослідження.

Не допускається:

- подання вигаданих джерел, фактів або результатів дослідження;
- представлення автоматично згенерованого матеріалу як результату самостійно проведеного дослідження, якщо це вводить в оману щодо характеру виконаної роботи;
- використання неперевірених медичних рекомендацій;
- введення персональних даних пацієнтів або іншої конфіденційної інформації до сторонніх цифрових сервісів без належних правових підстав і дозволів;
- використання цифрових інструментів способами, що порушують вимоги академічної доброчесності.

Відповідальність за достовірність інформації та зміст поданої НДСР несе здобувач освіти.

5.16. Під час використання ідей, положень, результатів досліджень, статистичних даних, текстових фрагментів, таблиць, рисунків та інших матеріалів, створених іншими авторами, здобувач освіти зобов'язаний належним чином зазначати джерела інформації.

Дослівне відтворення фрагментів тексту здійснюється з дотриманням установлених правил цитування.

Переказ або узагальнення положень інших авторів власними словами також потребує відповідного посилання на джерело.

Правила цитування, оформлення посилань і списку використаних джерел визначаються розділом 8 цих Методичних рекомендацій.

5.17. Не рекомендується будувати основну частину НДСР виключно на матеріалах одного інформаційного джерела або використовувати неперевірені відомості без належного обґрунтування.

Добір джерел повинен забезпечувати достатню повноту розкриття теми, можливість порівняння різних підходів і формування аргументованих висновків.

Кількість використаних джерел визначається з урахуванням теми, характеру дослідження, обсягу роботи та рекомендацій керівника НДСР.

5.18. Узагальнення результатів опрацювання інформаційних матеріалів передбачає формування цілісного уявлення про досліджувану проблему, визначення її основних аспектів, аналіз наявних підходів та обґрунтування власних висновків.

Під час підготовки НДСР здобувач освіти повинен демонструвати не лише знання опрацьованих матеріалів, а й уміння:

- критично оцінювати інформацію;
- встановлювати взаємозв'язки між теоретичними положеннями та професійною практикою;
- порівнювати різні підходи до досліджуваної проблеми;
- узагальнювати отримані результати;
- формулювати обґрунтовані висновки;
- визначати практичне значення результатів дослідження для професійної діяльності медичної сестри.

5.19. Керівник НДСР надає здобувачу освіти методичну допомогу щодо визначення напрямів інформаційного пошуку, відбору та оцінювання джерел, вибору методів аналізу й систематизації матеріалів.

Водночас відповідальність за самостійність опрацювання інформації, достовірність наведених матеріалів, коректність їх використання та належне оформлення посилань покладається на здобувача освіти.

5.20. Результатом етапу пошуку, опрацювання та аналізу інформаційних

матеріалів є сформована джерельна база дослідження, систематизовані матеріали за обраною темою, результати проведеного аналізу та попередні узагальнення, необхідні для підготовки основної частини НДСР.

Отримані матеріали використовуються для подальшого написання роботи, формулювання обґрунтованих висновків та підготовки до передзахисту й остаточного захисту НДСР.

6. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ НДСР

6.1. Загальна структура роботи

6.1.1. Науково-дослідна та навчально-дослідницька робота (далі — НДСР) є самостійною письмовою роботою здобувача фахової передвищої освіти, яка передбачає вивчення обраної проблеми, опрацювання відповідних інформаційних джерел, проведення теоретичного та/або емпіричного дослідження, аналіз отриманих матеріалів і формулювання обґрунтованих висновків.

6.1.2. Зміст НДСР повинен відповідати затвердженій темі, визначеній меті та завданням дослідження, відображати самостійність опрацювання матеріалів і демонструвати здатність здобувача освіти застосовувати набуті знання для аналізу актуальних питань медсестринства та охорони здоров'я.

6.1.3. НДСР повинна мати логічну, послідовну та завершену структуру, що забезпечує повне розкриття обраної теми.

До складу НДСР входять:

1. Титульний аркуш.
2. Індивідуальне завдання на виконання НДСР.
3. Зміст.
4. Перелік умовних позначень, скорочень і термінів (за необхідності).
5. Вступ.
6. Основна частина.
7. Висновки.
8. Список використаних джерел.
9. Додатки (за необхідності).

6.1.4. Основна частина НДСР складається, як правило, із двох або трьох взаємопов'язаних розділів, кількість і зміст яких визначаються характером дослідження та погоджуються з керівником роботи.

Для теоретичних, оглядових, історико-аналітичних і порівняльних робіт може бути передбачено два розділи.

Для досліджень, що містять самостійне анкетування, опитування, спостереження, аналіз первинних даних або розроблення практичних матеріалів, за необхідності може передбачатися три розділи.

Наявність окремого експериментального розділу не є обов'язковою для всіх НДСР.

6.1.5. Рекомендований обсяг основного тексту НДСР становить 25–35 сторінок друкованого тексту.

Орієнтовний розподіл обсягу:

- вступ — 2–3 сторінки;
- основна частина — 21–29 сторінок;
- висновки — 2–3 сторінки.

До рекомендованого обсягу основного тексту не включаються титульний аркуш, індивідуальне завдання, зміст, список використаних джерел і додатки.

Конкретний обсяг роботи визначається з урахуванням теми, складності дослідження та рекомендацій керівника НДСР.

6.1.6. Назви розділів і підрозділів повинні відповідати їх змісту, бути конкретними, логічними та відображати послідовність розкриття теми.

Не рекомендується використовувати надто загальні назви, які не дають уявлення про зміст відповідної частини роботи.

Приклад.

Тема НДСР: «Профілактика пролежнів у лежачих пацієнтів: організаційний аспект».

Невдале формулювання назви розділу:

«РОЗДІЛ 1. ПРОЛЕЖНІ».

Рекомендоване формулювання:

«РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОФІЛАКТИКИ ПРОЛЕЖНІВ У ПАЦІЄНТІВ З ОБМЕЖЕНОЮ РУХЛИВІСТЮ».

6.1.7. Кожен розділ НДСР повинен мати самостійне змістове значення та логічно пов'язуватися з попередніми й наступними частинами роботи.

Не допускається необґрунтоване повторення однакових матеріалів у різних розділах.

6.2. Вимоги до вступу

6.2.1. Вступ є початковою змістовою частиною НДСР, у якій обґрунтовується вибір теми, визначаються мета, завдання та основні характеристики дослідження.

Рекомендований обсяг вступу становить 2–3 сторінки.

6.2.2. У вступі рекомендується висвітлити:

- актуальність теми;
- мету дослідження;
- завдання дослідження;
- об'єкт і предмет дослідження (якщо це передбачено характером роботи);
- методи дослідження;
- інформаційну базу дослідження;
- практичне значення роботи (за наявності).

6.2.3. Актуальність теми дослідження

Актуальність теми — це обґрунтування важливості обраної проблеми для сучасної медичної практики, медсестринства, охорони здоров'я або професійної підготовки медичних працівників.

Обґрунтовуючи актуальність, здобувач повинен пояснити, чому досліджуване питання заслуговує на увагу та яке значення має його вивчення.

Для обґрунтування актуальності рекомендується відповісти на такі запитання:

Чому обрана проблема є важливою?

Яке значення вона має для професійної діяльності медичної сестри?

Які труднощі або невирішені питання пов'язані з цією проблемою?

Чому доцільно дослідити її саме в межах обраної теми?

Приклад 1.

Тема: «Профілактика пролежнів у лежачих пацієнтів: організаційний аспект».

Актуальність теми зумовлена необхідністю забезпечення якісного та безпечного сестринського догляду за пацієнтами з обмеженою рухливістю. Профілактика пролежнів є важливою складовою професійної діяльності медичної сестри, оскільки своєчасне оцінювання ризиків, належна організація догляду та дотримання профілактичних заходів сприяють зменшенню ймовірності розвитку ускладнень. Особливого значення набуває вивчення організаційних аспектів профілактики пролежнів, зокрема ролі медичної сестри у плануванні та здійсненні відповідних заходів.

Приклад 2.

Тема: «Медикаментозні помилки у сестринській практиці: причини та профілактика».

Актуальність теми визначається важливістю забезпечення безпечного застосування лікарських засобів у процесі надання медичної допомоги. Медикаментозні помилки можуть створювати загрозу для здоров'я пацієнтів, тому вивчення причин їх виникнення та шляхів запобігання є важливим напрямом удосконалення сестринської практики. Особливу увагу доцільно приділити дотриманню алгоритмів виконання призначень, професійній відповідальності та організації безпечного медикаментозного догляду.

Приклад 3.

Тема: «Історичні етапи розвитку медсестринства в Україні».

Актуальність теми зумовлена необхідністю вивчення історичного становлення та розвитку медсестринства як самостійної складової системи охорони здоров'я. Дослідження основних етапів розвитку сестринської справи дозволяє простежити зміни професійних функцій медичних сестер, особливості

становлення сестринської освіти та вплив суспільних процесів на розвиток професії. Розуміння історичного досвіду сприяє формуванню професійної ідентичності майбутніх медичних сестер.

Наведені приклади мають орієнтовний характер і повинні адаптуватися здобувачем відповідно до конкретної теми та змісту власного дослідження.

6.2.4. Мета дослідження

Мета дослідження — це очікуваний результат, якого здобувач прагне досягти під час виконання НДСР.

Мета повинна відповідати темі роботи, бути конкретною, зрозумілою та реально досяжною.

Для формулювання мети рекомендується використовувати такі слова:

«дослідити», «проаналізувати», «визначити», «охарактеризувати», «порівняти», «узагальнити», «обґрунтувати», «оцінити».

Приклади формулювання мети:

Тема: «Профілактика артеріальної гіпертензії: сестринський аспект».

Мета дослідження — проаналізувати основні напрями профілактики артеріальної гіпертензії та визначити роль медичної сестри у формуванні профілактичної поведінки пацієнтів.

Тема: «Порівняльна характеристика електронної та паперової форм ведення медичної документації».

Мета дослідження — здійснити порівняльний аналіз електронної та паперової форм ведення медичної документації, визначити їхні особливості, переваги та обмеження в професійній діяльності медичної сестри.

Тема: «Професійна комунікативна компетентність медичної сестри».

Мета дослідження — проаналізувати сутність і складові професійної комунікативної компетентності медичної сестри та обґрунтувати її значення для забезпечення ефективної взаємодії з пацієнтами.

6.2.5. Завдання дослідження

Завдання дослідження — це конкретні дії, які необхідно виконати для досягнення поставленої мети.

Завдання повинні відповідати змісту основних розділів НДСР і бути логічно пов'язаними між собою.

Рекомендується визначати 3–5 основних завдань.

Приклад.

Тема: «Профілактика пролежнів у лежачих пацієнтів: організаційний аспект».

Мета дослідження — проаналізувати організаційні засади профілактики пролежнів у пацієнтів з обмеженою рухливістю та визначити роль медичної сестри у здійсненні профілактичних заходів.

Для досягнення мети передбачається виконання таких завдань:

1. Розглянути основні причини та фактори ризику розвитку пролежнів.

2. Проаналізувати сучасні підходи до профілактики пролежнів у пацієнтів з обмеженою рухливістю.

3. Охарактеризувати роль медичної сестри в організації профілактичних заходів.

4. Узагальнити основні вимоги до сестринського догляду, спрямованого на запобігання розвитку пролежнів.

5. Сформулювати практичні рекомендації щодо організації профілактичної роботи.

6. Важливо: кожне сформульоване завдання повинно знайти відображення в основній частині НДСР та відповідних висновках.

6.2.6. Об'єкт і предмет дослідження

Об'єкт дослідження — це процес, явище або сфера діяльності, у межах яких розглядається досліджувана проблема.

Предмет дослідження — це конкретні властивості, характеристики, особливості або аспекти об'єкта, які безпосередньо вивчаються в НДСР.

Об'єкт є ширшим поняттям, а предмет конкретизує, що саме досліджується.

Приклад 1.

Тема: «Профілактика пролежнів у лежачих пацієнтів: організаційний аспект».

Об'єкт дослідження — сестринський догляд за пацієнтами з обмеженою рухливістю.

Предмет дослідження — організаційні аспекти профілактики пролежнів у процесі сестринського догляду.

Приклад 2.

Тема: «Професійна комунікативна компетентність медичної сестри».

Об'єкт дослідження — професійна комунікація у медсестринській діяльності.

Предмет дослідження — складові та особливості комунікативної компетентності медичної сестри.

Приклад 3.

Тема: «Історичні етапи розвитку медсестринства в Україні».

Об'єкт дослідження — історичний розвиток медсестринства в Україні.

Предмет дослідження — основні етапи, особливості та чинники становлення сестринської справи в Україні.

Визначення об'єкта та предмета здійснюється з урахуванням характеру НДСР і рекомендацій керівника роботи.

6.2.7. Методи дослідження

Методи дослідження — це способи та прийоми, за допомогою яких здобувач вивчає обрану проблему, опрацьовує інформацію та отримує результати.

Вибір методів повинен відповідати меті, завданням і характеру роботи.

У НДСР можуть використовуватися:

- аналіз наукової та професійної літератури;
- аналіз нормативно-правових документів;
- порівняльний аналіз;
- систематизація та узагальнення інформації;
- історичний метод;
- описовий метод;
- анкетування;
- опитування;
- спостереження;
- статистичний аналіз.

Приклади формулювання.

Для історико-аналітичної роботи:

Методи дослідження: аналіз історичних і наукових джерел, історико-хронологічний метод, порівняння, систематизація та узагальнення інформації.

Для порівняльної роботи:

Методи дослідження: аналіз наукової літератури та нормативних документів, порівняльний аналіз, систематизація й узагальнення отриманих відомостей.

Для роботи з анкетуванням:

Методи дослідження: аналіз наукових джерел, анкетування, описова статистична обробка отриманих відповідей, узагальнення результатів.

У НДСР необхідно зазначати лише ті методи, які фактично застосовувалися

під час виконання дослідження.

6.2.8. Інформаційна база дослідження

Інформаційна база дослідження — це сукупність джерел і матеріалів, використаних для виконання НДСР.

Приклад:

Інформаційну базу дослідження становлять наукові публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, чинні нормативно-правові акти України, професійні рекомендації з організації сестринського догляду та матеріали офіційних інформаційних ресурсів у сфері охорони здоров'я.

Якщо робота передбачає анкетування, інформаційна база може також включати результати власного опитування.

6.2.9. Практичне значення дослідження

Практичне значення НДСР визначається можливістю використання отриманих результатів, узагальнень або рекомендацій у професійній підготовці, сестринській практиці, профілактичній та інформаційно-просвітницькій діяльності.

Приклад:

Практичне значення роботи полягає в систематизації рекомендацій щодо профілактики пролежнів, які можуть використовуватися як навчально-інформаційний матеріал під час підготовки майбутніх медичних сестер.

Не допускається зазначати про впровадження результатів дослідження в діяльність закладів охорони здоров'я, якщо таке впровадження фактично не здійснювалося.

6.3. Вимоги до основної частини роботи

6.3.1. Основна частина НДСР повинна забезпечувати послідовне розкриття теми, виконання поставлених завдань і представлення результатів дослідження.

Вона складається з двох або трьох розділів, що можуть поділятися на підрозділи.

6.3.2. Перший розділ НДСР, як правило, має теоретичний характер.

У ньому розкриваються:

- основні поняття й терміни, пов'язані з темою;
- теоретичні засади досліджуваної проблеми;
- сучасний стан її вивчення;
- основні наукові підходи та професійні рекомендації;
- нормативні аспекти, якщо вони стосуються теми;
- значення проблеми для медсестринської практики.

Приклад структури першого розділу.

Тема: «Профілактика артеріальної гіпертензії: сестринський аспект».

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФІЛАКТИКИ АРТЕРІАЛЬНОЇ ГІПЕРТЕНЗІЇ

1.1. Артеріальна гіпертензія як актуальна медико-соціальна проблема.

1.2. Основні фактори ризику розвитку артеріальної гіпертензії.

1.3. Сучасні підходи до профілактики артеріальної гіпертензії.

6.3.3. Другий розділ НДСР має аналітичний, порівняльний або практично орієнтований характер залежно від теми дослідження.

У ньому можуть висвітлюватися:

- порівняння різних методів, технологій або професійних підходів;
- аналіз сучасних стандартів і практик сестринського догляду;
- результати опрацювання статистичних матеріалів;
- особливості організації професійної діяльності медичної сестри;
- аналіз результатів раніше проведених досліджень;

- результати власного дослідження, якщо воно передбачено темою.

Приклад.

Тема: «Профілактика артеріальної гіпертензії: сестринський аспект».

РОЗДІЛ 2. РОЛЬ МЕДИЧНОЇ СЕСТРИ У ПРОФІЛАКТИЦІ АРТЕРІАЛЬНОЇ ГІПЕРТЕНЗІЇ

2.1. Основні напрями профілактичної діяльності медичної сестри.

2.2. Інформування та навчання пацієнтів щодо контролю факторів ризику.

2.3. Організація сестринського спостереження та підтримки пацієнтів.

6.3.4. Третій розділ може передбачатися у НДСР, які містять окреме емпіричне дослідження, розроблення практичних матеріалів або поглиблений аналіз отриманих результатів.

У такому розділі можуть висвітлюватися:

- організація та методика власного дослідження;
- характеристика учасників дослідження;
- результати анкетування, опитування чи спостереження;
- аналіз отриманих даних;
- розроблені інформаційні або профілактичні матеріали;
- обґрунтовані практичні пропозиції.

Приклад.

Тема: «Рівень цифрової компетентності майбутніх медичних сестер: результати соціологічного дослідження».

РОЗДІЛ 3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

3.1. Організація та методика проведення анкетування.

3.2. Аналіз результатів опитування.

3.3. Рекомендації щодо розвитку цифрової компетентності майбутніх медичних сестер.

Наявність третього розділу визначається доцільністю його виділення, а не формальною вимогою щодо кількості розділів.

6.4. Особливості виконання НДСР залежно від характеру та тематики дослідження

6.4.1. З огляду на різноманітність тематики НДСР здобувачів спеціальності І5 «Медсестринство» структура основної частини роботи може відрізнятися.

Наведені нижче приклади мають рекомендаційний характер і можуть використовуватися здобувачами під час складання плану за погодженням із керівником.

Приклад 1. Історико-аналітична НДСР

Тема: «Історичні етапи розвитку медсестринства в Україні».

РОЗДІЛ 1. СТАНОВЛЕННЯ СЕСТРИНСЬКОЇ СПРАВИ В УКРАЇНІ

1.1. Передумови виникнення та розвитку сестринської діяльності.

1.2. Формування професійної підготовки медичних сестер.

1.3. Розвиток сестринської справи у ХХ столітті.

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ ЕТАП РОЗВИТКУ МЕДСЕСТРИНСТВА В УКРАЇНІ

2.1. Основні зміни у професійній діяльності медичних сестер.

2.2. Розвиток сестринської освіти в незалежній Україні.

2.3. Значення історичного досвіду для сучасної сестринської практики.

У такій роботі основними методами можуть бути історичний аналіз, порівняння історичних джерел, систематизація та узагальнення інформації.

Проведення анкетування або експерименту не є обов'язковим.

Приклад 2. Порівняльно-аналітична НДСР

Тема: «Порівняльна характеристика електронної та паперової форм ведення

медичної документації».

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ВЕДЕННЯ МЕДИЧНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

1.1. Значення медичної документації у діяльності закладу охорони здоров'я.

1.2. Нормативні вимоги до ведення медичної документації.

1.3. Особливості електронного документообігу у сфері охорони здоров'я.

РОЗДІЛ 2. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ФОРМ ВЕДЕННЯ МЕДИЧНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

2.1. Особливості паперової форми ведення документації.

2.2. Переваги та обмеження електронної форми.

2.3. Вплив способу ведення документації на організацію роботи медичної сестри.

Для виконання роботи можуть використовуватися аналіз нормативних актів, професійної літератури, порівняння характеристик різних форм документації.

Приклад 3. Практично орієнтована НДСР

Тема: «Профілактика пролежнів у лежачих пацієнтів: організаційний аспект».

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОФІЛАКТИКИ ПРОЛЕЖНІВ

1.1. Причини виникнення та фактори ризику розвитку пролежнів.

1.2. Оцінювання ризику розвитку пролежнів у пацієнтів з обмеженою рухливістю.

1.3. Сучасні профілактичні підходи у сестринському догляді.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ СЕСТРИНСЬКОГО ДОГЛЯДУ З МЕТОЮ ПРОФІЛАКТИКИ ПРОЛЕЖНІВ

2.1. Роль медичної сестри у плануванні профілактичних заходів.

2.2. Організація щоденного догляду за пацієнтами з обмеженою рухливістю.

2.3. Навчання пацієнтів та осіб, які здійснюють догляд, основних профілактичних заходів.

2.4. Практичні рекомендації щодо вдосконалення організації профілактики пролежнів.

У межах такої НДСР здобувач може підготувати інформаційну пам'ятку або алгоритм організації профілактичного догляду на основі актуальних професійних рекомендацій.

Розроблений матеріал може бути розміщений у додатку до роботи.

Приклад 4. Соціологічне дослідження

Тема: «Рівень цифрової компетентності майбутніх медичних сестер: результати соціологічного дослідження».

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МЕДИЧНОЇ СЕСТРИ

1.1. Поняття та складові цифрової компетентності.

1.2. Значення цифрових технологій у сучасному медсестринстві.

1.3. Вимоги до цифрових навичок майбутніх медичних сестер.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1. Мета, завдання та методика проведення анкетування.

2.2. Характеристика вибірки та інструментарію дослідження.

2.3. Порядок обробки отриманих даних.

РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

3.1. Рівень володіння основними цифровими навичками серед опитаних здобувачів освіти.

3.2. Основні труднощі використання цифрових технологій.

3.3. Рекомендації щодо розвитку цифрової компетентності майбутніх медичних сестер.

Для такого дослідження можуть використовуватися анкетування, підрахунок відповідей, обчислення відсоткових показників, побудова діаграм та узагальнення результатів.

Обов'язково зазначаються фактична кількість учасників, спосіб їх залучення, методика збору інформації та обмеження дослідження.

Приклад опису результатів (умовні дані):

В анкетуванні взяли участь 40 здобувачів освіти. Із них 28 осіб (70 %) зазначили, що впевнено користуються електронними освітніми платформами, 8 осіб (20 %) оцінили власні навички як недостатні, а 4 особи (10 %) повідомили про труднощі у використанні окремих цифрових сервісів.

Цей приклад наведено виключно для пояснення способу опису результатів. У реальній НДСР зазначаються лише фактично отримані дані.

Приклад 5. Теоретико-аналітична НДСР медико-біологічного спрямування

Тема: «Метаболічні порушення при цукровому діабеті: клініко-біохімічна характеристика».

РОЗДІЛ 1. БІОХІМІЧНІ ОСНОВИ МЕТАБОЛІЧНИХ ПОРУШЕНЬ ПРИ ЦУКРОВОМУ ДІАБЕТІ

1.1. Загальна характеристика цукрового діабету та його основних типів.

1.2. Порушення вуглеводного обміну при цукровому діабеті.

1.3. Особливості змін ліпідного та білкового обміну.

РОЗДІЛ 2. КЛІНІКО-БІОХІМІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ МЕТАБОЛІЧНИХ ПОРУШЕНЬ

2.1. Основні лабораторні показники оцінювання метаболічних порушень.

2.2. Значення біохімічних змін для оцінювання стану пацієнта.

2.3. Роль медичної сестри у підготовці пацієнта до лабораторних досліджень і спостереженні за його станом.

У такій роботі можливий аналіз опублікованих наукових досліджень, навчальної літератури, лабораторних показників і клінічних рекомендацій.

Проведення власних лабораторних експериментів не вимагається.

6.4.2. Запропоновані приклади структури не є обов'язковими шаблонами для всіх здобувачів освіти.

Остаточна структура НДСР визначається здобувачем спільно з керівником відповідно до затвердженої теми, мети, завдань та доступних методів дослідження.

6.5. Вимоги до висновків і практичних рекомендацій

6.5.1. Висновки є завершальною змістовою частиною НДСР, у якій узагальнюються основні результати проведеного дослідження.

Рекомендований обсяг висновків становить 2–3 сторінки.

6.5.2. Висновки повинні:

- відповідати меті й завданням дослідження;
- ґрунтуватися на матеріалах, представлених в основній частині НДСР;
- відображати основні результати аналізу та узагальнення інформації;
- бути конкретними, чіткими та логічно послідовними;
- не містити нової інформації, яка не розглядалася в роботі;
- не повторювати дослівно великі фрагменти основного тексту.

6.5.3. Рекомендується формулювати висновки окремими змістовими положеннями відповідно до завдань дослідження.

Приклад.

Тема: «Профілактика пролежнів у лежачих пацієнтів: організаційний аспект».

Орієнтовні висновки:

На основі аналізу наукових і професійних джерел встановлено, що профілактика пролежнів є важливою складовою безпечного сестринського догляду за пацієнтами з обмеженою рухливістю.

Визначено основні фактори ризику розвитку пролежнів та охарактеризовано

підходи до їх своєчасного виявлення й оцінювання.

Проаналізовано роль медичної сестри в організації профілактичних заходів, зокрема оцінюванні ризику, плануванні догляду, контролі стану шкіри та навчанні осіб, які здійснюють догляд.

Узагальнено основні організаційні заходи, спрямовані на підвищення якості профілактичного сестринського догляду.

6.5.4. Практичні рекомендації формулюються за наявності обґрунтованих результатів, які можуть бути використані для вдосконалення професійної діяльності, організації сестринського догляду, профілактичної чи інформаційно-просвітницької роботи.

Приклад.

За темою «Профілактика артеріальної гіпертензії: сестринський аспект» можуть бути розроблені рекомендації щодо:

- інформування пацієнтів про фактори ризику артеріальної гіпертензії;
- навчання правильного самостійного вимірювання артеріального тиску;
- формування прихильності до рекомендованих профілактичних заходів;
- підготовки інформаційної пам'ятки для пацієнтів.

Практичні рекомендації повинні відповідати чинним професійним стандартам і клінічним настановам та не виходити за межі професійної компетентності медичної сестри.

6.6. Список використаних джерел та додатки

6.6.1. Список використаних джерел є обов'язковою складовою НДСР та повинен містити бібліографічні відомості про джерела, фактично використані під час підготовки роботи.

6.6.2. Для НДСР рекомендовано використовувати орієнтовно 15–25

інформаційних джерел залежно від характеру та складності теми.

Перевагу слід надавати актуальним науковим публікаціям, чинним нормативним документам, сучасним професійним рекомендаціям і достовірним інформаційним ресурсам.

Кількість джерел не повинна бути самоціллю. Основним критерієм є їх якість, актуальність і достатність для розкриття теми дослідження.

6.6.3. У списку використаних джерел зазначаються лише ті матеріали, які фактично використовувалися здобувачем під час виконання НДСР.

Не допускається включення вигаданих джерел або публікацій, з якими здобувач фактично не ознайомлювався.

Порядок оформлення бібліографічних описів і посилань визначається розділом 8 цих Методичних рекомендацій.

6.6.4. Додатки є допоміжною частиною НДСР та включають матеріали, які доповнюють основний зміст роботи, але через обсяг або особливості оформлення недоцільні для безпосереднього розміщення в основному тексті.

До додатків можуть включатися:

- анкети та опитувальники;
- додаткові таблиці;
- схеми й алгоритми;
- інформаційні пам'ятки;
- ілюстративні матеріали;
- зразки розроблених інформаційних матеріалів;
- інші матеріали, необхідні для повного розкриття теми.

Приклад.

Для теми «Рівень цифрової компетентності майбутніх медичних сестер: результати соціологічного дослідження» до додатків можна включити:

Додаток А. Анкета для визначення рівня цифрової компетентності здобувачів освіти.

Додаток Б. Узагальнені результати анкетування.

Додаток В. Діаграми результатів дослідження.

6.6.5. Наявність додатків визначається характером НДСР. Якщо додаткові матеріали відсутні або їх розміщення не є необхідним, додатки можуть не включатися до роботи.

6.6.6. Усі складові НДСР повинні бути взаємопов'язаними, відповідати затвердженій темі дослідження та забезпечувати логічне й послідовне представлення його результатів.

7. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ НДСР

7.1. Загальні технічні вимоги до оформлення

7.1.1. Науково-дослідна та навчально-дослідницька робота (далі — НДСР) оформлюється державною мовою України з дотриманням вимог цих Методичних рекомендацій, правил українського правопису та принципів академічного письма.

Текст НДСР повинен бути грамотно написаним, логічно структурованим, послідовним, зрозумілим і відповідати затвердженій темі дослідження.

7.1.2. НДСР виконується за допомогою текстового редактора Microsoft Word або іншого програмного забезпечення, яке забезпечує належне оформлення текстових документів.

Для оформлення НДСР встановлюються такі технічні вимоги:

Текст роботи друкується на аркушах білого паперу формату А4 (210 × 297 мм) із книжковою орієнтацією сторінок. Для основного тексту використовується шрифт Times New Roman розміром 14 пунктів, чорного кольору, зі встановленим міжрядковим інтервалом 1,5.

Основний текст вирівнюється за шириною сторінки. Абзацний відступ становить 1,25 см. Інтервали перед абзацом і після нього встановлюються на рівні 0 пунктів.

Під час оформлення сторінок необхідно дотримуватися таких розмірів полів: ліве — 30 мм, праве — 15 мм, верхнє — 20 мм, нижнє — 20 мм.

Нумерація сторінок здійснюється арабськими цифрами, які розміщуються у

правому верхньому куті сторінки без крапки та інших додаткових позначень.

7.1.3. Рекомендований обсяг основного тексту НДСР становить 25–35 сторінок друкованого тексту.

До зазначеного обсягу не включаються титульний аркуш, індивідуальне завдання, зміст, перелік умовних позначень (за наявності), список використаних джерел та додатки.

7.1.4. Основний текст НДСР повинен мати однакові параметри форматування в усіх розділах.

Не допускається довільна зміна розміру шрифту, міжрядкового інтервалу, ширини полів або абзацних відступів з метою штучного збільшення чи зменшення обсягу роботи.

7.1.5. Під час підготовки НДСР рекомендується використовувати автоматичні функції текстового редактора для встановлення параметрів сторінки, форматування абзаців, створення змісту, нумерації сторінок, розміщення таблиць і рисунків.

Не рекомендується використовувати багаторазове натискання клавіші пробілу для вирівнювання тексту або клавіші Enter для переходу на нову сторінку.

Для початку нової сторінки слід застосовувати функцію «Розрив сторінки».

7.1.6. Текст НДСР повинен бути оформлений без орфографічних, граматичних, пунктуаційних і технічних помилок.

Усі виправлення в електронному документі здійснюються за допомогою засобів текстового редактора.

Не допускається наявність у завершеній роботі незаповнених полів шаблонів, коментарів редактора, позначок виправлень або сторонніх службових записів.

7.1.7. Під час оформлення НДСР необхідно дотримуватися однакового стилю написання дат, скорочень, одиниць вимірювання, назв установ, медичних термінів та інших позначень.

Спеціальні терміни й скорочення повинні використовуватися послідовно в усьому тексті роботи.

У разі використання значної кількості спеціальних скорочень рекомендується складати окремий перелік умовних позначень і скорочень.

7.2. Оформлення заголовків, розділів і підрозділів

7.2.1. НДСР поділяється на структурні частини відповідно до вимог розділу 6 цих Методичних рекомендацій.

До основних структурних частин належать:

ЗМІСТ;

ВСТУП;

РОЗДІЛ 1;

РОЗДІЛ 2;

РОЗДІЛ 3 (за необхідності);

ВИСНОВКИ;

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ;

ДОДАТКИ (за необхідності).

7.2.2. Назви основних структурних частин НДСР друкуються великими літерами, напівжирним шрифтом, без підкреслення та розміщуються по центру сторінки.

Крапка наприкінці заголовка не ставиться.

Кожна основна структурна частина НДСР починається з нової сторінки.

Приклад правильного оформлення:

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФІЛАКТИКИ АРТЕРІАЛЬНОЇ ГІПЕРТЕНЗІЇ

7.2.3. Підрозділи нумеруються в межах відповідного розділу арабськими цифрами.

Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, розділених крапкою.

Після номера підрозділу ставиться крапка, далі зазначається його назва.

Заголовки підрозділів друкуються напівжирним шрифтом, малими літерами,

крім першої великої, та вирівнюються за лівим краєм.

Приклад:

1.1. Артеріальна гіпертензія як актуальна медико-соціальна проблема

1.2. Основні фактори ризику розвитку артеріальної гіпертензії

1.3. Сучасні підходи до профілактики артеріальної гіпертензії

7.2.4. Між заголовком розділу або підрозділу та основним текстом рекомендується залишати один порожній рядок.

Між завершенням тексту одного підрозділу та заголовком наступного також рекомендується залишати один порожній рядок.

Заголовок не повинен залишатися наприкінці сторінки без тексту, який до нього належить.

7.2.5. Не допускається:

- використання різних шрифтів для однотипних заголовків;
- довільне виділення заголовків кольорами;
- підкреслення назв розділів і підрозділів;
- застосування надмірної кількості рівнів нумерації;
- розміщення заголовка окремо від тексту відповідного підрозділу.

Приклад неправильного оформлення:

«Розділ № 1. Про гіпертензію.»

Правильне оформлення:

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФІЛАКТИКИ АРТЕРІАЛЬНОЇ ГІПЕРТЕНЗІЇ

7.2.6. Назви розділів і підрозділів у тексті НДСР повинні повністю відповідати назвам, зазначеним у змісті.

Не допускається використання різних формулювань одного й того самого

заголовка у змісті та основній частині роботи.

7.2.7. Зміст НДСР повинен відображати фактичну структуру роботи та містити назви всіх основних розділів і підрозділів із зазначенням сторінок, на яких вони починаються.

Для забезпечення точності нумерації та зручності подальшого редагування рекомендується використовувати автоматичне формування змісту засобами текстового редактора.

7.3. Нумерація сторінок

7.3.1. Сторінки НДСР нумеруються послідовно арабськими цифрами.

Нумерація сторінок є наскрізною та охоплює структурні частини роботи відповідно до встановленого порядку їх розміщення.

7.3.2. Першою сторінкою НДСР є титульний аркуш.

Титульний аркуш включається до загальної нумерації сторінок, але номер сторінки на ньому не проставляється.

Індивідуальне завдання, розміщене безпосередньо після титульного аркуша, включається до наскрізної нумерації сторінок.

Номер сторінки проставляється у правому верхньому куті без крапки та інших додаткових позначень.

7.3.3. Нумерація сторінок повинна відповідати фактичному порядку розміщення матеріалів у документі.

Не допускається повторення номерів сторінок, пропуск номерів або ручне внесення номерів, що не відповідають фактичному розташуванню тексту.

7.3.4. Для автоматичної нумерації сторінок рекомендується використовувати відповідну функцію текстового редактора.

Приклад:

Якщо структура роботи починається з титульного аркуша, індивідуального завдання та змісту, то:

титульний аркуш — сторінка 1, номер не відображається;

індивідуальне завдання — сторінка 2;

зміст — сторінка 3;

вступ — із наступної сторінки відповідно до фактичного обсягу попередніх матеріалів.

Наведений приклад є орієнтовним. Фактичні номери сторінок залежать від обсягу окремих структурних частин НДСР.

7.3.5. Таблиці, рисунки та інші матеріали, розміщені на окремих сторінках основного тексту, включаються до наскрізної нумерації сторінок.

Сторінки додатків також включаються до наскрізної нумерації, якщо вони є складовою основного документа НДСР.

7.4. Оформлення таблиць, рисунків, схем і діаграм

7.4.1. Таблиці, рисунки, схеми, графіки та діаграми використовуються в НДСР для узагальнення, систематизації, порівняння та наочного представлення інформаційних матеріалів і результатів дослідження.

Ілюстративні матеріали повинні бути безпосередньо пов'язаними зі змістом роботи та сприяти кращому розумінню досліджуваного питання.

7.4.2. Оформлення таблиць

Таблиці використовуються для систематизованого представлення текстової, числової та порівняльної інформації.

Таблиці нумеруються арабськими цифрами в межах кожного розділу.

Номер таблиці складається з номера розділу та порядкового номера таблиці, розділених крапкою.

Наприклад: «Таблиця 2.1» — перша таблиця другого розділу.

Номер таблиці розміщується над таблицею праворуч, а її назва — наступним рядком по центру.

Приклад оформлення таблиці:

Таблиця 2.1

Порівняльна характеристика електронної та паперової форм ведення медичної документації

Критерій порівняння	Паперова форма	Електронна форма
Спосіб внесення даних	Рукописне заповнення	Внесення через інформаційну систему
Пошук інформації	Пошук у паперових документах	Пошук засобами інформаційної системи
Зберігання	Фізичне зберігання документів	Електронне зберігання з визначеними правилами доступу

Примітка. Таблицю наведено як приклад структури порівняльного аналізу. Її зміст під час виконання НДСР необхідно обґрунтувати відповідними джерелами.

Перед таблицею в основному тексті повинно бути посилання на неї.

Приклад:

«Основні відмінності електронної та паперової форм ведення медичної документації наведено в таблиці 2.1».

Якщо таблиця складена на підставі даних іншого автора або інформаційного джерела, необхідно зазначити відповідне посилання.

Якщо таблицю укладено здобувачем самостійно на основі опрацьованих джерел, доцільно зазначити: «Складено автором на основі джерел [3; 7]».

7.4.3. У таблицях допускається використання шрифту меншого розміру, ніж основний текст, якщо це необхідно для належного представлення інформації.

Рекомендований розмір шрифту в таблицях — 12–14 пт.

Текст у таблицях повинен залишатися чітким і придатним для читання.

Не рекомендується перевантажувати таблиці надмірною кількістю тексту.

7.4.4. Якщо таблиця займає більше однієї сторінки, її допускається переносити на наступну сторінку зі збереженням заголовків стовпців.

Над продовженням таблиці зазначається: «Продовження таблиці 2.1».

7.4.5. Оформлення рисунків, схем і діаграм

Рисунки, схеми, графіки та діаграми розміщуються після першого посилання на них у тексті або на наступній сторінці.

Їх нумерують у межах кожного розділу арабськими цифрами.

Номер і назва розміщуються під відповідним ілюстративним матеріалом по центру.

Приклад підпису:

Рис. 2.1. Основні складові професійної комунікативної компетентності медичної сестри

Приклад посилання в тексті:

«Основні складові професійної комунікативної компетентності медичної сестри узагальнено на рисунку 2.1».

7.4.6. Діаграми та графіки повинні містити зрозумілі назви, позначення показників, одиниці вимірювання (за наявності) та пояснення використаних умовних позначень.

Не допускається використання діаграм, які спотворюють фактичні результати дослідження або створюють хибне уявлення про співвідношення показників.

Приклад:

Якщо під час анкетування 40 здобувачів освіти отримано такі умовні результати:

високий рівень цифрових навичок — 20 осіб;

середній рівень — 14 осіб;

низький рівень — 6 осіб,

то на основі цих даних може бути побудована стовпчикова діаграма.

Підпис:

«Рис. 3.1. Розподіл опитаних здобувачів освіти за рівнем цифрових навичок

(умовні дані)».

У фактичній НДСР використовуються лише реальні результати проведеного дослідження.

7.4.7. Використання рисунків, схем, фотографій та інших ілюстративних матеріалів з інформаційних джерел здійснюється з обов'язковим зазначенням джерела та дотриманням вимог законодавства про авторське право.

Не допускається використання зображень пацієнтів або матеріалів, які містять персональні чи медичні дані, без належних правових підстав.

7.4.8. У разі використання математичних формул їх необхідно оформлювати окремим рядком, із відповідним поясненням символів і показників.

Формули нумеруються арабськими цифрами в межах відповідного розділу, якщо на них здійснюються посилання в тексті.

Приклад:

Для визначення відсоткової частки відповідей респондентів може використовуватися формула:

$$P = (n / N) \times 100\ \%, \quad (2.1)$$

де:

P — відсоткова частка відповідей;

n — кількість респондентів, які надали відповідний варіант відповіді;

N — загальна кількість респондентів.

Приклад розрахунку:

Якщо з 40 опитаних здобувачів 28 осіб обрали певний варіант відповіді:

$$P = (28 / 40) \times 100\ \% = 70\ \%.$$

Наведений приклад містить умовні дані та використовується для пояснення порядку оформлення розрахунків.

7.5. Оформлення додатків

7.5.1. Додатки є допоміжною частиною НДСР і використовуються для розміщення матеріалів, які доповнюють основний текст дослідження.

До додатків можуть включатися анкети, опитувальники, додаткові таблиці, схеми, алгоритми, інформаційні пам'ятки, ілюстративні матеріали та інші документи, необхідні для розкриття теми.

7.5.2. Додатки розміщуються після списку використаних джерел у порядку першого посилання на них в основному тексті НДСР.

Кожний додаток починається з нової сторінки.

7.5.3. Додатки позначаються послідовно великими літерами української абетки.

У цих Методичних рекомендаціях використовується така послідовність позначень: А, Б, В, Г, Д, Е, Ж, И, К, Л, М, Н, П, Р тощо.

Позначення додатка розміщується у правому верхньому куті сторінки.

Нижче по центру наводиться його назва.

Приклад:

Додаток А

АНКЕТА ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

7.5.4. Усі додатки повинні мати відповідні посилання в основному тексті роботи.

Приклади:

«Для визначення рівня цифрової компетентності здобувачів освіти було підготовлено анкету, наведену в додатку А».

«Результати опитування узагальнено у таблиці, представленій у додатку Б».

7.5.5. Якщо додаток містить таблиці, рисунки або інші матеріали, вони

можуть нумеруватися в межах відповідного додатка.

Приклади:

«Таблиця А.1» — перша таблиця додатка А.

«Рис. Б.1» — перший рисунок додатка Б.

7.5.6. Додатки повинні бути чітко оформленими, придатними для читання та відповідати змісту НДСР.

Не допускається включення до додатків матеріалів, які не мають безпосереднього відношення до теми дослідження.

7.5.7. Обсяг додатків не включається до рекомендованого обсягу основного тексту НДСР, що становить 25–35 сторінок.

Наявність додатків визначається характером дослідження та не є обов'язковою для кожної роботи.

7.5.8. Після завершення оформлення НДСР здобувач освіти повинен перевірити відповідність роботи всім установленим технічним вимогам.

Особливу увагу необхідно звернути на правильність нумерації сторінок, заголовків, таблиць і рисунків, відповідність змісту фактичному розташуванню матеріалів, оформлення посилань та додатків.

7.6. Вимоги до подання НДСР в електронному та друкованому форматах

7.6.1. Завершена науково-дослідна та навчально-дослідницька робота подається здобувачем фахової передвищої освіти в обов'язковому порядку у двох форматах — електронному та друкованому — у строки, визначені Фаховим коледжем.

Подання НДСР лише в одному із зазначених форматів не вважається виконанням вимог щодо остаточного подання роботи.

7.6.2. Електронний примірник НДСР подається у форматах Microsoft Word (.docx) та PDF (.pdf) шляхом завантаження до визначеного Фаховим коледжем електронного ресурсу або іншим установленим способом.

Електронні файли повинні містити всі структурні частини роботи, включно з титульним аркушем, індивідуальним завданням, змістом, основною частиною, висновками, списком використаних джерел і додатками (за наявності).

7.6.3. Для зручності ідентифікації електронних примірників НДСР рекомендується використовувати єдиний порядок найменування файлів.

Приклад:

НДСР_Прізвище_Ім'я_Група.docx

НДСР_Прізвище_Ім'я_Група.pdf

7.6.4. Друкований примірник НДСР виготовляється на білому папері формату А4 з одностороннім друком відповідно до вимог оформлення, визначених цими Методичними рекомендаціями.

Друкований примірник повинен містити всі передбачені структурні частини роботи.

7.6.5. Сторінки друкованого примірника НДСР повинні бути розміщені у правильній послідовності та належним чином скріплені.

Рекомендується використовувати м'яку палітурку або інший спосіб брошурування, що забезпечує цілісність документа, можливість його перегляду та зберігання.

Використання твердої палітурки не є обов'язковим.

7.6.6. Електронний і друкований примірники НДСР повинні бути ідентичними за змістом, структурою, нумерацією сторінок, таблиць, рисунків, списком використаних джерел та додатками.

Не допускається подання різних за змістом версій завершеної роботи без погодження з керівником НДСР.

7.6.7. З метою забезпечення можливості своєчасного доопрацювання НДСР здобувач освіти спочатку подає електронний варіант роботи керівнику для попередньої перевірки.

За результатами перевірки керівник надає рекомендації щодо усунення

змістових, методичних або технічних недоліків.

Здобувач освіти вносить необхідні виправлення та повторно подає доопрацьований електронний варіант для остаточного погодження.

7.6.8. Друкований примірник НДСР виготовляється після завершення доопрацювання роботи, врахування рекомендацій керівника та погодження остаточної редакції.

Друкований примірник подається у строки й у спосіб, визначені Фаховим коледжем.

7.6.9. Здобувач освіти несе відповідальність за:

- своєчасне подання НДСР в електронному та друкованому форматах;
- відповідність обох примірників;
- повноту та належне оформлення матеріалів;
- дотримання вимог академічної доброчесності;
- достовірність наведеної інформації;
- належну якість електронних файлів і друкованого примірника.

7.6.10. Порядок перевірки поданих примірників, строки їх подання, оформлення висновку керівника та процедура допуску НДСР до захисту визначаються розділом 11 цих Методичних рекомендацій.

8. ПРАВИЛА ЦИТУВАННЯ, ПОСИЛАННЯ НА ДЖЕРЕЛА ТА ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

8.1. Загальні правила академічної доброчесності

8.1.1. Під час підготовки, виконання, оформлення та захисту науково-дослідної та навчально-дослідницької роботи (далі — НДСР) здобувачі фахової передвищої освіти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності відповідно до законодавства України, Положення про організацію науково-дослідної та навчально-дослідницької роботи здобувачів фахової передвищої освіти та інших внутрішніх нормативних документів Фахового коледжу ПВНЗ «Медико-Природничий Університет».

8.1.2. Академічна доброчесність під час виконання НДСР передбачає

самостійне виконання здобувачем дослідницької роботи, достовірне представлення результатів, належне використання інформаційних джерел, повагу до авторства інших осіб та дотримання етичних норм дослідницької діяльності.

8.1.3. Основними вимогами академічної доброчесності під час виконання НДСР є:

- самостійне виконання дослідження та підготовка тексту роботи;
- достовірне представлення фактичних матеріалів і результатів дослідження;
- зазначення джерел використаних ідей, положень, висновків, текстових та інших матеріалів;
- дотримання правил прямого й непрямого цитування;
- недопущення представлення чужих робіт або їх частин як власних;
- дотримання законодавства щодо авторського права;
- відповідальне використання цифрових технологій;
- дотримання конфіденційності персональних і медичних даних.

8.1.4. Самостійність виконання НДСР не виключає отримання методичної допомоги від керівника роботи, проведення консультацій, використання наукової літератури та професійних інформаційних ресурсів.

Водночас здобувач освіти повинен особисто здійснювати аналіз опрацьованих матеріалів, формулювати висновки та бути здатним пояснити зміст і результати власного дослідження під час передзахисту й остаточного захисту.

8.1.5. Використання наукових публікацій, підручників, нормативних документів та інших інформаційних джерел є необхідною складовою дослідницької діяльності та не вважається порушенням академічної доброчесності за умови правильного зазначення авторства та оформлення посилань.

8.2. Правила цитування та оформлення посилань

8.2.1. Цитування — це використання у власній роботі тексту, окремих положень, думок або результатів іншого автора з обов'язковим зазначенням відповідного джерела.

Цитування використовується для обґрунтування дослідницьких положень,

порівняння наукових підходів, аналізу професійних рекомендацій та підтвердження наведених тверджень.

8.2.2. У НДСР застосовуються два основні способи використання інформації з інших джерел:

Пряме цитування — дослівне відтворення фрагмента тексту іншого автора.

Непряме цитування (переказ, парафраз) — викладення положень, висновків або результатів іншого автора власними словами зі збереженням їх змісту.

В обох випадках необхідно зазначати джерело інформації.

8.2.3. Пряме цитування

Пряма цитата повинна точно відповідати тексту першоджерела, розміщуватися в лапках і супроводжуватися посиланням.

Не допускається довільна зміна змісту цитованого тексту або його використання поза контекстом, що призводить до спотворення позиції автора.

Приклад оформлення прямої цитати (умовний):

У науковій публікації зазначено: «Систематичне навчання пацієнтів є важливою складовою профілактичної діяльності медичної сестри» [5, с. 24].

У цьому прикладі:

[5] — порядковий номер джерела у списку використаних джерел;

с. 24 — сторінка, з якої взято цитату.

Увага! Наведений текст цитати є навчальним прикладом, а не дослівним фрагментом конкретної публікації. У реальній НДСР цитати необхідно брати з фактично опрацьованих джерел.

8.2.4. У разі пропуску окремих слів або речень у прямій цитаті пропуск позначається трьома крапками або іншим прийнятим способом, що дозволяє чітко встановити факт скорочення.

Скорочення цитати не повинно спотворювати її зміст.

8.2.5. Якщо здобувач самостійно виділяє окремі слова в цитаті курсивом або напівжирним шрифтом, необхідно зазначити, що виділення зроблено ним, а не

автором першоджерела.

8.2.6. Непряме цитування (переказ)

Непряме цитування передбачає викладення змісту опрацьованого джерела власними словами без дослівного копіювання тексту.

Під час непрямого цитування здобувач повинен точно передавати зміст авторської позиції та зазначати відповідне джерело.

Приклад.

Умовний зміст джерела:

«Належна організація сестринського догляду передбачає своєчасне оцінювання стану пацієнта та систематичне здійснення профілактичних заходів».

Правильний переказ:

Належне планування сестринського догляду включає оцінювання стану пацієнта та послідовне виконання необхідних профілактичних заходів [6].

Неправильний варіант:

Належна організація сестринського догляду передбачає своєчасну оцінку стану хворого та систематичне проведення профілактики.

У другому варіанті текст лише незначно змінено, а джерело не зазначено. Такий спосіб використання чужого матеріалу є неприпустимим.

8.2.7. Заміна окремих слів синонімами, перестановка речень або незначна зміна граматичної форми тексту не перетворюють чужі положення на власний результат дослідження.

Переказ повинен відображати розуміння здобувачем змісту опрацьованого матеріалу, а не механічну зміну окремих слів.

8.2.8. Посилання на використані джерела

Посилання на інформаційні джерела у тексті НДСР оформлюються у квадратних дужках із зазначенням порядкового номера джерела у списку використаних джерел.

У разі необхідності зазначається сторінка, на якій розміщено відповідну інформацію.

Приклади оформлення:

[4] — посилання на четверте джерело у списку.

[7, с. 35] — посилання на сторінку 35 сьомого джерела.

[3; 8; 12] — посилання на декілька різних джерел.

[9, с. 18–20] — посилання на матеріал, розміщений на сторінках 18–20 дев'ятого джерела.

Номери, наведені у прикладах, є умовними.

8.2.9. Посилання розміщується безпосередньо після твердження, цитати або інформації, запозиченої з відповідного джерела.

Приклад:

Профілактика пролежнів потребує комплексного підходу до оцінювання ризиків та організації сестринського догляду [4].

8.2.10. Якщо певне положення сформульоване на підставі аналізу декількох джерел, допускається одночасне посилання на відповідні публікації.

Приклад:

Аналіз опрацьованої літератури свідчить, що професійна комунікація є важливою складовою якісного сестринського догляду [3; 6; 9].

8.2.11. Під час наведення числових показників, статистичних даних, результатів досліджень інших авторів або специфічних медичних тверджень необхідно зазначати джерело, з якого отримано відповідну інформацію.

Приклад:

За результатами дослідження, опублікованого у відповідному науковому виданні, визначено певні особливості профілактичної поведінки учасників [8].

Під час написання фактичної НДСР здобувач повинен уточнити конкретні результати, характеристики дослідження та правильно зазначити джерело.

8.2.12. Під час використання нормативно-правових актів необхідно зазначати їх офіційну назву та наводити відповідне посилання на джерело.

Використання нормативних документів здійснюється з перевіркою їх чинності на момент підготовки НДСР.

Приклад:

Правові засади захисту персональних даних визначаються Законом України «Про захист персональних даних» [2].

Номер джерела у прикладі є умовним.

8.2.13. Якщо інформацію отримано з офіційного вебсайту, електронної бібліотеки, наукової бази даних або іншого електронного ресурсу, необхідно зазначити відповідне джерело у тексті та включити його до списку використаних джерел.

Наявність відкритого доступу до інформації в мережі Інтернет не звільняє здобувача освіти від обов'язку зазначати її походження.

8.2.14. Під час використання таблиць, графіків, схем, рисунків та інших матеріалів, створених іншими авторами, необхідно зазначати джерело їх походження.

Якщо здобувач самостійно створив таблицю або схему на основі кількох джерел, це слід відобразити у відповідному поясненні.

Приклад:

Джерело: складено автором на основі матеріалів [4; 7].

Якщо таблиця або рисунок відтворені без змін, необхідно зазначити першоджерело.

8.2.15. На всі таблиці, рисунки, схеми та додатки НДСР повинні бути відповідні посилання в основному тексті роботи.

Приклади:

«Основні результати дослідження наведено в таблиці 2.1».

«Структуру отриманих відповідей представлено на рисунку 3.1».

«Анкету, використану під час дослідження, наведено в додатку А».

Порядок оформлення цих матеріалів визначається розділом 7 Методичних рекомендацій.

8.3. Вимоги до оформлення списку використаних джерел

8.3.1. Список використаних джерел є обов'язковою структурною частиною НДСР та розміщується після висновків перед додатками.

Він повинен містити бібліографічні відомості про всі джерела, на які є посилання в тексті роботи.

8.3.2. Рекомендована кількість використаних інформаційних джерел становить 15–25, залежно від теми, обсягу та характеру дослідження.

Основним критерієм відбору джерел є їх достовірність, актуальність, відповідність темі та достатність для обґрунтування результатів НДСР.

8.3.3. Бібліографічні описи джерел оформлюються відповідно до вимог ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» та прийнятих у цих Методичних рекомендаціях зразків.

8.3.4. Для забезпечення єдності оформлення рекомендується розміщувати джерела у списку в порядку їх першого згадування в тексті НДСР.

Кожному джерелу присвоюється порядковий номер арабськими цифрами.

Номер, зазначений у текстовому посиланні, повинен відповідати номеру

джерела у списку.

Приклад:

Якщо в тексті НДСР наведено посилання [5], то відповідне джерело повинно бути зазначене під номером 5 у списку використаних джерел.

8.3.5. Бібліографічний опис повинен містити відомості, необхідні для ідентифікації та пошуку відповідного документа.

Залежно від виду джерела зазначаються:

- автор або автори;
- назва документа;
- назва видання;
- рік публікації;
- номер випуску або тому;
- сторінки;
- видавництво та місце видання, якщо це передбачено відповідним видом опису;
- електронна адреса або DOI;
- дата звернення до електронного ресурсу, якщо це передбачено правилами оформлення.

Приклади оформлення різних видів джерел

Наведені нижче приклади відображають структуру бібліографічних описів. Умовні відомості необхідно замінити фактичними даними використаних публікацій.

Приклад 1. Книга одного автора

Прізвище І. П. Основи сестринського догляду : навчальний посібник. Київ : Назва видавництва, 2024. 240 с.

Приклад 2. Книга двох авторів

Прізвище І. П., Прізвище О. М. Організація сестринської діяльності :

навчальний посібник. Львів : Назва видавництва, 2023. 180 с.

Приклад 3. Стаття у науковому журналі

Прізвище І. П., Прізвище О. М. Профілактична діяльність медичної сестри в сучасній системі охорони здоров'я. Назва наукового журналу. 2025. № 2. С. 35–41.

Приклад 4. Нормативно-правовий акт

Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17 (дата звернення: зазначається фактична дата).

Приклад 5. Матеріал офіційного вебсайту

Назва інформаційного матеріалу. Міністерство охорони здоров'я України : офіційний вебсайт. URL: повне посилання на відповідну сторінку (дата звернення: зазначається фактична дата).

Приклад 6. Стаття з електронної наукової бази

Прізвище І. Р., Прізвище О. М. Назва наукової статті. Назва журналу. 2024. Vol. 10, No. 2. P. 20–28. DOI: фактичний цифровий ідентифікатор статті.

8.3.6. Бібліографічні відомості повинні бути достовірними та відповідати фактичним вихідним даним використаних документів.

Не допускається вигадування назв публікацій, авторів, років видання, сторінок, DOI або електронних адрес.

8.3.7. Під час використання електронних джерел здобувачу освіти рекомендується перевіряти доступність посилань та правильність зазначених відомостей.

Для нормативно-правових документів перевагу слід надавати офіційним джерелам оприлюднення.

8.3.8. До списку використаних джерел не слід включати матеріали, які фактично не використовувалися під час підготовки НДСР.

Також не рекомендується штучно збільшувати кількість джерел за рахунок повторного зазначення однакових публікацій.

8.3.9. Докладні приклади оформлення бібліографічних описів різних видів

джерел наводяться в додатку И до цих Методичних рекомендацій.

8.4. Запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності

8.4.1. Під час виконання НДСР не допускаються академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація результатів дослідження та інші порушення академічної доброчесності, визначені законодавством України й внутрішніми нормативними документами Фахового коледжу.

8.4.2. До неприпустимих дій під час підготовки НДСР належать, зокрема:

- копіювання чужого тексту без належного зазначення джерела;
- використання чужих ідей, висновків або результатів дослідження без посилання;
- подання повністю або частково роботи іншої особи як власної;
- придбання готової дослідницької роботи з подальшим представленням її як самостійно виконаної;
- вигадування результатів анкетування, опитування, спостереження або статистичного аналізу;
- свідоме змінювання фактичних результатів для підтвердження бажаних висновків;
- зазначення неіснуючих джерел інформації;
- неправдиве зазначення авторства;
- інші дії, що суперечать принципам академічної доброчесності.

8.4.3. Приклади порушень академічної доброчесності

Приклад 1. Копіювання тексту без посилання

Здобувач знаходить статтю про профілактику пролежнів, копіює декілька абзаців та вставляє їх у власну НДСР без зазначення автора й джерела.

Такий спосіб використання матеріалу є неприпустимим.

Правильний підхід — самостійно проаналізувати зміст статті, викласти необхідну інформацію власними словами та зазначити джерело.

Приклад 2. Незначна зміна чужого тексту

Здобувач копіює інформацію з підручника, замінює окремі слова синонімами та представляє отриманий текст як власний.

Незначна зміна формулювань не усуває необхідності зазначення джерела.

Приклад 3. Вигадані результати анкетування

Здобувач планував опитати 50 осіб, але фактично провів анкетування лише серед 20 осіб. У НДСР він зазначає, що опитано 50 респондентів, і самостійно вигадує решту відповідей.

Такі дії є неприпустимими, оскільки призводять до представлення недостовірних результатів дослідження.

Правильний підхід — зазначити фактичну кількість учасників і проаналізувати реально отримані відповіді.

Приклад 4. Використання готової роботи

Здобувач знаходить в мережі Інтернет готову дослідницьку роботу, змінює титульний аркуш і подає її від власного імені.

Такі дії суперечать принципу самостійного виконання НДСР.

Приклад 5. Вигадані джерела

Здобувач включає до списку використаних джерел наукові статті, яких не існує, або зазначає неправильні відомості про авторів і публікації.

Подання вигаданих бібліографічних даних не допускається.

8.4.4. Використання штучного інтелекту

Під час підготовки НДСР здобувачі освіти можуть використовувати цифрові інструменти та технології штучного інтелекту як допоміжні засоби відповідно до вимог законодавства та внутрішніх нормативних документів Фахового коледжу.

Допустимі способи використання таких інструментів можуть включати:

- пошук і уточнення ключових слів для інформаційного пошуку;
- пояснення складних термінів;
- попередню систематизацію інформації;
- перевірку граматики та орфографії;

- допомогу з технічним оформленням документа;
- підготовку орієнтовного плану роботи для подальшого самостійного доопрацювання.

Використання цифрових інструментів не звільняє здобувача від обов'язку самостійно перевіряти фактичні відомості та виконувати дослідження.

Не допускається:

- подання автоматично створеної роботи як результату самостійно проведеного дослідження;
- використання вигаданих інструментом джерел або результатів;
- внесення до НДСР неперевірених медичних тверджень;
- введення персональних або конфіденційних медичних даних до цифрових сервісів без належних правових підстав;
- використання інструментів для приховування порушень академічної доброчесності.

Якщо використання відповідного цифрового інструмента істотно вплинуло на підготовку матеріалів НДСР, здобувач повинен бути готовим пояснити керівнику характер такого використання та виконати вимоги Фахового коледжу щодо його зазначення.

8.4.5. Перевірка НДСР на дотримання вимог академічної доброчесності здійснюється відповідно до встановлених у Фаховому коледжі процедур.

За потреби можуть використовуватися спеціалізовані програмні засоби перевірки текстових запозичень та інші способи аналізу самостійності виконання роботи.

8.4.6. Результати автоматизованої перевірки текстових збігів не є єдиною підставою для встановлення факту академічного плагіату.

Під час оцінювання необхідно враховувати характер виявлених збігів, правильність цитування, наявність посилань, особливості використання нормативних документів, загальновживаних професійних термінів та інших матеріалів.

8.4.7. Якщо під час перевірки НДСР виявлено недоліки цитування,

оформлення посилань або інші ознаки можливого порушення академічної доброчесності, керівник інформує про це здобувача освіти та діє відповідно до встановленого порядку.

Можливість і порядок доопрацювання роботи, встановлення факту порушення та застосування передбачених заходів визначаються законодавством України й внутрішніми нормативними документами Фахового коледжу.

8.4.8. Під час передзахисту та остаточного захисту НДСР здобувач освіти повинен бути здатним пояснити зміст роботи, обґрунтувати використані джерела, описати методи дослідження та представити отримані результати.

Нездатність пояснити основні положення власної роботи може бути підставою для додаткового з'ясування обставин її виконання відповідно до встановленого порядку.

8.4.9. Керівник НДСР у межах своїх повноважень сприяє формуванню академічної культури здобувача, надає консультації щодо правильного використання інформаційних джерел, оформлення посилань і запобігання порушенням академічної доброчесності.

8.4.10. Дотримання академічної доброчесності є обов'язковою умовою належного виконання НДСР та важливим показником сформованості професійної відповідальності майбутньої медичної сестри.

9. МОВА ТА НАУКОВИЙ СТИЛЬ ВИКЛАДЕННЯ НДСР

9.1. Загальні вимоги до мови та стилю дослідницької роботи

9.1.1. Науково-дослідна та навчально-дослідницька робота (далі — НДСР) виконується державною мовою України з дотриманням норм сучасної української літературної мови, правил українського правопису, професійної термінології та принципів академічного письма.

9.1.2. Текст НДСР повинен відповідати вимогам наукового стилю викладення, основними ознаками якого є:

- логічність — послідовний і взаємопов'язаний виклад інформації;
- точність — використання слів, термінів і формулювань відповідно до

їх значення;

- об'єктивність — представлення фактів, результатів та висновків без необґрунтованих суб'єктивних оцінок;
- зрозумілість — доступне й однозначне висвітлення досліджуваного питання;
- аргументованість — обґрунтування тверджень достовірними джерелами або результатами власного дослідження;
- послідовність — поступовий перехід від загальних положень до конкретних результатів і висновків;
- стислість — відсутність невиправданих повторень, надмірних пояснень і відступів від теми.

9.1.3. Під час написання НДСР здобувачу освіти необхідно дотримуватися єдиного стилю викладення в усіх розділах роботи.

Не рекомендується поєднувати науковий стиль із розмовними висловами, емоційними оцінками, побутовими поясненнями або публіцистичними закликами.

Приклад.

Невдало:

«У наш час медицина дуже сильно розвивається, і медсестри повинні бути суперпрофесіоналами, адже від них залежить буквально все».

Рекомендовано:

«Сучасний розвиток системи охорони здоров'я зумовлює підвищення вимог до професійної компетентності медичних сестер та якості сестринського догляду».

9.1.4. Науковий стиль не передбачає обов'язкового використання складних речень або великої кількості спеціальних термінів.

Перевагу слід надавати зрозумілим, граматично правильним і логічно завершеним реченням.

9.1.5. Під час підготовки НДСР необхідно уникати:

- надмірно довгих і перевантажених речень;
- повторення однакової інформації в різних частинах роботи;
- використання слів, значення яких здобувач не розуміє;
- необґрунтованих категоричних тверджень;
- розмовних слів і висловів;
- емоційних оцінок;
- невиправданих іншомовних запозичень;
- граматичних, лексичних і стилістичних помилок.

9.2. Об'єктивність і послідовність викладення матеріалу

9.2.1. Однією з основних вимог до наукового стилю є об'єктивність викладення.

Інформація, наведена в НДСР, повинна ґрунтуватися на достовірних джерелах, результатах дослідження та аргументованому аналізі.

Не допускається представлення особистих припущень як установлених наукових фактів.

Приклад.

Невдало:

«Електронна документація набагато краща за паперову, тому всі медичні сестри повинні користуватися тільки нею».

Рекомендовано:

«Електронна форма ведення медичної документації має певні організаційні переваги, зокрема можливість оперативного пошуку інформації. Водночас її використання потребує належного технічного забезпечення та дотримання вимог інформаційної безпеки».

9.2.2. Під час викладення матеріалу рекомендується використовувати безособові та нейтральні мовні конструкції.

Наприклад:

«У роботі розглянуто…»

«У процесі дослідження встановлено…»

«На основі аналізу джерел визначено…»

«Проведено порівняльний аналіз…»

«Отримані результати свідчать про…»

«За результатами дослідження сформульовано…»

9.2.3. У НДСР рекомендується уникати надмірного використання займенника «я» та розмовних формулювань.

Приклади.

Невдало:

«Я вирішила дослідити, як медсестри запобігають пролежням».

Рекомендовано:

«У роботі досліджено основні організаційні підходи до профілактики пролежнів у сестринській практиці».

Невдало:

«Я прочитала багато статей і зрозуміла, що ця тема дуже важлива».

Рекомендовано:

«Аналіз наукових публікацій дозволив визначити актуальність досліджуваної проблеми для сучасної сестринської практики».

9.2.4. Використання формулювань «на нашу думку», «ми вважаємо» або «на мою думку» не є безумовно забороненим, однак у НДСР перевагу слід надавати нейтральним конструкціям, які пов'язують висновки з результатами дослідження.

Наприклад, замість «Ми вважаємо, що навчання пацієнтів дуже важливе» доцільно написати:

«Результати аналізу свідчать про важливість навчання пацієнтів як складової профілактичної діяльності медичної сестри».

9.2.5. Наукові твердження повинні відображати фактичний ступінь їх обґрунтованості.

Якщо результати не дають підстав для остаточного висновку, доцільно використовувати обережні формулювання:

- «може сприяти…»;
- «ймовірно пов'язано з…»;
- «дає підстави припустити…»;
- «може свідчити про…»;
- «потребує подальшого вивчення…».

Такі формулювання не повинні використовуватися для приховування відсутності доказів або недостатньо обґрунтованих тверджень.

9.3. Використання професійної та медичної термінології

9.3.1. У процесі написання НДСР здобувач освіти повинен правильно використовувати медичні, біологічні, психологічні, соціальні, правові та інші професійні терміни відповідно до теми дослідження.

9.3.2. Професійні терміни повинні бути точними, однозначними та відповідати сучасному фаховому слововживанню.

У разі використання спеціального поняття, яке може бути незрозумілим читачеві, рекомендується наводити його коротке пояснення.

Приклад.

«Комплаєнс» — термін, який у медичній літературі використовується для характеристики дотримання пацієнтом рекомендацій щодо лікування. У сучасних публікаціях також застосовуються поняття «прихильність до лікування» та «адгеранс», значення яких необхідно уточнювати відповідно до використаного джерела.

9.3.3. Під час написання НДСР необхідно дотримуватися єдиного підходу до використання термінів.

Якщо в роботі використовується термін «медична сестра», не рекомендується без необхідності постійно замінювати його розмовними або застарілими найменуваннями.

Приклад.

Невдало:

«Медсестричка повинна правильно заповнювати папери пацієнта».

Рекомендовано:

«Медична сестра повинна дотримуватися встановленого порядку ведення медичної документації».

9.3.4. Скорочення використовуються лише за необхідності.

Під час першого згадування терміна рекомендується зазначати його повну назву, після чого в дужках наводити скорочення.

Приклад:

«Всесвітня організація охорони здоров'я (далі - ВООЗ)».

Надалі в тексті допускається використання скорочення «ВООЗ».

9.3.5. Якщо в НДСР використовується значна кількість спеціальних скорочень, умовних позначень або абревіатур, рекомендується оформлювати їх окремим переліком відповідно до структури роботи.

9.3.6. Необхідно правильно зазначати одиниці вимірювання, кількісні показники, медичні параметри та інші числові дані.

Приклади:

Правильно: «Артеріальний тиск становив 130/80 мм рт. ст.».

Правильно: «В анкетуванні взяли участь 40 здобувачів освіти».

Правильно: «28 осіб, або 70 % опитаних, обрали зазначений варіант відповіді».

Не рекомендується використовувати приблизні характеристики там, де

необхідні конкретні кількісні показники.

9.4. Логічність викладення та зв'язок між частинами тексту

9.4.1. Науковий текст повинен мати логічну послідовність викладення, за якої кожен наступний абзац продовжує, пояснює або узагальнює попередні положення.

9.4.2. Для забезпечення логічного зв'язку між реченнями й абзацами рекомендується використовувати відповідні мовні конструкції.

Для початку розгляду питання:

«Насамперед необхідно розглянути…»

«Одним із важливих аспектів досліджуваної проблеми є…»

«Важливе значення для розкриття теми має…»

«Розглянемо основні підходи до…»

«Для визначення сутності досліджуваного явища доцільно проаналізувати…»

Для продовження думки:

«Крім того, необхідно зазначити…»

«Наступним важливим аспектом є…»

«Водночас слід ураховувати…»

«Особливу увагу необхідно приділити…»

«Поряд із зазначеним…»

Для порівняння:

«На відміну від…»

«Порівняно з…»

«Спільною ознакою є…»

«Основні відмінності полягають у…»

«Аналіз дозволяє встановити такі відмінності…»

Для пояснення причин:

«Це зумовлено…»

«Однією з можливих причин є…»

«Зазначена особливість може бути пов'язана з…»

«На формування відповідного показника можуть впливати…»

Для представлення результатів:

«У результаті проведеного аналізу встановлено…»

«Отримані дані свідчать про…»

«За результатами анкетування визначено…»

«Проведене порівняння показало…»

«Аналіз отриманих матеріалів дозволив виявити…»

Для формулювання висновків:

«Таким чином…»

«Отже, можна зробити висновок…»

«На підставі проведеного дослідження визначено…»

«Узагальнення отриманих результатів дозволяє стверджувати…»

«Результати дослідження дають підстави рекомендувати…»

9.4.3. Застосування мовних конструкцій повинно бути змістовно виправданим.

Не рекомендується починати кожне речення словами «Таким чином», «Отже», «Слід зазначити» або «Необхідно підкреслити».

9.4.4. Кожен абзац повинен містити одну основну думку, яка послідовно пояснюється та за необхідності підтверджується відповідними джерелами.

Не рекомендується об'єднувати в одному абзаці декілька різних питань, які не мають безпосереднього логічного зв'язку.

9.5. Особливості викладення матеріалу в окремих структурних частинах НДСР

9.5.1. Мова та стиль викладення повинні відповідати призначенню відповідної структурної частини НДСР.

9.5.2. Мовні конструкції для написання вступу

Для обґрунтування актуальності теми рекомендується використовувати такі формулювання:

«Актуальність обраної теми зумовлена…»

«Важливість досліджуваної проблеми визначається…»

«Особливого значення в сучасній сестринській практиці набуває…»

«Необхідність дослідження зазначеного питання пов'язана з…»

«Актуальність проблеми полягає в…»

Приклад.

Тема: «Профілактика пролежнів у лежачих пацієнтів: організаційний аспект».

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю забезпечення якісного сестринського догляду за пацієнтами з обмеженою рухливістю. Важливе значення має своєчасне визначення факторів ризику розвитку пролежнів та належна організація профілактичних заходів.

Для формулювання мети рекомендується використовувати:

«Метою дослідження є…»

«Мета роботи полягає у визначенні…»

«Дослідження спрямоване на аналіз…»

Приклад.

Метою дослідження є аналіз організаційних підходів до профілактики пролежнів та визначення ролі медичної сестри у здійсненні профілактичних заходів.

Для формулювання завдань рекомендується використовувати дієслова: «розглянути», «визначити», «проаналізувати», «охарактеризувати», «порівняти», «узагальнити», «обґрунтувати», «розробити».

9.5.3. Мовні конструкції для теоретичної частини

Під час викладення теоретичного матеріалу рекомендується використовувати такі формулювання:

«У науковій літературі досліджувана проблема розглядається як…»

«Аналіз опрацьованих джерел дозволив визначити…»

«У сучасних професійних рекомендаціях особлива увага приділяється…»

«Відповідно до результатів дослідження, представлених у джерелі…»

«Порівняння різних підходів свідчить про…»

«Узагальнення наукових публікацій дає підстави визначити…»

Приклад.

Невдало:

«В інтернеті пишуть, що пролежні з'являються через поганий догляд».

Рекомендовано:

«У фаховій літературі розглядаються різні фактори ризику розвитку пролежнів, зокрема тривалий тиск на тканини, порушення рухливості та особливості стану пацієнта [4]».

Номер джерела у прикладі є умовним.

9.5.4. Мовні конструкції для порівняльного аналізу

Під час виконання порівняльно-аналітичних НДСР рекомендується використовувати такі формулювання:

«Порівняльний аналіз дозволив виявити…»

«Спільними характеристиками досліджуваних підходів є…»

«Основною відмінністю між зазначеними методами є…»

«Перевагою першого підходу є…, водночас його обмеженням виступає…»

«Другий підхід характеризується…»

«Отримані результати порівняння узагальнено в таблиці…»

Приклад.

Тема: «Порівняльна характеристика електронної та паперової форм ведення медичної документації».

Порівняльний аналіз електронної та паперової форм ведення медичної документації дозволив визначити їхні основні організаційні особливості.

Електронна форма забезпечує можливість пошуку інформації засобами інформаційної системи, тоді як паперова передбачає фізичне зберігання документів. Водночас використання електронної документації потребує належного технічного забезпечення та дотримання вимог інформаційної безпеки.

9.5.5. Мовні конструкції для опису результатів анкетування

У НДСР, які передбачають проведення власного опитування або анкетування, необхідно чітко розмежовувати фактичні результати дослідження та їх інтерпретацію.

Для опису результатів рекомендується використовувати такі формулювання:

«В анкетуванні взяли участь…»

«Серед опитаних здобувачів освіти…»

«За результатами опитування встановлено…»

«Найбільша частка респондентів зазначила…»

«Отримані результати представлено в таблиці…»

«Порівняння відповідей дозволило визначити…»

«Отримані дані можуть свідчити про…»

Приклад (умовні дані).

Тема: «Рівень цифрової компетентності майбутніх медичних сестер: результати соціологічного дослідження».

Невдало:

«Майже всі студенти добре знають комп'ютери, і тільки деякі не вміють ними користуватися».

Рекомендовано:

В анкетуванні взяли участь 40 здобувачів освіти. За результатами опитування 28 респондентів (70 %) оцінили власні цифрові навички як достатні, тоді як 12 осіб (30 %) повідомили про наявність труднощів під час використання окремих цифрових інструментів.

Наведені показники є умовними й використовуються виключно для пояснення особливостей наукового викладення результатів.

9.5.6. Під час аналізу результатів власного опитування не допускається формулювання узагальнень щодо всіх здобувачів освіти або всіх медичних працівників на підставі дослідження невеликої групи без належного обґрунтування.

Приклад.

Невдало:

«Дослідження довело, що всі майбутні медичні сестри мають високий рівень цифрової компетентності».

Рекомендовано:

«Отримані результати характеризують рівень самооцінки цифрових навичок серед опитаних здобувачів освіти та не можуть автоматично поширюватися на всіх майбутніх медичних сестер».

9.5.7. Мовні конструкції для написання висновків

Висновки повинні бути конкретними, логічними та пов'язаними із завданнями дослідження.

Для їх формулювання рекомендується використовувати:

«У ході дослідження проаналізовано…»

«На основі опрацьованих джерел визначено…»

«У результаті порівняльного аналізу встановлено…»

«Проведене дослідження дозволило узагальнити…»

«Встановлено основні фактори…»

«Обґрунтовано необхідність…»

«Сформульовано рекомендації щодо…»

Приклад.

Невдало:

«Отже, тема була дуже цікавою, я багато нового дізналася і вважаю, що медсестри повинні краще працювати».

Рекомендовано:

«У результаті проведеного дослідження узагальнено основні підходи до профілактики пролежнів і визначено організаційні аспекти сестринського догляду за пацієнтами з обмеженою рухливістю».

9.6. Типові мовні та стилістичні помилки

9.6.1. Під час написання НДСР здобувачам освіти необхідно уникати поширених мовних і стилістичних помилок, зокрема використання розмовних висловів, емоційних оцінок, неточних формулювань і конструкцій, що не відповідають нормам сучасної української літературної мови.

Замість розмовного вислову «Я хочу розказати про…» рекомендується використовувати наукове формулювання «У роботі розглянуто…».

Вислів «Ця тема дуже класна і цікава» доцільно замінити формулюванням «Обрана тема має актуальне значення для…».

Замість неконкретного твердження «В інтернеті написано, що…» необхідно зазначати відповідне інформаційне джерело, наприклад: «Відповідно до інформації, наведеної у джерелі [3]…». Номер джерела в цьому прикладі є умовним.

Не рекомендується використовувати узагальнення «Всі знають, що…». Натомість доцільно писати «За даними опрацьованих джерел…» із наведенням відповідних посилань.

Розмовний вислів «Ми зробили різні штуки» слід замінити на «У процесі дослідження виконано такі завдання…».

Замість емоційного та неконкретного твердження «Медсестри повинні нормально працювати» рекомендується використовувати формулювання «Медичні сестри повинні дотримуватися встановлених професійних вимог».

Вислів «Опитування показало, що все добре» не відповідає вимогам точності наукового викладення. Доцільно зазначати конкретні результати, наприклад: «За результатами опитування встановлено…» із подальшим наведенням отриманих показників.

Замість неконкретного формулювання «Було багато людей» необхідно зазначати фактичну кількість учасників дослідження, наприклад: «У дослідженні взяли участь 40 респондентів» (за умови, що саме така кількість осіб фактично брала участь у дослідженні).

Під час написання НДСР також необхідно дотримуватися правильного використання слів і словосполучень відповідно до норм української літературної мови.

Зокрема, замість словосполучення «дана проблема» доцільно використовувати «зазначена проблема» або «ця проблема».

Замість «на протязі дослідження» правильно писати «протягом дослідження».

Замість «приймати участь» необхідно використовувати «брати участь».

Замість «по результатам дослідження» правильно писати «за результатами дослідження».

Замість «згідно наказу» необхідно використовувати «згідно з наказом».

Замість «у відповідності до вимог» правильно писати «відповідно до вимог».

Замість «слідуючі методи» доцільно використовувати «такі методи» або «наведені нижче методи».

Замість «заключення роботи» необхідно використовувати «висновки роботи».

Замість громіздкого словосполучення «на сьогоднішній день» рекомендується вживати «сьогодні», «нині» або зазначати конкретну дату, якщо цього потребує зміст дослідження.

Наведені приклади спрямовані на формування навичок грамотного, точного та логічного наукового викладення матеріалу й не є вичерпним переліком

можливих мовних і стилістичних помилок.

9.6.2. Під час редагування НДСР рекомендується перевіряти відповідність використаних слів і формулювань нормам сучасної української літературної мови.

Особливу увагу необхідно приділяти правильному використанню професійної термінології, прийменникових конструкцій, числівників, скорочень і розділових знаків.

9.6.3. Не рекомендується використовувати надмірну кількість іншомовних термінів за наявності загальноприйнятих українських відповідників.

Водночас використання офіційних міжнародних назв, професійних термінів, латинських позначень і загальновизнаних абревіатур допускається відповідно до характеру дослідження.

9.7. Самостійність викладення та редагування тексту НДСР

9.7.1. Текст НДСР повинен демонструвати самостійність опрацювання здобувачем освіти інформаційних джерел, здатність аналізувати матеріали та формулювати власні обґрунтовані висновки.

9.7.2. Не допускається механічне поєднання фрагментів тексту з різних джерел без відповідного аналізу, логічних переходів і належного оформлення посилань.

9.7.3. Використання текстів, ідей, висновків або результатів інших авторів здійснюється відповідно до правил цитування та академічної доброчесності, визначених розділом 8 цих Методичних рекомендацій.

9.7.4. Після підготовки попереднього варіанта НДСР здобувач освіти повинен здійснити самостійне редагування тексту.

Під час редагування рекомендується перевірити:

- відповідність змісту затвердженій темі;
- логічну послідовність викладення;
- повноту розкриття поставлених завдань;
- правильність використання професійної термінології;
- відсутність необґрунтованих тверджень;
- наявність посилань на використані джерела;

- правильність формулювання результатів і висновків;
- відсутність повторів;
- дотримання вимог українського правопису;
- загальну зрозумілість тексту.

9.7.5. Під час підготовки НДСР допускається використання електронних словників, довідників, засобів перевірки правопису та інших допоміжних цифрових інструментів за умови дотримання вимог академічної доброчесності.

Використання таких засобів не звільняє здобувача освіти від відповідальності за зміст, достовірність і належне оформлення роботи.

9.7.6. Керівник НДСР надає методичні рекомендації щодо вдосконалення наукового стилю, логічності викладення та правильності використання професійної термінології.

Усунення виявлених недоліків і підготовка остаточної редакції тексту здійснюються здобувачем освіти самостійно.

9.7.7. Належне мовне та стилістичне оформлення НДСР є важливим показником загальної культури академічного письма, сформованості дослідницьких навичок і професійної компетентності майбутньої медичної сестри.

10. ТИПОВІ ПОМИЛКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ НДСР

10.1. Загальні положення

10.1.1. Під час підготовки науково-дослідної та навчально-дослідницької роботи (далі — НДСР) здобувачі фахової передвищої освіти можуть припускатися помилок, пов'язаних із плануванням дослідження, визначенням мети та завдань, опрацюванням джерел інформації, аналізом матеріалів, формулюванням висновків і технічним оформленням роботи.

10.1.2. Метою цього розділу є ознайомлення здобувачів освіти з найбільш поширеними помилками, пояснення причин їх виникнення та надання рекомендацій щодо своєчасного виявлення й усунення недоліків.

10.1.3. До основних груп помилок під час виконання НДСР належать:

- організаційні помилки;
- помилки у визначенні мети та завдань дослідження;
- недоліки структури та змісту роботи;
- помилки у виборі й застосуванні методів дослідження;
- недоліки пошуку та опрацювання інформаційних джерел;
- помилки під час аналізу результатів;
- недоліки формулювання висновків;
- порушення правил цитування та академічної доброчесності;
- технічні помилки оформлення;
- недоліки підготовки до передзахисту та остаточного захисту.

10.1.4. Виявлення помилок на проміжних етапах виконання НДСР має насамперед сприяти вдосконаленню дослідницької роботи, розвитку навичок академічного письма та підвищенню якості підготовлених матеріалів.

10.2. Організаційні помилки під час виконання НДСР

10.2.1. Однією з поширених організаційних помилок є несвоєчасний початок виконання НДСР та недотримання індивідуального плану роботи.

Наслідками такої помилки можуть бути недостатнє опрацювання інформаційних джерел, поверховий аналіз матеріалів, відсутність часу для доопрацювання роботи та виникнення труднощів під час підготовки до захисту.

Приклад.

Невдало: здобувач розпочинає написання НДСР незадовго до встановленого строку її подання, не маючи погодженої структури та попередньо опрацьованих джерел.

Рекомендовано: розпочинати виконання роботи відповідно до індивідуального плану, послідовно готувати окремі частини дослідження та своєчасно подавати їх керівнику для перевірки.

10.2.2. Помилкою є недостатня взаємодія з керівником НДСР, зокрема самостійна зміна структури, методів або основного напряму дослідження без

попереднього погодження.

За наявності труднощів здобувач освіти повинен своєчасно звертатися до керівника за консультацією.

10.2.3. Не рекомендується відкладати оформлення посилань, таблиць, рисунків та списку використаних джерел до завершального етапу написання роботи.

Доцільно формувати список джерел і дотримуватися встановлених правил оформлення безпосередньо під час підготовки тексту.

10.3. Помилки у формулюванні мети та завдань дослідження

10.3.1. Важливою вимогою до НДСР є відповідність між затвердженою темою, метою, завданнями та фактичним змістом дослідження.

Типовою помилкою є формулювання надто загальної мети, яка не дозволяє визначити очікуваний результат роботи.

Приклад.

Тема: «Профілактика пролежнів у лежачих пацієнтів: організаційний аспект».

Невдало:

«Мета роботи — дізнатися все про пролежні».

Рекомендовано:

«Мета дослідження — проаналізувати організаційні засади профілактики пролежнів у пацієнтів з обмеженою рухливістю та визначити роль медичної сестри у здійсненні профілактичних заходів».

10.3.2. Поширеною помилкою є формулювання завдань, які не відповідають меті дослідження або не розкривають його основних аспектів.

Приклад.

Тема: «Порівняльна характеристика електронної та паперової форм ведення медичної документації».

Невдало:

«Завдання дослідження — вивчити медицину, ознайомитися з комп'ютерами, дослідити роботу лікарні».

Рекомендовано:

1. Охарактеризувати нормативні та організаційні засади ведення медичної документації.
2. Проаналізувати особливості паперової форми ведення документації.
3. Визначити особливості електронної форми ведення документації.
4. Здійснити порівняльний аналіз їхніх переваг та обмежень.
5. Узагальнити значення різних форм документації для професійної діяльності медичної сестри.

10.3.3. Не рекомендується визначати надмірну кількість завдань, які неможливо повноцінно виконати в межах рекомендованого обсягу НДСР.

Для більшості робіт достатньо 3–5 конкретних завдань, що відповідають основним напрямам дослідження.

10.3.4. Помилкою є невідповідність між сформульованими завданнями та висновками роботи.

Кожне основне завдання повинно бути розкрито в тексті НДСР та відображено у відповідних висновках.

10.4. Недоліки структури та змісту НДСР

10.4.1. Однією з типових помилок є відсутність логічного зв'язку між окремими розділами та підрозділами роботи.

Структура НДСР повинна забезпечувати послідовний перехід від розгляду теоретичних положень до аналізу досліджуваної проблеми та формулювання висновків.

Приклад.

Тема: «Профілактика артеріальної гіпертензії: сестринський аспект».

Невдало:

РОЗДІЛ 1. Історія медицини.

РОЗДІЛ 2. Робота лікарні.

РОЗДІЛ 3. Профілактика захворювань.

Рекомендовано:

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФІЛАКТИКИ АРТЕРІАЛЬНОЇ ГІПЕРТЕНЗІЇ.

РОЗДІЛ 2. РОЛЬ МЕДИЧНОЇ СЕСТРИ У ПРОФІЛАКТИЦІ АРТЕРІАЛЬНОЇ ГІПЕРТЕНЗІЇ.

10.4.2. Поширеною помилкою є включення до НДСР великої кількості інформації, яка лише опосередковано стосується затвердженої теми.

Приклад.

Якщо тема стосується профілактики пролежнів, не потрібно присвячувати значну частину роботи загальній історії медицини або детальному опису всіх захворювань, що супроводжуються обмеженням рухливості.

Основну увагу необхідно зосередити на факторах ризику, профілактичних заходах та організації сестринського догляду.

10.4.3. Недоліком є нерівномірний розподіл матеріалу між розділами, коли одна частина роботи є надмірно великою, а інші не містять достатнього аналізу.

Рекомендується планувати обсяг окремих частин відповідно до їх змістового значення та завдань дослідження.

10.4.4. Не слід штучно збільшувати кількість розділів або підрозділів.

Для НДСР залежно від теми допускається структура з двох або трьох основних розділів, визначена відповідно до рекомендацій керівника роботи.

10.4.5. Неприпустимим є механічне поєднання матеріалів із різних джерел без власного аналізу, пояснень, порівнянь і логічних переходів.

Текст НДСР повинен демонструвати розуміння здобувачем опрацьованої інформації.

10.5. Помилки у виборі та застосуванні методів дослідження

10.5.1. Типовою помилкою є зазначення методів дослідження, які фактично не використовувалися під час виконання НДСР.

Приклад.

Здобувач виконує роботу на тему «Історичні етапи розвитку медсестринства в Україні», використовуючи історичні джерела, наукові публікації та порівняльний аналіз.

Невдало зазначати у вступі: «Методи дослідження: експеримент, анкетування, лабораторний аналіз», якщо такі методи фактично не застосовувалися.

Рекомендовано:

«Методи дослідження: аналіз історичних і наукових джерел, історико-хронологічний метод, порівняння, систематизація та узагальнення інформації».

10.5.2. Помилкою є проведення анкетування, опитування або іншого емпіричного дослідження без чіткого визначення його мети, завдань, учасників і способів обробки результатів.

Перед проведенням такого дослідження необхідно погодити методику з керівником НДСР.

10.5.3. Не слід вважати, що кожна НДСР обов'язково повинна містити експеримент, анкетування або інше дослідження із залученням учасників.

Для історичних, теоретичних, порівняльних та аналітичних тем можуть використовуватися відповідні методи опрацювання наукової інформації без проведення власного експерименту.

10.5.4. Особливу увагу необхідно приділяти дотриманню етичних і правових вимог під час досліджень, пов'язаних із пацієнтами, медичною документацією, персональними даними та результатами опитувань.

Не допускається самовільне використання конфіденційної медичної інформації або залучення осіб до дослідження з порушенням установлених вимог.

10.6. Помилки під час пошуку та опрацювання інформаційних джерел

10.6.1. Однією з поширених помилок є використання випадкових, неперевірених або застарілих інформаційних джерел без оцінювання їх достовірності й актуальності.

Для досліджень із медсестринства перевагу слід надавати науковим публікаціям, чинним нормативно-правовим актам, професійним рекомендаціям та офіційним інформаційним ресурсам.

10.6.2. Помилкою є використання лише одного або двох джерел для висвітлення складної дослідницької проблеми.

Рекомендована кількість використаних джерел для НДСР становить 15–25 залежно від теми та характеру дослідження.

Водночас кількість джерел не повинна підміняти оцінювання їх якості та відповідності темі роботи.

10.6.3. Не допускається включення до списку використаних джерел матеріалів, які фактично не були опрацьовані здобувачем освіти.

10.6.4. Поширеною помилкою є використання нормативно-правових актів без перевірки їх чинності.

У разі дослідження питань організації медичної допомоги, професійних повноважень медичної сестри або ведення медичної документації необхідно враховувати актуальну редакцію відповідних нормативних документів.

10.6.5. Помилкою є відсутність аналізу інформаційних джерел, коли здобувач лише переказує зміст публікацій.

Рекомендується порівнювати наведені підходи, визначати основні положення та формулювати власні аргументовані узагальнення.

10.7. Помилки під час аналізу та представлення результатів дослідження

10.7.1. Результати НДСР повинні бути достовірними, логічними та відповідати фактично виконаним дослідницьким діям.

10.7.2. Типовою помилкою є використання загальних формулювань замість конкретних результатів.

Приклад.

Невдало:

«Більшість здобувачів освіти добре володіють цифровими технологіями».

Рекомендовано за наявності відповідних фактичних результатів:

«Із 40 опитаних здобувачів освіти 28 осіб (70 %) оцінили власний рівень цифрових навичок як достатній».

Наведені числові показники є умовними та використовуються виключно для пояснення способу представлення результатів.

10.7.3. Помилкою є неправильне обчислення кількісних показників або відсотків.

Приклад.

Якщо в опитуванні взяли участь 40 осіб, із яких 10 обрали певний варіант відповіді, їх частка становить:

(10 / 40) × 100 % = 25 %.

Необхідно перевіряти правильність усіх розрахунків перед включенням результатів до НДСР.

10.7.4. Не допускається представлення припущень або власних оцінок як установлених фактів.

Приклад.

Невдало:

«Отримані результати доводять, що всі майбутні медичні сестри мають високий рівень цифрової компетентності».

Рекомендовано:

«Отримані результати характеризують самооцінку цифрових навичок серед опитаних здобувачів освіти та не можуть без додаткового обґрунтування

поширюватися на всіх майбутніх медичних сестер».

10.7.5. Недоліком є відсутність пояснення наведених таблиць, графіків і діаграм.

Кожен ілюстративний матеріал повинен супроводжуватися відповідним аналізом у тексті роботи.

10.7.6. Не допускається вигадування, довільне змінювання або навмисне спотворення результатів дослідження.

10.8. Помилки під час формулювання висновків

10.8.1. Висновки повинні відображати фактичні результати виконання НДСР та відповідати поставленим завданням.

10.8.2. Типовою помилкою є формулювання надто загальних висновків, які не містять конкретних результатів дослідження.

Приклад.

Тема: «Профілактика пролежнів у лежачих пацієнтів: організаційний аспект».

Невдало:

«У роботі розглянуто пролежні. Тема дуже важлива, а медичні сестри повинні правильно доглядати за пацієнтами».

Рекомендовано:

«На основі аналізу професійних джерел визначено основні фактори ризику розвитку пролежнів, охарактеризовано сучасні підходи до їх профілактики та узагальнено організаційні аспекти сестринського догляду за пацієнтами з обмеженою рухливістю».

10.8.3. Помилкою є включення до висновків нових фактів, статистичних показників або теоретичних положень, які не розглядалися в основній частині НДСР.

10.8.4. Не рекомендується дослівно повторювати у висновках великі

фрагменти тексту основних розділів.

10.8.5. Практичні рекомендації повинні бути обґрунтованими, відповідати результатам дослідження та не виходити за межі професійної компетентності медичної сестри.

Не допускається зазначення неправдивої інформації про впровадження результатів НДСР у діяльність закладу охорони здоров'я.

10.9. Порушення правил цитування та академічної доброчесності

10.9.1. Однією з найбільш суттєвих помилок є використання чужих текстів, ідей, результатів або висновків без належного зазначення джерела.

10.9.2. Здобувачам освіти необхідно розрізняти самостійне опрацювання матеріалів та механічне копіювання інформації з наукових публікацій, підручників або електронних ресурсів.

Приклад.

Невдало: здобувач копіює декілька абзаців із наукової статті та включає їх до своєї НДСР без оформлення цитати й зазначення джерела.

Рекомендовано: самостійно проаналізувати зміст публікації, викласти необхідні положення власними словами та правильно оформити посилання.

10.9.3. Неприпустимими є подання чужої дослідницької роботи як власної, вигадування джерел, фабрикація результатів анкетування та свідоме спотворення отриманих даних.

10.9.4. Використання інструментів штучного інтелекту не звільняє здобувача від необхідності самостійного виконання НДСР, перевірки інформації та дотримання принципів академічної доброчесності.

10.9.5. Порядок цитування, оформлення посилань та дотримання академічної доброчесності визначається розділом 8 цих Методичних рекомендацій.

10.10. Технічні помилки оформлення НДСР

10.10.1. До поширених технічних помилок належать:

- використання різних шрифтів і розмірів тексту;
- недотримання встановлених розмірів полів;
- неправильне налаштування міжрядкового інтервалу;
- відсутність єдиного абзацного відступу;
- неправильна нумерація сторінок;
- невідповідність назв розділів у змісті та основному тексті;
- відсутність підписів до таблиць і рисунків;
- неправильна нумерація таблиць, рисунків і додатків;
- відсутність посилань на використані джерела;
- порушення порядку розміщення структурних частин роботи.

10.10.2. Необхідно дотримуватися технічних вимог, установлених розділом 7 цих Методичних рекомендацій.

Зокрема, основний текст НДСР оформлюється шрифтом Times New Roman розміром 14 пт із міжрядковим інтервалом 1,5 та абзацним відступом 1,25 см.

Розміри полів: ліве — 30 мм, праве — 15 мм, верхнє й нижнє — по 20 мм.

10.10.3. Помилкою є штучне збільшення обсягу роботи шляхом зміни технічних параметрів оформлення.

Рекомендований обсяг основного тексту НДСР становить 25–35 сторінок і повинен забезпечувати достатню повноту розкриття теми.

10.10.4. Після завершення написання роботи необхідно перевірити правильність оформлення змісту, нумерації сторінок, таблиць, рисунків, додатків і списку використаних джерел.

10.10.5. До технічних недоліків також належить подання електронного документа, який містить пошкоджені таблиці, зміщені рисунки, неправильне відображення тексту або відсутні структурні частини.

Перед остаточним поданням НДСР здобувач повинен перевірити правильність відкриття файлів у форматах .docx та .pdf.

10.11. Помилки під час підготовки та проходження передзахисту НДСР

10.11.1. Передзахист НДСР проводиться з метою проміжного контролю стану виконання роботи, перевірки дотримання індивідуального плану, виявлення

труднощів і надання рекомендацій щодо подальшого дослідження.

10.11.2. Поширеною помилкою є відсутність у здобувача чіткого уявлення про стан виконання власної НДСР.

Під час передзахисту здобувач повинен бути готовим пояснити, які завдання вже виконано, які матеріали опрацьовано та що необхідно зробити для завершення роботи.

10.11.3. Не слід ототожнювати передзахист з остаточним захистом завершеної роботи.

На етапі передзахисту допускається представлення окремих підготовлених розділів, попередніх результатів та інших матеріалів, які демонструють фактичний стан виконання НДСР.

Приклад.

Невдало:

«Я ще не завершила роботу, тому мені нічого представити на передзахисті».

Рекомендовано:

«На цей час опрацьовано основні інформаційні джерела, підготовлено теоретичний розділ та визначено методи подальшого дослідження. Наступним етапом передбачено підготовку аналітичної частини й узагальнення отриманих матеріалів».

10.11.4. Помилкою є приховування труднощів, які виникли під час підготовки НДСР.

Передзахист передбачає можливість отримання методичної допомоги, тому здобувачу рекомендується відкрито повідомляти про проблеми з пошуком інформації, формулюванням завдань, використанням методів або оформленням результатів.

10.11.5. Після передзахисту необхідно врахувати отримані рекомендації та, за потреби, погодити з керівником уточнення індивідуального плану виконання НДСР.

Ігнорування рекомендацій без належного обґрунтування може призвести до

збереження недоліків в остаточному варіанті роботи.

10.12. Помилки під час підготовки до остаточного захисту НДСР

10.12.1. Підготовка до остаточного захисту повинна передбачати не лише завершення письмового оформлення НДСР, а й формування вмінь стисло, логічно та аргументовано представляти результати дослідження.

10.12.2. Типовими помилками під час підготовки до захисту є:

- відсутність чіткої структури усної доповіді;
- надмірний обсяг інформації у виступі;
- дослівне читання великих фрагментів НДСР;
- недостатнє висвітлення власних результатів;
- відсутність зв'язку між метою, завданнями та висновками;
- перевантаження презентації текстом;
- використання незрозумілих схем або таблиць;
- невміння пояснити обрані методи дослідження;
- недостатня підготовленість до відповідей на запитання.

10.12.3. Під час підготовки доповіді здобувачу рекомендується зосередити увагу на актуальності теми, меті та завданнях НДСР, використаних методах, основних результатах і висновках.

10.12.4. Не рекомендується перетворювати доповідь на просте переказування теоретичної частини роботи.

Основну увагу доцільно приділяти результатам проведеного аналізу та їх значенню для сестринської практики.

10.12.5. Презентаційні матеріали повинні бути лаконічними, зрозумілими та безпосередньо пов'язаними зі змістом доповіді.

10.12.6. Здобувач освіти повинен бути готовим відповідати на запитання щодо змісту дослідження, використаних джерел, отриманих результатів і сформульованих висновків.

10.13. Самоперевірка НДСР перед остаточним поданням

10.13.1. З метою запобігання типовим помилкам здобувачу освіти рекомендується провести самоперевірку завершеної НДСР перед поданням

керівнику для остаточного погодження.

10.13.2. Під час самоперевірки необхідно з'ясувати:

- Чи відповідає зміст роботи затвердженій темі?
- Чи правильно сформульовано мету та завдання дослідження?
- Чи розкрито всі поставлені завдання?
- Чи відповідають використані методи характеру дослідження?
- Чи достатньо опрацьовано наукових і професійних джерел?
- Чи правильно оформлено цитати та посилання?
- Чи є в роботі власний аналіз та узагальнення інформації?
- Чи відповідають висновки отриманим результатам?
- Чи правильно оформлено таблиці, рисунки та додатки?
- Чи дотримано технічних вимог до оформлення?
- Чи відповідає обсяг основного тексту рекомендованим 25–35 сторінкам?
- Чи перевірено список використаних джерел?
- Чи усунено зауваження керівника та рекомендації, отримані під час передзахисту?
- Чи підготовлено доповідь і презентаційні матеріали для захисту?
- Чи збігається зміст остаточних електронного та друкованого примірників НДСР?

10.13.3. Після самоперевірки та врахування зауважень керівника здобувач освіти подає остаточну редакцію НДСР в електронному та друкованому форматах відповідно до вимог розділу 7 цих Методичних рекомендацій.

10.13.4. Виявлення та своєчасне усунення помилок є важливою складовою самостійної дослідницької діяльності здобувача фахової передвищої освіти.

Дотримання викладених рекомендацій сприяє підвищенню якості НДСР, формуванню навичок академічного письма, розвитку аналітичного мислення та успішній підготовці до остаточного захисту.

11. ПОРЯДОК ПОДАННЯ, ПЕРЕВІРКИ ТА ЗАХИСТУ НДСР

11.1. Загальні положення та організація захисту НДСР

11.1.1. Подання, перевірка, проходження передзахисту та остаточного захисту науково-дослідної та навчально-дослідницької роботи (далі — НДСР) здійснюються відповідно до цих Методичних рекомендацій, Положення про організацію науково-дослідної та навчально-дослідницької роботи здобувачів фахової передвищої освіти та інших внутрішніх нормативних документів Фахового коледжу ПВНЗ «Медико-Природничий Університет».

11.1.2. Захист НДСР є обов'язковим завершальним етапом дослідницької діяльності здобувачів фахової передвищої освіти спеціальності І5 «Медсестринство».

Метою захисту є визначення рівня самостійності виконання роботи, повноти розкриття обраної теми, обґрунтованості отриманих результатів і висновків, а також здатності здобувача представляти результати власного дослідження й аргументовано відповідати на запитання.

11.1.3. Організація виконання та захисту НДСР передбачає такі основні етапи:

1. Підготовка здобувачем попереднього варіанта НДСР.
2. Подання підготовлених матеріалів керівнику для перевірки.
3. Проведення передзахисту НДСР.
4. Доопрацювання роботи відповідно до рекомендацій керівника та результатів передзахисту.
5. Подання завершеного електронного примірника НДСР для остаточної перевірки.
6. Перевірка роботи керівником та підготовка відгуку.
7. Подання остаточних електронного та друкованого примірників НДСР.
8. Визначення готовності НДСР до захисту.
9. Підготовка доповіді та презентаційних матеріалів.
10. Проведення остаточного захисту НДСР.
11. Оцінювання результатів виконання та захисту роботи.

11.1.4. Загальна організація проведення передзахисту й остаточного захисту НДСР забезпечується адміністрацією Фахового коледжу у взаємодії з цикловою комісією медсестринства та керівниками дослідницьких робіт.

11.1.5. Строки проведення передзахисту, остаточного подання та захисту НДСР визначаються відповідним графіком, який доводиться до відома здобувачів освіти й керівників робіт завчасно.

Інформація про порядок і строки проведення відповідних заходів може оприлюднюватися на офіційному вебсайті Фахового коледжу, доводитися через електронні освітні ресурси, академічні групи або інші визначені канали комунікації.

11.2. Порядок подання НДСР для попередньої перевірки

11.2.1. У процесі виконання НДСР здобувач освіти зобов'язаний підтримувати взаємодію з керівником роботи, своєчасно подавати підготовлені матеріали та враховувати отримані методичні рекомендації.

11.2.2. Попередня перевірка НДСР здійснюється з метою визначення стану її виконання, відповідності затвердженій темі, правильності обраної структури, повноти опрацювання інформаційних джерел та якості підготовлених матеріалів.

11.2.3. Для попередньої перевірки здобувач освіти подає керівнику підготовлені розділи або попередній варіант НДСР в електронному форматі.

На цьому етапі подання друкованого примірника роботи не вимагається.

11.2.4. Під час попередньої перевірки керівник НДСР звертає увагу на:

- відповідність змісту роботи затвердженій темі;
- правильність формулювання мети та завдань дослідження;
- логічність побудови розділів і підрозділів;
- достатність та актуальність використаних інформаційних джерел;
- відповідність обраних методів характеру дослідження;
- самостійність виконання роботи;
- наявність власного аналізу й узагальнення матеріалів;
- дотримання правил цитування;
- правильність оформлення тексту;

- виконання індивідуального плану НДСР.

11.2.5. За результатами перевірки керівник надає здобувачу рекомендації щодо усунення виявлених недоліків, уточнення змісту та подальшого виконання дослідження.

Рекомендації можуть надаватися під час індивідуальних консультацій, шляхом внесення коментарів до електронного документа або іншими доступними способами.

11.2.6. Здобувач освіти повинен опрацювати отримані рекомендації та внести необхідні зміни до підготовлених матеріалів.

У разі виникнення запитань щодо зауважень керівника здобувач має право звернутися за додатковим роз'ясненням.

11.3. Організація та проведення передзахисту НДСР

11.3.1. Передзахист НДСР є обов'язковим етапом проміжного контролю, спрямованим на перевірку стану виконання дослідницької роботи, дотримання індивідуального плану та визначення необхідних заходів для її своєчасного завершення.

Передзахист має консультаційно-контрольний характер і не замінює остаточного захисту НДСР.

11.3.2. Основними завданнями передзахисту є:

- перевірка стану виконання НДСР;
- визначення відповідності підготовлених матеріалів затвердженій темі;
- перевірка правильності формулювання мети та завдань дослідження;
- оцінювання стану опрацювання інформаційних джерел;
- ознайомлення з підготовленими розділами роботи;
- аналіз обраних методів дослідження;
- визначення наявних проміжних результатів;
- виявлення труднощів, що виникли під час виконання роботи;
- надання рекомендацій щодо подальшого виконання НДСР.

11.3.3. Передзахист проводиться у строки, визначені графіком підготовки та захисту НДСР.

Організацію передзахисту забезпечує Фаховий коледж.

До проведення передзахисту можуть залучатися керівники НДСР, члени циклової комісії медсестринства, представники адміністрації Фахового коледжу та інші педагогічні працівники відповідно до встановленого порядку.

11.3.4. Передзахист може проводитися в очній формі або, за рішенням Фахового коледжу та з урахуванням безпекової ситуації й умов організації освітнього процесу, із використанням технологій дистанційного зв'язку.

Конкретний формат проведення передзахисту визначається Фаховим коледжем і доводиться до відома здобувачів освіти завчасно.

11.3.5. Під час передзахисту здобувач освіти коротко представляє стан виконання НДСР та наявні результати дослідження.

- Рекомендується висвітлити:
- Назву затвердженої теми НДСР.
- Актуальність обраної теми.
- Мету та основні завдання дослідження.
- Попередню структуру роботи.
- Використані та заплановані методи дослідження.
- Основні опрацьовані інформаційні джерела.
- Уже виконані етапи роботи.
- Підготовлені розділи та проміжні результати.
- Труднощі, які виникли під час виконання дослідження.
- Подальші етапи та орієнтовні строки завершення роботи.

11.3.6. Для проходження передзахисту здобувач освіти може використовувати підготовлені матеріали НДСР, індивідуальний план, таблиці, схеми, попередні результати анкетування та інші матеріали, що підтверджують фактичний стан виконання роботи.

За необхідності може використовуватися коротка презентація.

Наявність повністю завершеної НДСР та остаточно оформленого друкованого примірника на етапі передзахисту не вимагається.

11.3.7. Орієнтовна тривалість представлення проміжних результатів під час

передзахисту становить 3–5 хвилин.

Конкретний регламент визначається організаторами передзахисту з урахуванням кількості здобувачів та формату проведення заходу.

11.3.8. Під час передзахисту здобувачу можуть ставитися запитання щодо змісту роботи, обраних методів, використаних джерел та подальших етапів виконання дослідження.

Запитання повинні бути спрямовані насамперед на з'ясування стану готовності НДСР і надання необхідної методичної допомоги.

11.3.9. За результатами передзахисту визначається стан виконання НДСР.

Для фіксації результатів можуть застосовуватися такі формулювання:

«Виконується відповідно до індивідуального плану» — основні заплановані етапи виконуються своєчасно, істотних недоліків, що перешкоджають подальшій підготовці роботи, не виявлено.

«Потребує доопрацювання» — виявлено недоліки змісту, структури, методики або оформлення, які необхідно усунути.

«Потребує додаткового методичного супроводу» — виявлено труднощі, що потребують додаткових консультацій та уточнення подальшого плану роботи.

11.3.10. Результати передзахисту можуть оформлюватися у відомості проміжного контролю, протоколі або іншій формі обліку, визначеній Фаховим коледжем.

У відповідному документі доцільно зазначати прізвище та власне ім'я здобувача освіти, академічну групу, тему НДСР, керівника роботи, стан виконання дослідження та основні рекомендації.

11.3.11. Передзахист не передбачає виставлення окремої підсумкової оцінки за завершену НДСР.

Його результати використовуються для здійснення проміжного контролю, організації подальших консультацій та забезпечення своєчасного виконання роботи.

11.3.12. Після проходження передзахисту здобувач освіти продовжує виконання НДСР з урахуванням отриманих рекомендацій.

За потреби керівник і здобувач погоджують уточнення індивідуального плану та визначають першочергові завдання для завершення дослідження.

11.3.13. Проходження передзахисту не є підтвердженням завершення НДСР або автоматичним допуском до остаточного захисту.

Готовність завершеної роботи до захисту визначається після її остаточної перевірки відповідно до цих Методичних рекомендацій.

11.4. Остаточне подання НДСР та перевірка керівником

11.4.1. Після завершення дослідження, врахування рекомендацій керівника та усунення недоліків, виявлених під час передзахисту, здобувач освіти готує остаточний варіант НДСР.

11.4.2. Завершена НДСР повинна відповідати затвердженій темі, встановленій структурі, вимогам до змісту та оформлення, а також принципам академічної доброчесності.

11.4.3. Здобувач освіти подає керівнику остаточний електронний варіант НДСР для перевірки та погодження.

Електронний примірник подається у форматах Microsoft Word (.docx) та PDF (.pdf) відповідно до вимог розділу 7 цих Методичних рекомендацій.

11.4.4. Під час остаточної перевірки керівник оцінює:

- відповідність змісту затвердженій темі;
- повноту розкриття мети та завдань;
- логічність побудови роботи;
- самостійність виконання дослідження;
- правильність застосування обраних методів;
- актуальність і достовірність використаних джерел;
- якість аналізу інформації;
- обґрунтованість висновків;
- дотримання правил академічної доброчесності;
- відповідність вимогам до оформлення;
- врахування рекомендацій, отриманих під час передзахисту.

11.4.5. Перевірка НДСР на дотримання академічної доброчесності

здійснюється відповідно до внутрішніх нормативних документів і встановлених процедур Фахового коледжу.

За потреби для аналізу текстових збігів можуть використовуватися спеціалізовані програмні засоби.

Виявлені збіги потребують належного аналізу та не є самостійною й достатньою підставою для встановлення академічного плагіату.

11.4.6. За результатами остаточної перевірки керівник надає відгук на НДСР.

У відгуку рекомендується відобразити:

- актуальність обраної теми;
- загальну характеристику виконаної роботи;
- рівень самостійності здобувача;
- повноту виконання поставлених завдань;
- якість опрацювання інформаційних джерел;
- обґрунтованість результатів і висновків;
- практичну спрямованість роботи, якщо вона передбачена темою;
- дотримання вимог академічної доброчесності;
- основні переваги та недоліки роботи;
- висновок щодо готовності НДСР до захисту.

Рекомендовану форму відгуку керівника наведено в додатку Ж до цих Методичних рекомендацій.

11.4.7. У разі виявлення недоліків, які можуть бути усунені до встановленого строку подання НДСР, керівник надає рекомендації щодо їх виправлення.

Здобувач освіти здійснює необхідне доопрацювання та повторно подає роботу для перевірки.

11.4.8. Після погодження керівником остаточної редакції НДСР здобувач освіти виготовляє друкований примірник роботи.

Друкований примірник оформлюється на папері формату А4, з одностороннім друком та належним скріпленням сторінок відповідно до вимог

розділу 7.

11.4.9. Остаточна НДСР обов'язково подається у двох форматах — електронному та друкованому.

Електронний і друкований примірники повинні бути ідентичними за змістом, структурою, нумерацією сторінок, таблицями, рисунками та додатками.

11.4.10. Спосіб передавання електронних файлів, місце подання друкованого примірника та строки остаточного подання роботи визначаються Фаховим коледжем і повідомляються здобувачам освіти завчасно.

11.5. Визначення готовності НДСР до остаточного захисту

11.5.1. До остаточного захисту подаються завершені НДСР, які пройшли перевірку керівником та відповідають установленим вимогам.

11.5.2. Під час визначення готовності НДСР до захисту враховуються:

- наявність затвердженої теми та закріпленого керівника;
- виконання основних етапів дослідження;
- проходження передзахисту;
- завершеність змістової частини роботи;
- відповідність вимогам до структури й оформлення;
- наявність необхідних посилань на використані джерела;
- дотримання вимог академічної доброчесності;
- наявність відгуку керівника;
- подання остаточного електронного та друкованого примірників.

11.5.3. Керівник НДСР у відгуку зазначає висновок щодо готовності роботи до захисту.

У разі виявлення істотних недоліків або незавершеності роботи питання щодо її подальшого доопрацювання та можливості захисту вирішується відповідно до встановленого Фаховим коледжем порядку.

11.5.4. Під час визначення готовності НДСР необхідно враховувати характер дослідження.

Відсутність власного експерименту, анкетування чи іншої емпіричної складової не може сама по собі вважатися недоліком, якщо обрана тема належить

до теоретичних, історичних, порівняльних або аналітичних досліджень і поставлені завдання виконано належним чином.

11.5.5. За наявності обставин, що об'єктивно перешкоджають своєчасному поданню або захисту НДСР, здобувач освіти повинен повідомити про це керівника роботи та адміністрацію Фахового коледжу.

Питання щодо визначення додаткових строків або іншого порядку завершення роботи вирішується відповідно до внутрішніх нормативних документів і встановлених процедур Фахового коледжу.

11.6. Організація та порядок проведення остаточного захисту НДСР

11.6.1. Остаточний захист НДСР організовується Фаховим коледжем у строки, визначені відповідним графіком.

11.6.2. Для проведення захисту НДСР може утворюватися комісія з числа педагогічних працівників Фахового коледжу, представників циклової комісії медсестринства та інших компетентних осіб.

Склад комісії, її голова, порядок роботи та графік проведення захисту визначаються відповідним організаційно-розпорядчим документом Фахового коледжу.

11.6.3. До складу комісії доцільно залучати осіб, які мають відповідну професійну компетентність і досвід за напрямами дослідницьких робіт.

Керівники НДСР можуть брати участь у процедурі захисту в порядку, визначеному Фаховим коледжем.

11.6.4. Захист НДСР проводиться шляхом представлення здобувачем освіти основних результатів виконаного дослідження та відповідей на запитання.

11.6.5. Рекомендована послідовність проведення захисту НДСР:

1. Оголошення прізвища та власного імені здобувача освіти й теми роботи.
2. Представлення здобувачем доповіді щодо основних результатів дослідження.
3. Демонстрація презентаційних матеріалів за наявності.
4. Постановка запитань здобувачу щодо змісту роботи.

5. Відповіді здобувача на запитання.

6. Ознайомлення з відгуком керівника або представлення його основних положень.

7. Обговорення результатів виконання та захисту роботи комісією.

8. Визначення підсумкового результату відповідно до встановлених критеріїв оцінювання.

11.6.6. Орієнтовна тривалість основної доповіді здобувача під час остаточного захисту становить 5–7 хвилин.

Загальна тривалість захисту однієї НДСР визначається з урахуванням часу, необхідного для доповіді, постановки запитань, відповідей та оцінювання.

11.6.7. Під час захисту здобувач освіти повинен продемонструвати:

- розуміння актуальності обраної теми;
- здатність сформулювати мету та завдання дослідження;
- знання основних положень власної роботи;
- розуміння використаних методів;
- уміння аналізувати та узагальнювати інформацію;
- здатність пояснити отримані результати;
- обґрунтованість сформульованих висновків;
- розуміння практичного значення дослідження;
- готовність відповідати на запитання щодо змісту НДСР.

11.6.8. Захист НДСР може проводитися в очному форматі або із застосуванням технологій дистанційного зв'язку відповідно до рішень Фахового коледжу, вимог законодавства, особливостей організації освітнього процесу та безпекової ситуації.

У разі дистанційного захисту повинна бути забезпечена можливість ідентифікації здобувача, представлення ним результатів роботи, постановки запитань та належного оцінювання.

11.6.9. Підсумкове оцінювання НДСР здійснюється відповідно до критеріїв, визначених розділом 12 цих Методичних рекомендацій.

11.6.10. Результати захисту НДСР оформлюються протоколом засідання

комісії або іншим документом установленої Фаховим коледжем форми.

У відповідному документі доцільно зазначати дату проведення захисту, склад комісії, відомості про здобувача освіти, тему НДСР та результат оцінювання.

11.6.11. Порядок повідомлення здобувачам результатів захисту, їх обліку, можливого повторного захисту та розгляду звернень щодо оцінювання визначається відповідно до внутрішніх нормативних документів Фахового коледжу.

11.7. Підготовка доповіді та презентації для захисту НДСР

11.7.1. Для представлення результатів НДСР здобувач освіти готує усну доповідь, у якій стисло та логічно висвітлює основні положення проведеного дослідження.

11.7.2. Рекомендована структура доповіді:

1. Привітання та представлення теми НДСР.
2. Обґрунтування актуальності дослідження.
3. Формулювання мети та завдань.
4. Коротка характеристика використаних методів.
5. Представлення основних результатів.
6. Викладення висновків.
7. Визначення практичного значення роботи за наявності.
8. Завершення виступу.

11.7.3. Доповідь повинна відповідати змісту НДСР та не містити результатів, які не представлені в завершеній роботі.

11.7.4. Під час підготовки виступу необхідно приділяти основну увагу результатам власного аналізу, узагальненням і висновкам, а не докладному переказуванню теоретичного матеріалу.

11.7.5. Для супроводу доповіді рекомендується підготувати електронну презентацію.

Орієнтовна кількість слайдів — 7–10.

Презентація може містити:

- титульний слайд із назвою НДСР та відомостями про здобувача;
- актуальність теми;
- мету та завдання дослідження;
- використані методи;
- основні результати;
- таблиці, схеми або діаграми за необхідності;
- висновки;
- практичні рекомендації за наявності.

11.7.6. Презентаційні матеріали повинні бути зрозумілими, лаконічними та читабельними.

Не рекомендується розміщувати на слайдах великі фрагменти тексту, використовувати надмірну кількість декоративних елементів або перевантажувати презентацію інформацією.

11.7.7. За необхідності для захисту НДСР можуть використовуватися інші наочні матеріали, зокрема розроблені інформаційні пам'ятки, алгоритми, схеми, таблиці та результати аналітичної роботи.

11.7.8. Під час підготовки презентації та доповіді здобувач освіти зобов'язаний дотримуватися вимог академічної доброчесності, авторського права та конфіденційності персональних і медичних даних.

11.7.9. Для підготовки до захисту рекомендується попередньо відпрацювати доповідь, перевірити її тривалість, послідовність представлення матеріалів та готовність відповідати на можливі запитання.

Рекомендований зразок доповіді наведено в додатку Л, а рекомендації щодо підготовки презентації — у додатку М до цих Методичних рекомендацій.

11.8. Рекомендації щодо відповідей на запитання під час захисту

11.8.1. Після завершення доповіді здобувачу освіти можуть ставитися запитання, що стосуються теми, змісту, методів, результатів і висновків НДСР.

11.8.2. Під час відповідей рекомендується:

- уважно вислухати запитання;
- відповідати по суті;

- використовувати професійну термінологію;
- обґрунтовувати твердження результатами роботи;
- не наводити неперевіреної інформації;
- за необхідності уточнювати зміст запитання;
- дотримуватися академічної етики та коректного стилю спілкування.

11.8.3. Якщо здобувач не має достатніх відомостей для повної відповіді, не рекомендується вигадувати факти або результати.

Доцільно коректно зазначити межі проведеного дослідження.

Приклад відповіді:

«Дякую за запитання. У межах моєї НДСР зазначений аспект окремо не досліджувався, оскільки основну увагу було приділено організаційним заходам профілактики пролежнів. Водночас це питання може бути предметом подальшого вивчення».

11.8.4. Відповіді на запитання повинні демонструвати розуміння здобувачем змісту власної НДСР, а не лише відтворення завчасно підготовленого тексту доповіді.

11.9. Оформлення результатів захисту та завершення роботи

11.9.1. За результатами остаточного захисту здійснюється оцінювання НДСР відповідно до критеріїв, визначених розділом 12 цих Методичних рекомендацій.

11.9.2. Під час визначення підсумкового результату враховуються якість виконаної роботи, самостійність дослідження, обґрунтованість результатів і висновків, дотримання вимог до оформлення, а також якість представлення та захисту НДСР.

11.9.3. Результат захисту фіксується в установленій Фаховим коледжем обліковій документації.

11.9.4. Завершені електронні та друковані примірники НДСР передаються для подальшого обліку та зберігання відповідно до внутрішнього порядку

Фахового коледжу.

Строки й умови зберігання визначаються відповідно до вимог законодавства та номенклатури справ закладу освіти.

11.9.5. Кращі НДСР за рекомендацією керівника або циклової комісії медсестринства можуть бути запропоновані для представлення на студентських конференціях, семінарах, конкурсах, круглих столах та інших науково-практичних заходах.

Представлення або оприлюднення результатів дослідження здійснюється з дотриманням вимог авторського права, академічної доброчесності та захисту персональних даних.

11.9.6. Виконання та захист НДСР спрямовані на формування у здобувачів фахової передвищої освіти навичок самостійної дослідницької діяльності, критичного аналізу інформації, професійної аргументації, академічного письма та представлення результатів дослідження, необхідних для майбутньої професійної діяльності медичної сестри.

12. КРИТЕРІЇ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ НДСР

12.1. Загальні положення щодо оцінювання НДСР

12.1.1. Оцінювання науково-дослідної та навчально-дослідницької роботи (далі — НДСР) здобувачів фахової передвищої освіти спеціальності І5 «Медсестринство» здійснюється з метою визначення рівня сформованості дослідницьких, аналітичних, інформаційних і комунікативних компетентностей, здатності самостійно опрацьовувати професійну інформацію, аналізувати отримані результати та представляти їх під час захисту.

12.1.2. Оцінювання НДСР здійснюється відповідно до Положення про організацію науково-дослідної та навчально-дослідницької роботи здобувачів фахової передвищої освіти, цих Методичних рекомендацій та інших внутрішніх нормативних документів Фахового коледжу ПВНЗ «Медико-Природничий Університет».

12.1.3. Для оцінювання НДСР застосовується 200-бальна система, що

передбачає комплексне оцінювання змісту й оформлення завершеної письмової роботи та результатів її остаточного захисту.

Максимальна кількість балів за виконання та захист НДСР становить 200 балів, із яких:

140 балів — за зміст, якість виконання та оформлення письмової НДСР;

60 балів — за представлення результатів і остаточний захист НДСР.

12.1.4. Оцінювання повинно бути об'єктивним, прозорим, неупередженим і здійснюватися за єдиними критеріями, доведеними до відома здобувачів освіти до початку виконання роботи.

12.1.5. Під час оцінювання враховуються особливості обраної теми, характер дослідження, поставлені завдання, використані методи та фактично отримані результати.

НДСР теоретичного, історико-аналітичного, порівняльного або оглядового характеру оцінюються за тими самими загальними критеріями, що й роботи з емпіричною складовою, з урахуванням специфіки використаних методів.

Відсутність власного експерименту, анкетування чи іншого емпіричного дослідження не є підставою для зниження оцінки, якщо їх проведення не передбачалося метою та завданнями НДСР.

12.1.6. Передзахист НДСР є обов'язковим етапом проміжного контролю, який проводиться з метою визначення стану виконання роботи, виявлення недоліків і надання рекомендацій щодо подальшого дослідження.

За проходження передзахисту окремі бали в межах 200-бальної системи не нараховуються.

Результати передзахисту враховуються під час організації подальшого методичного супроводу та перевірки готовності НДСР до остаточного захисту.

12.1.7. Мінімальна підсумкова кількість балів, необхідна для зарахування НДСР, становить 121 бал із 200 можливих.

НДСР, оцінена в межах від 121 до 200 балів включно, вважається зарахованою.

НДСР, оцінена в межах від 0 до 120 балів включно, вважається

незарахованою.

12.2. Критерії оцінювання змісту та оформлення письмової НДСР

12.2.1. Максимальна кількість балів за письмову НДСР становить 140 балів.

Оцінювання здійснюється за такими критеріями:

№	Критерій	Максимальна кількість балів
1	Актуальність теми, формулювання мети та завдань	15
2	Пошук, відбір та опрацювання інформаційних джерел	20
3	Обґрунтованість і правильність використання методів дослідження	20
4	Повнота розкриття теми, самостійність аналізу та якість результатів	35
5	Обґрунтованість висновків і практичних рекомендацій	20
6	Структура, логічність викладення, мова та технічне оформлення	15
7	Самостійність виконання та відповідальність під час дослідницької роботи	15
	Усього	**140**

12.2.2. Актуальність теми, формулювання мети та завдань — до 15 балів

Під час оцінювання враховуються:

- обґрунтованість актуальності обраної теми;
- відповідність проблеми дослідження змісту НДСР;
- правильність і конкретність формулювання мети;
- логічність і взаємозв'язок завдань дослідження;
- відповідність між темою, метою, завданнями та змістом роботи.

13–15 балів — актуальність переконливо обґрунтована, мета й завдання чіткі, конкретні та повністю відповідають темі дослідження.

10–12 балів — актуальність розкрита достатньо, мета й завдання загалом сформульовані правильно, наявні окремі несуттєві недоліки.

7–9 балів — актуальність обґрунтована поверхово, мета або завдання потребують уточнення.

0–6 балів — актуальність не розкрита або обґрунтована неналежним чином, мета й завдання відсутні, нечіткі чи не відповідають темі.

12.2.3. Пошук, відбір та опрацювання інформаційних джерел — до 20 балів

Оцінюються:

- відповідність використаних джерел темі НДСР;
- достовірність і актуальність інформації;
- повнота опрацювання наукових, навчальних, нормативних і професійних матеріалів;
- використання сучасних професійних рекомендацій;
- уміння порівнювати та узагальнювати інформацію;
- правильність зазначення джерел.

Рекомендована кількість використаних джерел становить 15–25.

При цьому оцінюється насамперед якість і доцільність добору матеріалів, а не лише їх кількість.

18–20 балів — джерельна база є достатньою, достовірною, актуальною та різноманітною; матеріали опрацьовані критично, систематизовані й належним чином використані.

14–17 балів — джерела загалом відповідають темі, інформація опрацьована достатньо, наявні окремі недоліки аналізу або оформлення.

10–13 балів — опрацювання джерел є поверховим, недостатньо представлено сучасні наукові чи професійні підходи.

0–9 балів — джерельна база недостатня або неналежна, інформація використана без необхідного аналізу, наявні суттєві недоліки в роботі з джерелами.

12.2.4. Обґрунтованість і правильність використання методів дослідження — до 20 балів

Під час оцінювання враховуються:

- відповідність методів меті та завданням дослідження;
- доцільність обраних методів;
- правильність їх застосування;
- повнота пояснення методики дослідження;
- відповідність отриманих результатів використаним методам;

- дотримання дослідницької та професійної етики.

18–20 балів — методи обрані обґрунтовано, повністю відповідають характеру дослідження, правильно застосовані та зрозуміло описані.

14–17 балів — методи загалом відповідають поставленим завданням, наявні незначні недоліки їх обґрунтування чи опису.

10–13 балів — методи визначені недостатньо чітко або їх застосування описано поверхово.

0–9 балів — методи не відповідають меті й завданням, фактично не застосовані або представлені з істотними недоліками.

12.2.5. Повнота розкриття теми, самостійність аналізу та якість результатів — до 35 балів

Цей критерій має найбільшу вагу під час оцінювання письмової НДСР.

Враховуються:

- повнота розкриття затвердженої теми;
- відповідність змісту меті та завданням;
- логічність викладення дослідницьких матеріалів;
- уміння систематизувати, порівнювати й аналізувати інформацію;
- наявність самостійних узагальнень;
- обґрунтованість представлених результатів;
- зв'язок теоретичних положень із професійною діяльністю медичної сестри;
- достовірність результатів дослідження.

32–35 балів — тема розкрита повністю, проведено змістовний самостійний аналіз, результати логічні, достовірні та належно обґрунтовані.

26–31 бал — тему розкрито достатньо, результати обґрунтовані, однак окремі аспекти аналізу потребують поглиблення.

18–25 балів — тема розкрита частково, аналіз переважно описовий, недостатньо представлені власні узагальнення.

0–17 балів — тема розкрита неповно, аналіз відсутній або має суттєві недоліки, результати недостатньо обґрунтовані.

12.2.6. Обґрунтованість висновків і практичних рекомендацій — до 20 балів

Оцінюються:

- відповідність висновків поставленим завданням;
- логічність і послідовність формулювання;
- обґрунтованість висновків фактичними результатами;
- конкретність і змістовність узагальнень;
- практична спрямованість результатів за наявності відповідних завдань;
- реалістичність і професійна коректність рекомендацій, якщо вони передбачені темою.

18–20 балів — висновки повністю відповідають завданням, конкретні, логічні, обґрунтовані результатами; практичне значення роботи розкрито належним чином.

14–17 балів — висновки загалом відповідають результатам, але окремі положення недостатньо конкретизовані.

10–13 балів — висновки мають переважно загальний характер, не всі завдання відображено належним чином.

0–9 балів — висновки відсутні, суперечать змісту роботи або не підтверджуються результатами дослідження.

12.2.7. Структура, логічність викладення, мова та технічне оформлення — до 15 балів

Під час оцінювання враховуються:

- дотримання вимог до структури НДСР;
- правильність оформлення розділів і підрозділів;
- логічність і послідовність тексту;
- дотримання наукового стилю;
- грамотність викладення;
- правильність оформлення таблиць, рисунків і додатків;
- відповідність технічним вимогам;
- оформлення цитувань, посилань і списку використаних джерел.

Рекомендований обсяг основного тексту НДСР становить 25–35 сторінок.

13–15 балів — робота має належну структуру, оформлена відповідно до вимог, текст логічний і грамотний, суттєві технічні недоліки відсутні.

10–12 балів — вимог оформлення загалом дотримано, наявні окремі незначні помилки.

7–9 балів — наявні помітні недоліки структури, стилю, нумерації, посилань або технічного оформлення.

0–6 балів — оформлення має істотні недоліки, структура порушена, текст недостатньо логічний або не відповідає основним установленим вимогам.

12.2.8. Самостійність виконання та відповідальність під час дослідницької роботи — до 15 балів

Оцінюються:

- самостійність опрацювання матеріалів;
- здатність аргументувати власні дослідницькі рішення;
- відповідальність під час виконання роботи;
- дотримання індивідуального плану;
- взаємодія з керівником НДСР;
- своєчасність подання матеріалів;
- належне врахування рекомендацій, отриманих під час передзахисту.

13–15 балів — здобувач демонструє високий рівень самостійності, відповідально виконує заплановані завдання, своєчасно взаємодіє з керівником та належно враховує рекомендації.

10–12 балів — робота виконувалася переважно самостійно, наявні незначні організаційні недоліки.

7–9 балів — здобувач потребував значного методичного супроводу, допускав порушення погоджених строків або неповністю враховував рекомендації.

0–6 балів — рівень самостійності недостатній, основні етапи виконувалися з істотними організаційними недоліками.

Дотримання академічної доброчесності є окремою обов'язковою вимогою.

Наявність установленого порушення розглядається відповідно до законодавства України та внутрішніх нормативних документів Фахового коледжу і не зводиться до механічного зменшення кількості балів за цим критерієм.

12.3. Критерії оцінювання результатів захисту НДСР

12.3.1. Максимальна кількість балів за остаточний захист НДСР становить 60 балів.

Оцінювання здійснюється за такими критеріями:

№	Критерій	Максимальна кількість балів
1	Представлення актуальності, мети та завдань дослідження	10
2	Логічність і послідовність усної доповіді	10
3	Представлення та обґрунтування основних результатів дослідження	20
4	Повнота та правильність відповідей на запитання	15
5	Якість презентаційних матеріалів та культура виступу	5
	Усього	**60**

12.3.2. Представлення актуальності, мети та завдань дослідження — до 10 балів

Оцінюються вміння здобувача обґрунтувати актуальність теми, правильно сформулювати мету та завдання й пояснити значення досліджуваної проблеми для медсестринської практики.

9–10 балів — актуальність, мету та завдання представлено чітко, переконливо та логічно.

7–8 балів — основні положення розкрито достатньо, наявні незначні недоліки.

5–6 балів — актуальність, мета або завдання представлені неповно.

0–4 бали — здобувач не може належним чином пояснити мету, завдання чи актуальність власної роботи.

12.3.3. Логічність і послідовність усної доповіді — до 10 балів

Оцінюються структура виступу, послідовність викладення, дотримання регламенту, грамотність і зрозумілість доповіді.

9–10 балів — доповідь чітка, структурована, логічна, відповідає регламенту.

7–8 балів — доповідь загалом послідовна, наявні незначні недоліки.

5–6 балів — виступ недостатньо структурований, окремі положення викладено непослідовно.

0–4 бали — доповідь неструктурована, основні положення роботи висвітлені неналежним чином.

12.3.4. Представлення та обґрунтування основних результатів дослідження — до 20 балів

Оцінюються:

- правильність представлення результатів;
- розуміння використаних методів;
- уміння пояснити виконаний аналіз;
- обґрунтованість висновків;
- уміння визначити практичне значення дослідження.

18–20 балів — результати представлені повно, логічно й аргументовано, здобувач демонструє глибоке розуміння власної роботи.

14–17 балів — результати представлені достатньо, однак окремі аспекти обґрунтовано не повністю.

10–13 балів — результати висвітлено частково, аналіз і пояснення мають недоліки.

0–9 балів — здобувач не може належним чином представити або обґрунтувати основні результати НДСР.

12.3.5. Повнота та правильність відповідей на запитання — до 15 балів

Оцінюються здатність розуміти поставлені запитання, відповідати по суті, аргументувати власну позицію та використовувати професійну термінологію.

13–15 балів — відповіді повні, правильні, аргументовані, демонструють належне розуміння матеріалу.

10–12 балів — відповіді переважно правильні, але окремі пояснення неповні.

7–9 балів — відповіді часткові, здобувач допускає окремі змістові

неточності.

0–6 балів — відповіді переважно неправильні, відсутні або свідчать про недостатнє розуміння змісту роботи.

12.3.6. Якість презентаційних матеріалів та культура виступу — до 5 балів

Оцінюються наочність представлення результатів, читабельність матеріалів, професійна термінологія, дотримання академічної етики та культура спілкування.

5 балів — матеріали оформлені якісно, доповідь супроводжується доцільними ілюстраціями, виступ є професійним і впевненим.

4 бали — матеріали та культура виступу загалом відповідають вимогам, наявні незначні недоліки.

3 бали — презентаційні матеріали мають помітні недоліки або недостатньо сприяють представленню результатів.

0–2 бали — матеріали відсутні без належного обґрунтування, якщо їх підготовка була визначена обов'язковою, або оформлені неналежним чином; під час виступу наявні суттєві недоліки.

Якщо Фаховим коледжем дозволено використання альтернативних наочних матеріалів або проведення захисту без електронної презентації, оцінювання за цим критерієм здійснюється з урахуванням установленого формату захисту.

12.4. Порядок визначення підсумкової оцінки НДСР

12.4.1. Підсумкова кількість балів за НДСР визначається шляхом додавання балів, отриманих за письмову роботу та її остаточний захист.

Максимальна підсумкова оцінка становить 200 балів.

Формула визначення підсумкового результату:

П = ПР + З,

де:

П — підсумкова кількість балів за НДСР;

ПР — кількість балів за письмову роботу (від 0 до 140);

З — кількість балів за остаточний захист (від 0 до 60).

Приклад розрахунку.

За результатами перевірки письмової НДСР здобувач отримав 125 балів із 140 можливих.

За результатами захисту — 54 бали із 60 можливих.

Підсумкова кількість балів:

125 + 54 = 179 балів із 200 можливих.

Отже, НДСР зараховано.

12.4.2. Оцінювання письмової частини НДСР здійснюється з урахуванням результатів перевірки керівником.

Підсумкове оцінювання НДСР визначається за результатами остаточного захисту відповідно до встановленого Фаховим коледжем порядку роботи комісії.

12.4.3. Під час визначення підсумкової оцінки враховуються результати виконання письмової НДСР та продемонстровані здобувачем під час захисту знання, уміння й навички.

12.4.4. Бали за окремими критеріями виставляються в межах визначених максимальних значень.

Загальна кількість балів за письмову НДСР не може перевищувати 140 балів, за остаточний захист — 60 балів.

12.4.5. Підсумковий результат оцінювання НДСР визначається за 200-бальною шкалою відповідно до таких меж:

- Кількість балів
- Результат оцінювання
- 121–200 балів
- Зараховано
- 0–120 балів
- Не зараховано

12.4.6. НДСР вважається успішно виконаною та захищеною за умови отримання здобувачем фахової передвищої освіти підсумкової оцінки не менше ніж 121 бал із 200 можливих.

Отримання 121 бала є мінімальним позитивним результатом оцінювання

НДСР.

12.4.7. У разі отримання підсумкової оцінки від 0 до 120 балів включно НДСР вважається такою, що не відповідає мінімальним установленим вимогам, і не зараховується.

12.4.8. Здобувач освіти, НДСР якого не зараховано, повинен доопрацювати роботу з урахуванням виявлених недоліків і рекомендацій керівника та комісії.

Після усунення недоліків здобувачеві надається можливість повторного подання та захисту НДСР відповідно до порядку і строків, установлених Фаховим коледжем.

12.4.9. Повторне оцінювання НДСР здійснюється за критеріями, визначеними цим розділом, у межах 200-бальної системи.

Під час повторного захисту оцінюється доопрацьований варіант НДСР та результати її представлення здобувачем освіти.

12.4.10. Рішення про незарахування НДСР, результати повторного оцінювання та інші рішення щодо завершення дослідницької роботи оформлюються відповідно до встановленого порядку ведення документації Фахового коледжу.

12.4.11. Підсумкові результати оцінювання НДСР фіксуються за 200-бальною шкалою у відповідному документі обліку результатів захисту.

У разі необхідності переведення результатів до іншої шкали оцінювання застосовується порядок, визначений внутрішніми нормативними документами Фахового коледжу.

12.4.12. Порядок розгляду звернень здобувачів освіти щодо результатів оцінювання НДСР визначається відповідними внутрішніми нормативними документами Фахового коледжу.

12.4.13. У разі виявлення ознак порушення академічної доброчесності питання розглядається відповідно до законодавства України та внутрішніх нормативних документів Фахового коледжу.

Рішення щодо встановлення факту порушення та застосування відповідних заходів приймається з дотриманням установлених процедур і прав здобувача

освіти.

12.4.14. Здобувачі освіти повинні бути завчасно ознайомлені з критеріями оцінювання НДСР, порядком проведення передзахисту й остаточного захисту, а також вимогами до подання завершеної роботи.

12.4.15. Результати оцінювання НДСР повинні відображати рівень самостійності виконання дослідження, якість отриманих результатів, обґрунтованість висновків та здатність здобувача фахової передвищої освіти представляти й захищати власну дослідницьку роботу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19 (дата звернення: 15.09.2026).
2. Про фахову передвищу освіту: Закон України від 06.06.2019 № 2745-VIII. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19 (дата звернення: 15.09.2026).
3. Про академічну доброчесність: Закон України від 18.12.2025 № 4742-IX. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20 (дата звернення: 15.09.2026).
4. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20 (дата звернення: 15.09.2026).
5. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17 (дата звернення: 15.09.2026).
6. Про затвердження Типового положення про організацію освітнього процесу в закладах фахової передвищої освіти та Положення про практичну підготовку здобувачів фахової передвищої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від 02.05.2023 № 510. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1054-23 (дата звернення: 15.09.2026).
7. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: вид. офіц. Київ : УкрНДНЦ, 2016. IV, 16 с. (Національний стандарт України).
8. Положення про організацію науково-дослідної та навчально-дослідницької роботи здобувачів фахової передвищої освіти у Фаховому коледжі ПВНЗ «Медико-Природничий Університет»: затв. наказом директора Фахового коледжу від 28.08.2026 № 60. Миколаїв, 2026.

Додаток А

ЗРАЗОК ЗАЯВИ ЩОДО ВИБОРУ ТЕМИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ТА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ

Директору Фахового коледжу
ПВНЗ «Медико-Природничий Університет»
від здобувача(ки) фахової передвищої освіти
спеціальності І5 «Медсестринство»
освітньо-професійного ступеня
«фаховий молодший бакалавр»
Група _____
Прізвище _____
Ім'я _____
По батькові (за наявності) _____
Телефон _____
Електронна пошта _____

ЗАЯВА

Прошу закріпити за мною тему науково-дослідної та навчально-дослідницької роботи: «_____» із затвердженого переліку тем НДСР для здобувачів фахової передвищої освіти спеціальності І5 Медсестринство» та призначити наукового керівника.

З вимогами щодо виконання, оформлення, проходження передзахисту та остаточного захисту НДСР ознайомлений(а).

Зобов'язуюся самостійно виконувати дослідницьку роботу, дотримуватися принципів академічної доброчесності, індивідуального плану та встановлених строків виконання НДСР.

«__»_____20 р. _____
(підпис здобувача)

Додаток Б

ЗРАЗОК ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ НА ВИКОНАННЯ НДСР

ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПВНЗ «МЕДИКО-ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Спеціальність: І5 «Медсестринство»
Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ
на виконання науково-дослідної та навчально-дослідницької роботи

1. Відомості про здобувача освіти
Прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності):

_____

Академічна група: _____
Навчальний рік: _____

2. Тема НДСР
«_____
_____»
Затверджена наказом від «» _____ 2026 р. № _____.

3. Керівник НДСР
Прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності):

_____

Посада: _____
4. Мета дослідження

_____

_____

_____

5. Основні завдання дослідження

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Кількість завдань визначається відповідно до теми, мети та характеру дослідження.

6. Об'єкт і предмет дослідження (за необхідності)
Об'єкт дослідження:

_____

Предмет дослідження:

7. Методи дослідження

Зазначаються лише методи, використання яких передбачається під час виконання НДСР. Проведення експерименту, анкетування або інших емпіричних досліджень не є обов'язковим для кожної теми.

8. Основні питання, які необхідно розкрити у роботі

9. Орієнтовна структура НДСР

ВСТУП
РОЗДІЛ 1. _____
РОЗДІЛ 2. _____
РОЗДІЛ 3. _____
(за необхідності)
ВИСНОВКИ
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
ДОДАТКИ (за необхідності)

10. Очікувані результати виконання НДСР

11. Орієнтовні вимоги до обсягу та змісту роботи

Рекомендований обсяг основного тексту НДСР — **25–35 сторінок**.
Рекомендована кількість використаних інформаційних джерел — **15–25**.
Структура НДСР — **2–3 основні розділи** відповідно до характеру дослідження.
Робота повинна містити самостійний аналіз опрацьованих матеріалів, обґрунтовані висновки та, за необхідності, практичні рекомендації.

12. Основні строки виконання

Дата видачі індивідуального завдання:
«» _____ ***20*** р.
Орієнтовний строк проходження передзахисту:
«» _____ ***20*** р.
Строк подання завершеної НДСР керівнику:
«» _____ ***20*** р.
Строк остаточного подання НДСР:
«» _____ ***20*** р.
Дата остаточного захисту:
Відповідно до затвердженого графіка Фахового коледжу.
Детальний порядок виконання етапів НДСР визначається індивідуальним планом (додаток Е до Методичних рекомендацій).

13. Особливі рекомендації керівника (за необхідності)

ПОГОДЖЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ

Керівник НДСР

_____ / _____

(підпис) (власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

«» _____ 2026 р.

Із завданням ознайомлений(а), завдання отримав(ла):
Здобувач освіти

_____ / _____

(підпис) (власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

«» _____ 2026 р.

Додаток В

ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ТА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ

1. Загальні рекомендації щодо структури НДСР

Науково-дослідна та навчально-дослідницька робота здобувача фахової передвищої освіти спеціальності І5 «Медсестринство» повинна мати логічну, послідовну структуру, що забезпечує повне розкриття обраної теми, досягнення мети та виконання поставлених завдань дослідження.

Рекомендований обсяг основного тексту НДСР становить 25–35 сторінок.

Рекомендована кількість використаних джерел — 15–25.

Основна частина НДСР зазвичай складається з двох або трьох розділів, зміст яких визначається темою та характером дослідження.

Обов'язкове проведення експерименту, анкетування або іншого емпіричного дослідження не вимагається, якщо це не передбачено завданнями конкретної роботи.

2. Загальна послідовність структурних частин НДСР

Титульний аркуш.

Індивідуальне завдання на виконання НДСР.

Зміст.

Перелік умовних позначень і скорочень (за необхідності).

Вступ.

Основна частина роботи (2–3 розділи).

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки (за необхідності).

Титульний аркуш оформлюється відповідно до додатка Г.

Індивідуальне завдання оформлюється відповідно до додатка Б.

Зразок оформлення змісту наведено в додатку Д.

3. Орієнтовний розподіл обсягу основного тексту

Вступ — орієнтовно 2–3 сторінки.

Основна частина — орієнтовно 21–29 сторінок.

Висновки — орієнтовно 2–3 сторінки.

Обсяг кожного розділу визначається відповідно до складності й характеру питань, які в ньому розглядаються.

До рекомендованого обсягу основного тексту не включаються титульний аркуш, індивідуальне завдання, зміст, перелік умовних позначень, список використаних джерел і додатки.

Додаток Г

ЗРАЗОК ТИТУЛЬНОГО АРКУША НДСР

ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИВАТНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«МЕДИКО-ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
Циклова комісія медсестринства

НАУКОВО-ДОСЛІДНА САМОСТІЙНА РОБОТА

на тему:

«_____»

Виконав(ла):
здобувач(ка) фахової передвищої освіти
_____ курсу, групи _____
спеціальності І5 «Медсестринство»

_____
(прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності))

Керівник НДСР:

_____
(прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності))

_____
(посада)

Миколаїв — 20___

Вимоги до оформлення титульного аркуша

1. Титульний аркуш є першою сторінкою НДСР, однак номер сторінки на ньому не проставляється.

2. Назва закладу освіти, вид роботи та тема розміщуються по центру сторінки. Відомості про здобувача освіти й керівника доцільно розміщувати в правій частині аркуша, а місто та рік — унизу по центру.

3. Для оформлення використовується шрифт Times New Roman, переважно 14 пт, з дотриманням установлених полів: ліве — 30 мм, праве — 15 мм, верхнє та нижнє — по 20 мм.

4. Тема НДСР повинна дослівно відповідати назві, затвердженій відповідним наказом. Самостійно змінювати її формулювання на титульному аркуші не допускається.

5. Після титульного аркуша розміщується індивідуальне завдання на виконання НДСР (додаток Б), а далі — зміст роботи.

6. Поля для підписів, оцінки або допуску до захисту на титульному аркуші не передбачаються: результати перевірки та захисту оформлюються в окремих документах відповідно до встановленого порядку Фахового коледжу.

Додаток Д

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЗМІСТУ НДСР

ЗМІСТ

ВСТУП 4

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФІЛАКТИКИ ПРОЛЕЖНІВ 7

1.1. Поняття пролежнів та основні фактори ризику їх розвитку 7

1.2. Сучасні підходи до оцінювання ризику розвитку пролежнів 11

1.3. Основні профілактичні заходи в сестринській практиці 15

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ СЕСТРИНСЬКОГО ДОГЛЯДУ З МЕТОЮ ПРОФІЛАКТИКИ ПРОЛЕЖНІВ 19

2.1. Роль медичної сестри в організації профілактичного догляду 19

2.2. Алгоритм здійснення профілактичних заходів 24

2.3. Навчання пацієнтів та осіб, які здійснюють догляд, основним профілактичним заходам 29

ВИСНОВКИ 34

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 36

ДОДАТКИ 39

Додаток А. Інформаційна пам'ятка з профілактики пролежнів 40

Додаток Б. Алгоритм профілактичних заходів 42

ПОЯСНЕННЯ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ ЗМІСТУ

1. Зміст розміщується після титульного аркуша та індивідуального завдання на виконання НДСР.

2. Назва структурної частини «ЗМІСТ» друкується великими літерами, напівжирним шрифтом і розміщується по центру сторінки.

3. У змісті зазначаються назви всіх основних структурних частин НДСР, розділів і підрозділів із номерами сторінок, на яких вони починаються.

4. Назви розділів і підрозділів у змісті повинні повністю відповідати їхнім назвам в основному тексті роботи.

5. Номери сторінок розміщуються біля правого поля, бажано з використанням крапкового заповнювача між назвою структурної частини та номером сторінки.

6. Структурні частини «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» і «ДОДАТКИ» не мають порядкових номерів розділів.

7. Основні розділи нумеруються арабськими цифрами: «РОЗДІЛ 1», «РОЗДІЛ 2», «РОЗДІЛ 3» (за необхідності).

8. Підрозділи нумеруються в межах відповідного розділу: «1.1.», «1.2.», «2.1.» тощо.

9. Номери сторінок у наведеному зразку є умовними. У фактичній НДСР вони повинні відповідати реальному розміщенню матеріалів.

10. Рекомендується використовувати автоматичне формування змісту в Microsoft Word, що дозволяє оновлювати назви структурних частин і номери сторінок після редагування документа.

11. Якщо НДСР не передбачає додатків, відповідна структурна частина не включається до змісту.

12. Для НДСР із трьома основними розділами зміст оформлюється за аналогічним принципом із додаванням «РОЗДІЛУ 3» та його підрозділів.

13. Титульний аркуш, індивідуальне завдання та сам зміст не зазначаються окремими позиціями у змісті НДСР.

Додаток Е

ОРІЄНТОВНИЙ ГРАФІК ВИКОНАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ТА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ

Фаховий коледж ПВНЗ «Медико-Природничий Університет»

Спеціальність: І5 «Медсестринство»

Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН-ГРАФІК ВИКОНАННЯ НДСР

Здобувач освіти: _____

Курс, академічна група: _____

Тема НДСР: _____

Керівник НДСР: _____

Навчальний рік: _____

1. Графік виконання основних етапів НДСР

№	Етап виконання НДСР	Запланований строк	Фактична дата виконання	Відмітка керівника
1	Вибір теми НДСР та ознайомлення з методичними рекомендаціями	_____	_____	_____
2	Отримання індивідуального завдання, погодження плану роботи	_____	_____	_____
3	Визначення мети, завдань, методів дослідження та попередньої структури НДСР	_____	_____	_____
4	Пошук, відбір і попереднє опрацювання інформаційних джерел	_____	_____	_____

5	Підготовка вступу та першого розділу НДСР	_____	_____	_____
6	Підготовка наступних розділів, проведення аналізу матеріалів та/або дослідження	_____	_____	_____
7	Підготовка матеріалів і проходження обов'язкового передзахисту	_____	_____	_____
8	Усунення зауважень і виконання рекомендацій за результатами передзахисту	_____	_____	_____
9	Завершення основної частини, формулювання висновків і підготовка списку використаних джерел	_____	_____	_____
10	Оформлення НДСР відповідно до методичних вимог та проведення самоперевірки	_____	_____	_____
11	Подання завершеного електронного варіанта НДСР керівнику для остаточної перевірки	_____	_____	_____
12	Врахування остаточних зауважень керівника, погодження завершеної роботи	_____	_____	_____
13	Подання НДСР в електронному форматі (.docx та .pdf) і друкованому вигляді	_____	_____	_____
14	Підготовка доповіді, презентації та відповідей на можливі запитання	_____	_____	_____
15	Проходження	_____	_____	_____

	остаточного захисту НДСР			

2. Результати проходження передзахисту НДСР

Дата проведення: «__» _____ 20__ р.

Стан виконання НДСР:

☐ Виконується відповідно до індивідуального плану.

☐ Потребує доопрацювання.

☐ Потребує додаткового методичного супроводу.

Основні рекомендації за результатами передзахисту:

_____
_____
_____
_____

Строк виконання рекомендацій: _____

3. Відомості про остаточне подання НДСР

Дата подання завершеної роботи керівнику:

«__» _____ 20__ р.

Дата погодження остаточної редакції керівником:

«__» _____ 20__ р.

Дата подання електронних примірників (.docx та .pdf):

«__» _____ 20__ р.

Дата подання друкованого примірника:

«__» _____ 20__ р.

4. Відомості про остаточний захист НДСР

Дата захисту: «__» _____ 20__ р.

Результат оцінювання:

Письмова НДСР: _____ / 140 балів.

Остаточний захист: _____ / 60 балів.

Загальна кількість балів: _____ / 200 балів.

5. Погодження плану-графіка

Керівник НДСР:

_____ / _____
(підпис) (власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

«__» _____ 20__ р.

Здобувач освіти:

_____ / _____
(підпис) (власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

«__» _____ 20__ р.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЗАПОВНЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ГРАФІКА

1. Індивідуальний план-графік складається після затвердження теми НДСР та призначення керівника роботи.

2. Конкретні строки виконання етапів визначаються з урахуванням загального графіка організації НДСР, установленого Фаховим коледжем.

3. Заплановані строки погоджуються здобувачем освіти та керівником НДСР.

4. У графі «Фактична дата виконання» зазначається дата завершення відповідного етапу.

5. У графі «Відмітка керівника» можуть використовуватися записи «Виконано», «Потребує доопрацювання», «У процесі виконання» або інші стислі коментарі.

6. У разі необхідності окремі етапи можуть виконуватися паралельно. Наприклад, пошук додаткових джерел може тривати під час написання основної частини НДСР.

7. Передзахист є обов'язковим етапом проміжного контролю. Він не передбачає обов'язкового подання повністю завершеної роботи та не оцінюється окремими балами.

8. Після передзахисту здобувач освіти повинен врахувати отримані рекомендації та завершити виконання НДСР.

9. Друкований примірник виготовляється після погодження керівником остаточної редакції НДСР.

10. Остаточна НДСР подається в електронному форматі (.docx та .pdf) і друкованому вигляді. Усі примірники повинні бути ідентичними за змістом.

11. У разі виникнення об'єктивних обставин, що впливають на строки виконання НДСР, здобувач освіти повинен завчасно повідомити керівника роботи. Зміни до індивідуального графіка погоджуються відповідно до встановленого порядку.

12. Графік призначений для планування й контролю виконання НДСР та не є окремим документом для виставлення підсумкової оцінки.

Додаток Ж

ЗРАЗОК ВІДГУКУ КЕРІВНИКА НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПВНЗ «МЕДИКО-ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ВІДГУК

керівника науково-дослідної самостійної роботи

здобувача(ки) фахової передвищої освіти _____ курсу

групи _____ спеціальності І5 «Медсестринство»

(прізвище, власне ім'я, по батькові здобувача освіти)

на тему: «_____»

Представлена науково-дослідна самостійна робота присвячена актуальній проблемі медсестринської практики. Зміст роботи відповідає обраній темі, поставленій меті та завданням дослідження.

Під час виконання роботи здобувач(ка) освіти продемонстрував(ла) уміння працювати з інформаційними джерелами, аналізувати й узагальнювати матеріали та формулювати обґрунтовані висновки.

Робота має логічну структуру, викладена послідовно та загалом відповідає встановленим вимогам до змісту й оформлення НДСР.

Робота відповідає встановленим вимогам і може бути рекомендована до захисту.

Керівник:

(посада) (підпис) (власне ім’я, ПРІЗВИЩЕ)

Додаток И

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ОПИСІВ ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

1. Загальні вимоги

Список використаних джерел є обов'язковою структурною частиною науково-дослідної та навчально-дослідницької роботи (НДСР).

Бібліографічні посилання та описи джерел оформлюються відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Рекомендована кількість використаних джерел для НДСР становить 15–25 найменувань.

До списку включаються лише джерела, які здобувач освіти фактично використовував під час виконання дослідження.

Список використаних джерел оформлюється в єдиному стилі. Джерела нумеруються арабськими цифрами, а їх розташування здійснюється за порядком першого згадування в тексті роботи.

2. Приклади оформлення окремих видів джерел

2.1. Книга або навчальний посібник одного автора

Загальна схема:

Прізвище І. П. Назва книги : вид видання. Місто : Видавництво, рік. Кількість сторінок.

Умовний приклад оформлення:

Петренко О. М. Основи сестринської справи : навч. посіб. Київ : Назва видавництва, 2024. 240 с.

2.2. Книга двох або трьох авторів

Загальна схема:

Прізвище І. П., Прізвище І. П. Назва книги : вид видання. Місто : Видавництво, рік. Кількість сторінок.

Умовний приклад оформлення:

Іваненко Н. П., Мельник О. В. Організація сестринського догляду : навч. посіб. Львів : Назва видавництва, 2023. 185 с.

2.3. Навчальне або наукове видання за редакцією

Загальна схема:

Назва видання : вид видання / за ред. І. П. Прізвища. Місто : Видавництво, рік. Кількість сторінок.

Умовний приклад оформлення:

Сестринська справа у внутрішній медицині : навч. посіб. / за ред. О. М. Петренко. Київ : Назва видавництва, 2024. 320 с.

2.4. Стаття з наукового журналу

Загальна схема:

Прізвище І. П. Назва статті. Назва журналу. Рік. Том (за наявності). № випуску. С. початкова–кінцева.

Умовний приклад оформлення:

Коваленко Т. М. Роль медичної сестри у профілактиці артеріальної гіпертензії. Назва наукового журналу. 2024. № 2. С. 45–50.

Якщо стаття має DOI, його доцільно зазначити наприкінці бібліографічного опису.

2.5. Закон України

Приклад оформлення реального джерела:

Про фахову передвищу освіту : Закон України від 06.06.2019 № 2745-VIII. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19 (дата звернення: 15.10.2026).

2.6. Наказ міністерства або інший нормативно-правовий акт

Загальна схема:

Назва документа : наказ Назва органу від дд.мм.рррр № ____. URL: повне посилання (дата звернення: дд.мм.рррр).

Шаблон для заповнення:

_____ : наказ Міністерства охорони здоров'я України від _____ № _____. URL: _____ (дата звернення: _____).

Під час оформлення необхідно перевірити правильність назви документа, дати, номера та чинність відповідного акта.

2.7. Клінічна настанова, стандарт медичної допомоги або професійна рекомендація

Загальна схема:

Назва документа / Організація-розробник або орган, що затвердив документ. Рік. URL: повне посилання (дата звернення: дд.мм.рррр).

Шаблон для заповнення:

_____ / _____. 20. URL: _____ (дата звернення: _____).

Для клінічних настанов та стандартів необхідно зазначати фактичну назву документа, відповідальну організацію та інші наявні бібліографічні відомості.

2.8. Електронний звіт міжнародної організації

Приклад оформлення реального джерела:

World Health Organization. State of the world's nursing 2025: investing in education, jobs, leadership and service delivery. Geneva : World Health Organization, 2025. URL: https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/381329/9789240110236-eng.pdf?sequence=1 (дата звернення: 15.10.2026).

2.9. Матеріали офіційного вебсайту

Загальна схема:

Назва матеріалу. Назва організації або вебсайту. URL: повне посилання на конкретну сторінку (дата звернення: дд.мм.рррр).

Приклад оформлення реального джерела:

Health workforce. World Health Organization. URL: https://www.who.int/teams/health-workforce/hrh-nursing-midwifery (дата звернення: 15.10.2026).

2.10. Електронна наукова стаття

Загальна схема:

Прізвище І. П. Назва статті. Назва журналу. Рік. Том. №. С. початкова–кінцева. DOI або URL: посилання (дата звернення: дд.мм.рррр, якщо наведено URL).

Шаблон для заповнення:

_____. _____.
_____. 20. Т. ____. № ____. С. –. DOI: _____.

3. Приклади посилань у тексті НДСР

Під час написання НДСР необхідно зазначати джерела, з яких запозичено інформацію.

Посилання на одне джерело:

«Організація профілактичної діяльності є важливою складовою сестринської практики [5]».

Посилання на декілька джерел:

«У наукових публікаціях розглядаються різні підходи до підвищення якості сестринського догляду [3; 7; 12]».

Посилання на конкретну сторінку джерела:

«Автор звертає увагу на значення безперервної професійної підготовки медичних сестер [8, с. 42]».

У цих прикладах номери джерел і сторінок є умовними. У власній роботі здобувач повинен зазначати фактичні номери джерел зі свого списку.

4. Основні правила оформлення списку використаних джерел

Список використаних джерел розміщується після висновків перед додатками.

Кожне джерело повинно мати окремий порядковий номер.

Бібліографічні описи оформлюються послідовно за єдиними правилами.

Назви книг, статей та інших видань зазначаються відповідно до відомостей оригінального джерела.

Для електронних ресурсів необхідно наводити посилання на відповідний матеріал та дату звернення.

Під час використання нормативно-правових актів необхідно перевіряти їх чинність і враховувати актуальну редакцію.

Не допускається включати до списку вигадані, неперевірені або фактично не використані джерела.

Усі використані цитати, статистичні дані, наукові твердження та запозичені матеріали повинні супроводжуватися належними посиланнями.

Не рекомендується використовувати випадкові інтернет-сторінки як основне джерело медичної інформації.

Перед остаточним поданням НДСР необхідно перевірити правильність нумерації джерел та відповідність посилань у тексті їхнім бібліографічним описам.

5. Важливі рекомендації для здобувачів освіти

Для підготовки НДСР за спеціальністю І5 «Медсестринство» рекомендується використовувати:

- навчальні та наукові видання з медсестринства;
- наукові статті з фахових журналів;
- чинні нормативно-правові акти України;
- клінічні настанови та стандарти медичної допомоги;
- професійні рекомендації у сфері сестринської практики;
- матеріали Міністерства охорони здоров'я України;
- публікації Всесвітньої організації охорони здоров'я;
- інші достовірні наукові та професійні інформаційні ресурси.

Зверніть увагу: умовні приклади в цьому додатку наведено виключно для демонстрації правил бібліографічного оформлення. Їх не можна включати до списку використаних джерел як реально опрацьовані публікації.

Здобувач освіти повинен самостійно перевірити бібліографічні відомості кожного фактично використаного джерела та правильно зазначити їх у НДСР.

Додаток К

РЕКОМЕНДОВАНІ МОВНІ КОНСТРУКЦІЇ ДЛЯ НАПИСАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ТА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ

1. Загальні рекомендації

Під час написання НДСР здобувачам фахової передвищої освіти рекомендується дотримуватися наукового стилю викладення, який передбачає логічність, послідовність, точність формулювань, об'єктивність та використання відповідної професійної термінології.

Для полегшення підготовки дослідницької роботи нижче наведено рекомендовані мовні конструкції, які можна використовувати та адаптувати відповідно до теми, мети й завдань власної НДСР.

Наведені приклади не є готовим змістом дослідницької роботи та не замінюють самостійного аналізу джерел і результатів дослідження.

2. Формулювання для обґрунтування актуальності теми

Для пояснення актуальності дослідження можна використовувати такі мовні конструкції:

«Актуальність обраної теми зумовлена…»

«На сучасному етапі розвитку охорони здоров'я особливого значення набуває…»

«Однією з важливих проблем сучасної сестринської практики є…»

«Зростання уваги до зазначеної проблеми пов'язане з…»

«Необхідність дослідження цього питання визначається…»

«Важливість досліджуваної проблеми полягає в…»

«Особливого значення набуває вивчення…»

«Удосконалення сестринського догляду потребує…»

«Обрана тема має практичне значення, оскільки…»

«Дослідження цього питання є доцільним з огляду на…»

Приклад для теми «Профілактика пролежнів у лежачих пацієнтів: організаційний аспект»:

«Актуальність обраної теми зумовлена необхідністю забезпечення якісного сестринського догляду за пацієнтами з обмеженою рухливістю. Особливого значення набуває своєчасне визначення факторів ризику розвитку пролежнів та організація відповідних профілактичних заходів».

3. Формулювання мети дослідження

Мета НДСР повинна чітко відображати результат, якого планується досягти під час виконання роботи.

Рекомендовані конструкції:

«Метою дослідження є аналіз…»

«Мета роботи полягає у вивченні…»

«Метою НДСР є визначення…»

«Дослідження спрямоване на узагальнення…»

«Метою роботи є порівняльний аналіз…»

«Метою дослідження є систематизація…»

«Мета роботи полягає в обґрунтуванні…»

«Дослідження має на меті виявлення…»

Приклад для теми «Порівняльна характеристика електронної та паперової форм ведення медичної документації»:

«Метою дослідження є здійснення порівняльного аналізу електронної та паперової форм ведення медичної документації, визначення їхніх організаційних особливостей, переваг та обмежень у професійній діяльності медичної сестри».

4. Формулювання завдань дослідження

Під час визначення завдань рекомендується використовувати дієслова, які відображають конкретні дослідницькі дії:

«Охарактеризувати…»

«Проаналізувати…»

«Визначити…»

«Дослідити…»

«Узагальнити…»

«Систематизувати…»

«Порівняти…»

«Виявити…»

«Обґрунтувати…»

«Розглянути…»

«Оцінити…»

«Розробити…» — якщо це передбачено змістом НДСР.

Приклад формулювання завдань:

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

1. Проаналізувати наукові та професійні джерела з досліджуваної проблеми.
2. Охарактеризувати основні підходи до організації сестринського догляду.
3. Визначити фактори, що впливають на ефективність профілактичних заходів.
4. Узагальнити результати проведеного аналізу.
5. Сформулювати висновки та практичні рекомендації.

5. Формулювання для опису використаних методів дослідження

«Для досягнення поставленої мети використано такі методи дослідження…»

«У процесі виконання роботи застосовано метод аналізу наукових джерел…»

«Метод порівняння використано для визначення…»

«Систематизація інформації дозволила виокремити…»

«Узагальнення результатів здійснювалося з метою…»

«Для вивчення досліджуваної проблеми проведено аналіз…»

«Для отримання первинної інформації проведено анкетування…» — якщо анкетування фактично проводилося.

«Опрацювання отриманих даних здійснено шляхом…»

Приклад для історико-аналітичної роботи:

«У процесі дослідження використано методи аналізу наукових та історичних джерел, історико-хронологічний метод, порівняння, систематизації та узагальнення інформації».

6. Мовні конструкції для початку розділів і підрозділів

Для логічного переходу до розгляду окремих питань можна використовувати:

«У цьому розділі розглянуто…»

«Насамперед доцільно визначити…»

«Першочергового розгляду потребує…»

«Для розуміння досліджуваної проблеми необхідно охарактеризувати…»

«Розгляд зазначеного питання передбачає аналіз…»

«Одним із важливих аспектів дослідження є…»

«Важливе місце у структурі дослідження посідає…»

«З метою більш детального вивчення питання розглянуто…»

«У межах цього підрозділу проаналізовано…»

«Особливу увагу приділено…»

Приклад:

«У цьому розділі розглянуто теоретичні засади профілактики артеріальної гіпертензії, основні фактори ризику її розвитку та сучасні підходи до профілактичної діяльності медичної сестри».

7. Формулювання для викладення інформації з наукових джерел

Під час використання наукових публікацій доцільно застосовувати такі конструкції:

«За даними наукових джерел…»

«У дослідженнях зазначається, що…»

«У науковій літературі розглядається…»

«Автори дослідження звертають увагу на…»

«Відповідно до наведених у джерелі положень…»

«У професійних рекомендаціях наголошується на…»

«Аналіз наукових публікацій свідчить про…»

«У розглянутих джерелах визначено…»

«Науковці виокремлюють такі основні підходи…»

«Згідно з результатами наведеного дослідження…»

Після використання положень інших авторів необхідно оформлювати відповідне посилання на джерело.

Приклад:

«У професійних рекомендаціях особлива увага приділяється своєчасному оцінюванню ризику розвитку пролежнів та організації профілактичного догляду [5]».

Номер джерела в цьому прикладі є умовним.

8. Формулювання для порівняння інформації та різних підходів

«Порівняльний аналіз дозволяє визначити…»

«На відміну від попереднього підходу…»

«Спільною характеристикою розглянутих підходів є…»

«Основна відмінність полягає в…»

«Перевагою зазначеного підходу є…»

«Водночас необхідно враховувати…»

«Порівняння наведених характеристик свідчить про…»

«Виявлені відмінності можуть бути пов'язані з…»

«Обидва підходи мають певні переваги та обмеження…»

«Отже, вибір відповідного підходу залежить від…»

Приклад для теми щодо медичної документації:

«Порівняльний аналіз паперової та електронної форм ведення медичної документації дозволяє визначити особливості організації роботи з інформацією, її зберігання та використання в професійній діяльності медичної сестри».

9. Мовні конструкції для опису результатів анкетування та інших емпіричних досліджень

Якщо НДСР передбачає власне опитування або інше емпіричне дослідження, можна використовувати такі формулювання:

«З метою вивчення зазначеного питання проведено…»

«У дослідженні взяли участь…»

«Анкетування здійснювалося з метою визначення…»

«Респондентам було запропоновано…»

«За результатами опитування встановлено…»

«Аналіз відповідей респондентів показав…»

«Найбільша частка опитаних зазначила…»

«Отримані результати свідчать про…»

«У межах досліджуваної групи виявлено…»

«Результати опитування узагальнено в таблиці…»

«Отримані дані представлено на рисунку…»

«Водночас результати дослідження слід розглядати з урахуванням…»

Умовний приклад для теми щодо цифрової компетентності:

«У дослідженні взяли участь 40 здобувачів освіти. За результатами анкетування 28 респондентів (70 %) оцінили власні цифрові навички як достатні. Водночас отримані показники характеризують самооцінку учасників опитування та не є результатами об'єктивного тестування їхньої цифрової компетентності».

Кількісні показники наведено виключно як умовний приклад. У фактичній НДСР використовуються лише реально отримані дані.

10. Формулювання для аналізу таблиць, рисунків і діаграм

«У таблиці 2.1 наведено…»

«Як видно з таблиці…»

«На рисунку 2.1 представлено…»

«Наведені показники характеризують…»

«Порівняння результатів свідчить про…»

«Найбільше значення показника спостерігається…»

«Найменше значення зафіксовано…»

«Представлені результати дозволяють визначити…»

«Аналіз даних дає підстави зробити висновок…»

«Виявлені закономірності потребують урахування…»

Приклад:

«У таблиці 2.1 представлено результати порівняння паперової та електронної форм ведення медичної документації за основними організаційними характеристиками. Аналіз наведених даних дозволяє визначити переваги та обмеження кожної форми документування».

11. Мовні конструкції для встановлення причинно-наслідкових зв'язків

«Однією з причин зазначеного явища є…»

«На виникнення цієї проблеми можуть впливати…»

«Зазначені фактори можуть сприяти…»

«Виникнення відповідних труднощів пов'язане з…»

«Це може бути зумовлено…»

«Одним із можливих пояснень є…»

«Зазначена особливість може впливати на…»

«Такий підхід сприяє…»

«Наведені обставини необхідно враховувати під час…»

«Взаємозв'язок між показниками потребує подальшого вивчення…»

Важливо: причинно-наслідкові твердження повинні бути обґрунтованими. Якщо дослідження не дозволяє встановити причину певного явища, слід використовувати обережні формулювання: «може бути пов'язано», «може сприяти», «імовірно впливає».

12. Формулювання для узагальнення та завершення підрозділів

«Таким чином, проведений аналіз свідчить про…»

«Отже, можна зробити висновок, що…»

«Узагальнюючи викладене, слід зазначити…»

«Підсумовуючи результати розгляду питання…»

«Аналіз наведених матеріалів дозволив визначити…»

«Розглянуті положення підтверджують важливість…»

«На основі опрацьованих джерел встановлено…»

«Викладене дозволяє виокремити…»

«Отримані результати створюють підґрунтя для…»

«Зазначене питання потребує подальшого розгляду…»

13. Формулювання для написання загальних висновків НДСР

Висновки повинні бути пов'язаними з метою та завданнями дослідження й відображати фактично отримані результати.

Рекомендовані формулювання:

«За результатами проведеного дослідження встановлено…»

«У процесі виконання НДСР проаналізовано…»

«На основі опрацьованих джерел визначено…»

«У результаті порівняльного аналізу виявлено…»

«Проведене дослідження дозволило систематизувати…»

«У ході виконання роботи узагальнено…»

«Досягнення поставленої мети забезпечено шляхом…»

«Отримані результати свідчать про…»

«Визначено основні організаційні аспекти…»

«Сформульовано рекомендації щодо…»

«Практичне значення результатів полягає в…»

«Поставлені завдання дослідження виконано…»

Приклад для теми «Профілактика пролежнів у лежачих пацієнтів: організаційний аспект»:

«За результатами аналізу наукових і професійних джерел визначено основні фактори ризику розвитку пролежнів у пацієнтів з обмеженою рухливістю. Узагальнено сучасні підходи до профілактичного сестринського догляду та визначено організаційні заходи, спрямовані на своєчасне виявлення ризиків і запобігання розвитку пролежнів».

14. Формулювання для практичних рекомендацій

Якщо характер дослідження передбачає формулювання практичних рекомендацій, доцільно використовувати:

«З метою вдосконалення сестринського догляду рекомендується…»

«Доцільно приділяти увагу…»

«Рекомендується забезпечити…»

«Важливим напрямом профілактичної діяльності є…»

«Практичне застосування отриманих результатів може полягати в…»

«Для підвищення ефективності організаційних заходів доцільно…»

«Результати дослідження можуть бути використані під час…»

«Запропоновані рекомендації спрямовані на…»

Рекомендації повинні відповідати результатам проведеного дослідження, чинним професійним вимогам та компетентностям медичної сестри.

15. Формулювання, яких слід уникати

Під час написання НДСР не рекомендується використовувати надмірно емоційні, розмовні, категоричні або необґрунтовані висловлювання.

Невдало: «Це дуже крутий і найкращий спосіб догляду».

Рекомендовано: «Зазначений підхід має певні переваги в організації сестринського догляду».

Невдало: «Усі медичні сестри обов'язково припускаються таких помилок».

Рекомендовано: «У професійній практиці можуть виникати помилки, пов'язані з…».

Невдало: «Я вважаю, що ця тема надзвичайно цікава».

Рекомендовано: «Актуальність обраної теми визначається її значенням для…».

Невдало: «Наше дослідження стовідсотково довело…».

Рекомендовано: «Отримані результати дозволяють зробити висновок про…».

Невдало: «Усі пацієнти задоволені таким доглядом».

Рекомендовано: «За результатами проведеного опитування визначено рівень задоволеності серед його учасників» — якщо відповідне опитування фактично проводилося.

16. Завершальні рекомендації

Запропоновані мовні конструкції мають допоміжний характер і можуть змінюватися залежно від тематики та особливостей дослідження.

Під час використання рекомендованих формулювань здобувач освіти повинен забезпечувати:

- відповідність висловлювань фактичному змісту НДСР;
- логічність і послідовність викладення;
- правильність використання професійної термінології;
- об'єктивність представленої інформації;
- обґрунтованість тверджень;
- належне оформлення посилань на використані джерела;
- дотримання принципів академічної доброчесності.

Мовні конструкції можуть використовуватися для підготовки вступу, основних розділів, опису методів дослідження, аналізу результатів, формулювання висновків і практичних рекомендацій.

Головною вимогою залишається самостійне, змістовне та достовірне представлення результатів власної дослідницької діяльності.

Додаток Л

ЗРАЗОК ДОПОВІДІ ДЛЯ ЗАХИСТУ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема НДСР: «Профілактика пролежнів у лежачих пацієнтів: організаційний аспект»

Шановний голово комісії, шановні члени комісії та присутні!

До вашої уваги пропонується робота на тему «Профілактика пролежнів у лежачих пацієнтів: організаційний аспект».

Актуальність обраної теми зумовлена важливістю забезпечення якісного сестринського догляду за пацієнтами з обмеженою рухливістю.

Пролежні належать до ускладнень, виникненню яких у багатьох випадках можна запобігти за умови своєчасного оцінювання ризиків, належної організації догляду та виконання відповідних профілактичних заходів.

Особливе місце в цьому процесі належить медичній сестрі, яка бере безпосередню участь у спостереженні за станом пацієнта, здійсненні догляду та інформуванні пацієнта і його близьких щодо профілактики ускладнень.

Метою роботи є аналіз організаційних засад профілактики пролежнів у пацієнтів з обмеженою рухливістю та визначення ролі медичної сестри в здійсненні профілактичних заходів.

Для досягнення поставленої мети визначено такі **завдання** дослідження:

1. Проаналізувати наукові та професійні джерела щодо причин виникнення пролежнів і факторів ризику їх розвитку.
2. Охарактеризувати сучасні підходи до оцінювання ризику виникнення пролежнів.
3. Визначити основні профілактичні заходи, що застосовуються в сестринській практиці.
4. Проаналізувати роль медичної сестри в організації профілактичного догляду.

5. Узагальнити отримані результати та сформулювати висновки.

Методами дослідження є аналіз наукових і професійних інформаційних джерел, порівняння, систематизація та узагальнення матеріалів.

Робота має теоретико-аналітичний характер і не передбачає проведення власного клінічного експерименту.

НДСР складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У першому розділі розглянуто теоретичні засади профілактики пролежнів.

Проаналізовано основні фактори ризику, серед яких особливе значення мають обмежена рухливість, порушення чутливості, стан шкіри, недостатнє харчування та інші фактори, що впливають на ризик ушкодження тканин.

Окрему увагу приділено необхідності своєчасного оцінювання ризику розвитку пролежнів та регулярного спостереження за станом пацієнта.

Проведений огляд дозволив визначити, що профілактика пролежнів потребує комплексного підходу, який поєднує оцінювання ризиків, організацію догляду, правильне позиціонування пацієнта, контроль стану шкіри та застосування відповідних профілактичних засобів.

У другому розділі проаналізовано організаційні аспекти сестринського догляду з метою профілактики пролежнів.

Особливу увагу приділено ролі медичної сестри у виконанні профілактичних заходів, забезпеченні систематичного спостереження за пацієнтом і своєчасному виявленні змін стану шкіри.

Важливою складовою профілактики є індивідуальний підхід до пацієнта з урахуванням рівня його рухливості, загального стану здоров'я та факторів ризику.

Також розглянуто значення взаємодії між медичними працівниками, пацієнтом та особами, які здійснюють догляд.

За результатами опрацювання професійних джерел узагальнено основні організаційні заходи, які необхідно враховувати під час здійснення профілактичного сестринського догляду.

До них належать своєчасне оцінювання ризику розвитку пролежнів, регулярне спостереження за станом шкіри, організація зміни положення тіла пацієнта відповідно до його індивідуальних потреб, дотримання правил гігієнічного догляду та забезпечення належних умов для зменшення тиску на тканини.

Окрему увагу приділено навчанню пацієнтів та осіб, які здійснюють догляд, основним принципам профілактики пролежнів.

Таке навчання сприяє підвищенню обізнаності щодо факторів ризику та важливості своєчасного виконання профілактичних заходів.

За результатами проведеного дослідження сформульовано такі основні **висновки**.

По-перше, профілактика пролежнів є важливою складовою забезпечення якісного сестринського догляду за пацієнтами з обмеженою рухливістю.

По-друге, своєчасне виявлення факторів ризику та систематичне спостереження за станом пацієнта мають важливе значення для організації профілактичних заходів.

По-третє, медична сестра відіграє важливу роль у здійсненні профілактичного догляду, контролі його виконання та навчанні пацієнтів і осіб, які беруть участь у догляді.

По-четверте, ефективна організація профілактики потребує комплексного підходу, індивідуалізації сестринських заходів та взаємодії учасників процесу догляду.

Практичне значення роботи полягає в можливості використання узагальнених матеріалів для підготовки інформаційних пам'яток, навчальних матеріалів та алгоритмів профілактичного сестринського догляду.

Таким чином, поставленої мети дослідження досягнуто, а визначені завдання виконано.

Дякую за увагу! Готова (готовий) відповісти на ваші запитання.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ВЛАСНОЇ ДОПОВІДІ

1. Наведений текст є орієнтовним зразком. Кожен здобувач освіти повинен підготувати доповідь відповідно до фактичної теми, мети, завдань, методів і результатів власної НДСР.

2. Рекомендована тривалість доповіді під час остаточного захисту становить 5–7 хвилин.

3. Доповідь повинна містити актуальність теми, мету та завдання дослідження, коротку характеристику методів, основні результати й висновки.

4. Основну увагу необхідно приділяти результатам власного аналізу, а не докладному переказуванню теоретичної частини роботи.

5. Не слід включати до виступу результати анкетування, статистичні показники, практичні рекомендації або інші відомості, яких немає в завершеній НДСР.

6. Здобувачам рекомендується попередньо прочитати доповідь уголос, перевірити її тривалість і за необхідності скоротити другорядні фрагменти.

7. Під час захисту доцільно говорити чітко, спокійно, послідовно, використовувати професійну термінологію та підтримувати зоровий контакт із членами комісії.

8. Доповідь може супроводжуватися презентацією, таблицями, схемами або іншими наочними матеріалами, які безпосередньо стосуються результатів НДСР.

9. Після завершення виступу здобувач освіти повинен бути готовим відповісти на запитання щодо теми, методів, результатів і висновків свого дослідження.

Додаток М

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ДЛЯ ЗАХИСТУ НДСР

1. Загальні рекомендації

Презентація є допоміжним засобом наочного представлення основних положень, результатів і висновків науково-дослідної самостійної роботи (НДСР).

Метою підготовки презентації є забезпечення зрозумілого, логічного та послідовного представлення результатів дослідження під час остаточного захисту.

Презентація повинна відповідати темі та фактичному змісту виконаної НДСР.

Рекомендована кількість слайдів — 7–10.

Орієнтовна тривалість доповіді з використанням презентації — 5–7 хвилин.

Презентацію рекомендується створювати за допомогою Microsoft PowerPoint, Google Презентацій або інших доступних програм.

2. Рекомендована структура презентації

Для представлення результатів НДСР рекомендується така послідовність слайдів:

1. Титульний слайд.
2. Актуальність теми дослідження.
3. Мета та завдання НДСР.
4. Методи дослідження.
5. Основні результати теоретичного аналізу.
6. Основні результати дослідження або порівняльного аналізу.
7. Узагальнення результатів.
8. Практичне значення роботи.
9. Висновки.
10. Завершальний слайд.

Залежно від характеру НДСР окремі слайди можуть бути об'єднані або змінені за погодженням із керівником роботи.

3. Приклад оформлення презентації

Тема НДСР: «Профілактика пролежнів у лежачих пацієнтів: організаційний аспект».

Наведений приклад є орієнтовним і демонструє можливий зміст презентації до теоретико-аналітичної НДСР.

Слайд 1. Титульний слайд

ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

ПВНЗ «МЕДИКО-ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

НАУКОВО-ДОСЛІДНА САМОСТІЙНА РОБОТА

на тему: «Профілактика пролежнів у лежачих пацієнтів: організаційний аспект»

Виконав(ла): здобувач(ка) ____ курсу, групи ____

ПІБ: _____

Керівник НДСР: _____

Миколаїв — 20___

Рекомендація: титульний слайд повинен містити лише основні відомості про роботу, її автора та керівника.

Слайд 2. Актуальність теми

АКТУАЛЬНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ

Пролежні є важливою проблемою догляду за пацієнтами з обмеженою рухливістю.

Своєчасне виявлення факторів ризику має важливе значення для профілактики ускладнень.

Організація систематичного сестринського догляду сприяє запобіганню розвитку пролежнів.

Важливу роль відіграють навчання пацієнтів та взаємодія з особами, які здійснюють догляд.

Рекомендація: на слайді слід зазначити 3–4 основні положення, які пояснюють важливість досліджуваної проблеми.

Слайд 3. Мета та завдання дослідження

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Проаналізувати організаційні засади профілактики пролежнів у пацієнтів з обмеженою рухливістю та визначити роль медичної сестри у здійсненні профілактичних заходів.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ

1. Визначити фактори ризику розвитку пролежнів.
2. Охарактеризувати сучасні підходи до профілактики.
3. Проаналізувати роль медичної сестри.
4. Узагальнити організаційні аспекти профілактичного догляду.

Рекомендація: мета й завдання на слайді повинні відповідати формулюванням у вступі НДСР.

Слайд 4. Методи дослідження

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У процесі виконання НДСР використано:

- аналіз наукових і професійних джерел;
- порівняння інформації;
- систематизацію матеріалів;
- узагальнення результатів.

Характер роботи: теоретико-аналітичний.

Рекомендація: зазначати лише ті методи, які фактично використовувалися під час виконання дослідження.

Слайд 5. Основні фактори ризику

ФАКТОРИ РИЗИКУ РОЗВИТКУ ПРОЛЕЖНІВ

Обмежена рухливість пацієнта.

Тривалий тиск на окремі ділянки тіла.

Порушення чутливості.

Вплив вологи на стан шкіри.

Недостатнє харчування та інші фактори, що впливають на стан тканин.

Рекомендація: інформацію доцільно представити у вигляді схеми або короткого переліку.

Слайд повинен відображати результати опрацювання професійних джерел, а не містити значні фрагменти теоретичного тексту.

Слайд 6. Основні профілактичні заходи

ПРОФІЛАКТИКА ПРОЛЕЖНІВ У СЕСТРИНСЬКІЙ ПРАКТИЦІ

Своєчасне оцінювання ризику розвитку пролежнів.

Регулярне спостереження за станом шкіри.

Зміна положення тіла пацієнта відповідно до індивідуального плану догляду.

Застосування відповідних засобів для зменшення тиску.

Забезпечення належного гігієнічного догляду.

Навчання пацієнтів та осіб, які здійснюють догляд.

Рекомендація: профілактичні заходи повинні ґрунтуватися на достовірних професійних джерелах та відповідати чинним рекомендаціям.

Слайд 7. Роль медичної сестри

РОЛЬ МЕДИЧНОЇ СЕСТРИ В ПРОФІЛАКТИЦІ ПРОЛЕЖНІВ

Основні напрями діяльності:

1. Спостереження за станом пацієнта.
2. Участь в оцінюванні факторів ризику.
3. Організація та здійснення профілактичного догляду.
4. Контроль виконання запланованих заходів.
5. Інформування та навчання пацієнтів.
6. Взаємодія з іншими медичними працівниками.

Рекомендація: інформацію можна представити у вигляді схеми з центральним елементом «Медична сестра» та основними напрямами професійної діяльності.

Слайд 8. Практичне значення роботи

ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Результати проведеного аналізу можуть бути використані для:

- систематизації профілактичних заходів;
- підготовки інформаційних пам'яток;

- розроблення навчальних матеріалів;
- підвищення обізнаності щодо організації профілактичного догляду.

Рекомендація: зазначати лише ті практичні результати, які обґрунтовані змістом НДСР. Якщо здобувач розробив власну пам'ятку або схему, доцільно показати її на слайді.

Слайд 9. Висновки

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ

Профілактика пролежнів є важливою складовою якісного сестринського догляду.

Своєчасне оцінювання ризиків сприяє належній організації профілактичних заходів.

Медична сестра відіграє важливу роль у здійсненні профілактичного догляду.

Комплексний та індивідуальний підхід є основою ефективної організації профілактики пролежнів.

Рекомендація: висновки повинні відповідати фактичним результатам НДСР і не містити нової інформації.

Слайд 10. Завершальний слайд

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

ГОТОВИЙ(А) ВІДПОВІСТИ НА ВАШІ ЗАПИТАННЯ.

Рекомендація: завершальний слайд повинен бути лаконічним і не містити зайвої інформації.

4. Основні вимоги до оформлення презентації

Під час підготовки презентації рекомендується дотримуватися таких вимог.

4.1. Єдиний стиль оформлення. Усі слайди повинні мати узгоджене кольорове та шрифтове оформлення.

4.2. Читабельність тексту. Рекомендується використовувати шрифти Arial, Calibri або інші прості шрифти без складних декоративних елементів.

Орієнтовний розмір шрифту:

заголовки слайдів — 28–36 пт;

основний текст — 20–24 пт;

підписи до таблиць і рисунків — не менше 16–18 пт за можливості.

4.3. Обсяг інформації. На одному слайді доцільно розміщувати 3–6 коротких змістових положень.

Не рекомендується переносити до презентації цілі абзаци тексту з НДСР.

4.4. Кольорове оформлення. Доцільно використовувати спокійні кольори, достатній контраст між фоном і текстом та уникати надмірної кількості яскравих елементів.

4.5. Ілюстративні матеріали. Таблиці, рисунки, діаграми та схеми повинні бути якісними, зрозумілими й безпосередньо пов'язаними зі змістом дослідження.

4.6. Джерела інформації. Якщо на слайдах наведено запозичені статистичні показники, рисунки, таблиці або інші матеріали, необхідно зазначати відповідне джерело.

4.7. Анімаційні ефекти. Рекомендується використовувати мінімальну кількість анімацій і переходів між слайдами.

4.8. Грамотність. Перед захистом необхідно перевірити презентацію на наявність орфографічних, пунктуаційних і технічних помилок.

5. Особливості презентацій для різних видів НДСР

Для теоретичної або історико-аналітичної НДСР доцільно використовувати схеми, узагальнювальні таблиці, хронологічні послідовності та порівняння положень наукових джерел.

Для порівняльно-аналітичної НДСР рекомендується представляти результати у вигляді порівняльних таблиць, схем переваг і обмежень або узагальнення основних відмінностей між досліджуваними підходами.

Для НДСР з анкетуванням необхідно представити мету опитування, кількість учасників, основні результати та висновки, що випливають із фактично отриманих даних.

Для НДСР із сестринського догляду доцільно використовувати алгоритми, схеми організації догляду, класифікації факторів ризику, зразки розроблених інформаційних матеріалів.

Під час використання фотографій, медичних документів та інших матеріалів, пов'язаних із пацієнтами, необхідно дотримуватися вимог конфіденційності, захисту персональних даних і професійної етики.

6. Підготовка презентації до захисту

Перед остаточним захистом НДСР здобувачу освіти рекомендується:

1. Перевірити відповідність презентації змісту завершеної роботи.
2. Переконатися у правильності формулювань мети, завдань і висновків.
3. Перевірити достовірність усіх представлених результатів.
4. Перевірити якість відображення таблиць, схем і рисунків.
5. Переконатися, що текст легко читається.
6. Попередньо відпрацювати доповідь із демонстрацією слайдів.
7. Перевірити тривалість виступу.
8. Зберегти презентацію у форматі PowerPoint (.pptx) або іншому форматі, визначеному Фаховим коледжем.
9. За можливості підготувати резервну копію презентації у форматі PDF.
10. Завчасно перевірити технічну можливість демонстрації матеріалів під час захисту.

7. Завершальні рекомендації

Презентація повинна доповнювати усну доповідь, а не замінювати її.

Основне завдання здобувача освіти під час захисту полягає в тому, щоб продемонструвати розуміння власного дослідження, обґрунтувати отримані результати та відповісти на запитання комісії.

Запропонований зразок структури презентації має рекомендаційний характер і може бути адаптований відповідно до тематики та особливостей конкретної НДСР.